

Ləbara mugom a kawa ana

Mata

Sə vinde anan ata awan

A đakay way pə deftere a anan

Mata a vinde đerewel a anan nà, anà Yahuda ahay sə đakay anan nà, Yesu nə Almasihu. Saray bayak a Mata a đakay anan nə way a Yesu sa ga ataya tə təra kawa ana đo maja'am a Mbərom ahay sa taa ja kwakwa ataya awan. Aday a đakay anan đukwen, Yesu winen apan i tətakan anan way anà đo ahay nà, a ga nə kawa a var Tawrita wiya a kawa ana Musa sa var kwakwa ata awan. Matanan, tə Yesu nà, Mbərom a rah anan wa way anahan sə dazlan sa ga tə Isəra'ila ahay ata awan.

Nga sa 'am ahay

Mbərom a slənay ahay Yesu, winen Almasihu awan (1.1 - 4.11)

Yesu a wazay à Galile aday à Yahudiya (4.12 - 25.46)

Yesu a mac aday a slabakay ahay à məke wa (26.1 - 28.20)

Bije a Yesu ahay

Lukas 3.23-38

¹ Həna anan nà, đerewel sə sləmay ana bije a Yesu Almasihu ahay. Winen mə wahay a nà, pə zahav ana Dawuda wan sə kutov ana Ibərahima.

² Ibərahima a wahay Isiyaku, Isiyaku winen a wahay Yakob, Yakob ite a wahay Yahuda, tinen tə mərak anahan ahay inde. ³ Yahuda winen a wahay atə Fares tə Jara pə uwar a sə ngaman Tamar ata wa. Fares a wahay Hesərunu, Hesərunu ite a wahay Aram, ⁴ Aram ite a wahay Aminadabu, Aminadabu ite a wahay Nasunu, Nasunu ite a wahay Salmuna. ⁵ Salmuna a wahay Bo'es pə uwar a sə

ngaman Rahab ata wa. Bo'es ite a wahay Obed pə uwar a sə ngaman Rut ata wa. Obed ite a wahay Yisa, ⁶ Yisa ite a wahay bahay Dawuda.

Dawuda a wahay Sulimanu pə uwar anahan sə ngəzar pə Uriya wa ata awan. ⁷ Sulimanu ite a wahay Roba'am, Roba'am ite a wahay Abiya, Abiya ite a wahay Asa, ⁸ Asa ite a wahay Yusafat, Yusafat ite a wahay Yoram, Yoram ite a wahay Ujiya, ⁹ Ujiya ite a wahay Yotam, Yotam ite a wahay Akas, Akas ite a wahay Hejekiya, ¹⁰ Hejekiya ite a wahay Manasa, Manasa ite a wahay Amos, Amos ite a wahay Yusiya, ¹¹ Yusiya ite a wahay Yekoniya tə marak aya awan. À alay a tinen ata, bahay sə Babila a pak anan Isəra'ila ahay ù kon wa.

¹² Pə dəba a way ata wa asa, Yekoniya a wahay Salatiyel, Salatiyel ite a wahay Zorobabila, ¹³ Zorobabila ite a wahay Abihuda, Abihuda ite a wahay Eliyakim, Eliyakim ite a wahay Ajora, ¹⁴ Ajora ite a wahay Sadok, Sadok ite a wahay Akim, Akim ite a wahay Eliyada, ¹⁵ Eliyada ite a wahay Eliyjaru, Eliyjaru ite a wahay Matan, Matan ite a wahay Yakob, ¹⁶ Yakob ite a wahay Yusufu, mbaz ana Mariyama, may a Yesu sə ngaman Almasihu ata awan.

¹⁷ Abaslay zahav ata pə mədire pə mədire a bənay ahay pə Ibərahima wa hus pə Dawuda nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudo. A ban pə Dawuda wa ite, hus pə ana tinen sə hədek à Babila dukwen, kà gak bije ahay kuro nga anahan a fudo. A bənay pə winen ata wa ite, hus pa sə wahay anan Almasihu ite nà, kà gak bije ahay kuro nga anahan fudo a re.

Awahay ana Yesu Almasihu

Lukas 2.1-7

¹⁸ Awahay ana Yesu Almasihu a təra nà, natiya awan: Mariyama, may anahan ata nà, winen dəle ana Yusufu. À

alay a tã gëbak zek fan bay nà, mægala sã Apasay Cãncan a, a gan wan anà Mariyama. ¹⁹ Yusufu, dãle anahan ata nà, winen dõ didek awan, a përahan azar anà Mbërom. A nan sa ra apan waray pa 'am sã dõ ahay bay. Anga nan, Yusufu a nan sã mbësak anan dãle anahan tã wurwer.

²⁰Winen apan i bayak pa 'am ata mba, maslay a Mbërom a kan zek ì cœn sã zubbay inde. A jan, a wa: «Yusufu, dõ sã zahav ana Dawuda, kê jëjar sã gëba anan dãle anak Mariyama bay, anga sa gan wan nà, mægala sã Apasay Cãncan awan. ²¹I wahay wan mungol awan, kê ngaman Yesu*, anga i tam anan dõ anahan ahay ì ines a tinen ahay wa.»

²²Way ata fok a tãra anga aday 'am ana Mbërom Ba Mëduwen a sa ja tã dungo ana dõ maja'am anahan ata, â tãra. A wa:

²³«Dëna dalay a i ga wan,
i wahay wan mungol awan,
ti ngaman Imanuwila.†»

²⁴Yusufu a pëdek pë ahan wa nà, a ga kawa ana maslay a Mbërom sa jan ata awan. A gëba anan dalay anahan Mariyama agay. ²⁵Ëna tã japak tã Mariyama bay, hus pa sã wahay anan wan anahan ata awan. Yusufu a daf apan slëmay Yesu a kutok.

2

Do sa san way ahay ta nay saa ca pë Yesu

¹Yesu nà, winen më wahay a à Baytilama pë daliyugo sã Yahudiya. À alay ata nà, bahay sã Yahudiya a në Hiridus. Pë dëba sã wahay anan Yesu wa nà, këlire ahay ta nay ahay kwa ta day sã dara wa, à Urësalima. Tinen aday nà, ta san way pë cœved sã mawuzlawazl ahay zle. Anga nan tã

---

* 1:21 Yesu a nan sa ja nà, Mbërom a tam dõ. † 1:23 Imanuwila a nan sa ja bine siwaw nà, Mbërom winen inde tã mënuke.

cæce pə dō ahay wa, ta wa: ² «Wan a mə wahay a, aday i sa tēra bahay sē Yahuda ahay ata nà, winen ahaw? Mə canak anan anà mawuzlawazl anahan a kè slabakak ahay à dəlon wa. Ma nay sa naa hēran ayak nga.»

³ Bahay Hiridus a sləne cəna, 'am ata kè wusek atan nga, winen tu dō sē Urəsalima ahay fok. ⁴ Hiridus a halan nga anà bahay sē gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tē miter sē Tawrita ahay fok. A cæce patan wa, a wa: «Ti wahay Almasihu nà, ahaw?»

⁵ Tə mbədahan apan, ta wa: «Ti wahay Almasihu nà, à Baytilama, pə daliyugo sē Yahudiya. Anga dō maja'am a Mbərom kè vindek kwakwa, a wa:

⁶ «Iken Baytilama, wulen su doh pə daliyugo sē Yahudiya, kə kəcak à mamasl sē wulen su doh sē Yahudiya ahay bay jiga awan.

Anga bahay i sləray ahay nà, i iken wa,

aday i gan nga anà Isəra'ila dō uno ahay kawa dō sē jugwar təman ahay.*»

⁷ Natiya kutok, Hiridus a ngaman atan ayak anà kəlire ahay ù doh pə cakay anahan. A ngaman atan ayak mənəna dō ahay sa san apan, aday a cæce patan wa, a wa: «Kə cinen anan anà mawuzlawazl ata a slabak nà, à alay wuraw?» Tə dakan anan kutok. ⁸ Pə dəba anahan a wa a jan atan asa, a wa: «Zlen à Baytilama, pəlen anan wan ata lele. Ki ten anan à nga cəna, ka naa jen uno, aday nen ni zla saa hēran ahay nga a cite.»

⁹ Tinen ite, tē sləne anan 'am a bahay ata cəna, ta zla kutok. Mawuzlawazl a, tinen a sē canan kurre a ata, a njahan atan pa 'am wa. A dəzle pa nga su doh a aday wan a à man ata ata nà, mawuzlawazl ata a tavay dek. ¹⁰ Tə canan anà mawuzlawazl sē tavay dek ata cəna, ta njad ataslay mivel məduwen awan. ¹¹ Ta zla ù doh a aday wan

* 2:6 Ca pə Mika 5.2; 2 Samiyel 5.2.

a winen à man ata awan. Ta tan à nga anà Yesu, tinen maya tē may anahan Mariyama. Tē dukwen gərmec ù vo, tē hēran nga anà wan ata awan. Tē pəsak anan mbulo a tinen ahay, aday tē varan magwagway ahay cara cara: gura ahay, mətətək sə ləluway sə rəbas lele ataya awan, pi zek tē wurde sə ngaman *mira* ataya awan. ¹² Pə dəba anahan a wa nà, Mbərom a dakan atan anan ì cœn sə zubay inde nà, tâ ma ta man ana Hiridus sabay. Natiya ta zla agay tē cəved hinen kutok.

Atə Yusufu tē Mariyama ta zla à Misra

¹³ Do a ataya ta zla way a tinen cəna, maslay a Mbərom a kan zek anà Yusufu ì cœn sə zubay inde, a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tē may anahan a təkə à Misra, bina Hiridus i pəlay wan a anan, anga a nan sə lize anan. Njihen à man ata hus pə luvon a azanan ni jak, hayak ikwen ahay wa ata awan.»

¹⁴ Matanan kutok Yusufu a slabak sə luvon, a zla anan Yesu tē Mariyama a təkə à Misra. ¹⁵ Tē njahay à man ata hus pə amac ana Hiridus. Natiya, way ana Mbərom Ba Məduwen sa ja tē dungo ana dō maja'am anahan ata a tēra. A wa: «Ni ngaman anà wan uno kwa pə daliyugo sə Misra wa.†»

Hiridus a vad anan gwaslay ahay

¹⁶ Hiridus a ca apan nə dō ataya ta gak kawa ananahan sa jan atan ata sabay cəna, a ga mivel. A jan anà suje anahan ahay nà, tâ vad anan gwaslay ahay à Baytilama wa fok, pi zek tu kon aya sa van nga ataya awan, a ban pa wan ma va a bay a wa, hus pa wan ma va cew ataya awan. Anga kawa ana kəlire ataya sə dakan anan alay a ana mawuzlawazl a sə sləray ahay ata nà, a baslay ava awan, i ga nə matanan. A vad atan fok.

---

† 2:15 Ca pə Hose'a 11.1.

¹⁷ A tɛra kawa ana dɔ maja'am a Mbɛrom Yeremiya sa ja, a wa:

¹⁸ «Zliyzloy kà gak à Rama,
ayam tɛ aja mawa kɛ zalak.

Rahilu winen apan i yam gwaslay anahan ahay.

A nan dɔwan â bɛnan mbac bay,

anga gwaslay anahan ahay tɛ mɛcak fok.‡»

Atɛ Yusufu tɛ Mariyama ta may agay à Misra wa

¹⁹ Hiridus a mac cɛna, maslay a Mbɛrom a kan zek anà Yusufu ì cɛn sɛ zɔbɛy inde à Misra, ²⁰ a jan, a wa: «Slabak! Zla anan wan tɛ may anahan a tɛke pɛ daliyugo sɛ Misra wa, ma pɛ daliyugo sɛ Isɛra'ila, anga dɔ sa gan may sa vad anan wan ataya tɛ mɛcak.»

²¹ Yusufu a slabak, a gɛba anan wan tɛ Mariyama a tɛke, ta ma pɛ daliyugo sɛ Isɛra'ila kutok. ²² Aya ɛna, a slɛne sa jɛka sa pa 'am ana Hiridus nà, wan anahan sɛ ngaman Arkilawus ata nà, kɛ jɛjarak sɛ njahay à man anahan pɛ daliyugo sɛ Yahudiya. Anga nan Mbɛrom a kan anan ahay ì cɛn sɛ zɔbɛy inde way anahan tɛdɛ saa ga ata awan. Ta zla à Galile kutok, ²³ tɛ njahay way a tinen à wulen su doh a sɛ ngaman Nazaratu ata awan. A tɛra matanan ata dukwen, anga dɔ maja'am a Mbɛrom ahay ta jak, ta wa: «Ti ngaman Nazaratu ahay.»

3

Wazo a Yuhana dɔ sa gan baptisma anà dɔ ahay

Markus 1.1-8; Lukas 3.1-18; Yuhana 1.19-28

¹ Yawa, à alay ata nà, dɔwan a inde tɛ ngaman Yuhana, a taa gan baptisma anà dɔ ahay. A taa nahay à saf inde à kibe sɛ Yahudiya, aday a taa wazan anà dɔ ahay. ² A wazay, a

---

‡ 2:18 Ca pɛ Yeremiya 31.15.

wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay.»

³ Yuhana aday nà, winen dō mbala ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa ja apan ata awan, a wa:

«Dowan a inde, winen apan i zlah à saf inde à kibe, a wa: “Ten anan cəved anga Bahay winen apan i nay.

Ten anan cəved ata mə tavay nga a fəhhe lele.*”»

⁴ Yuhana a nà, winen a pak pi zek nə zana ma han a tə sibək sə zlugweme awan, a ban zərkutov dukwen tə maslərapa sa zlay. Way sa pa anahan a nà, hayam ahay pi zek tə umam sə kibe aya awan. ⁵ Dō sə Urəsalima ahay pi zek tu dō sə Yahudiya azar aya tatə dō su kon sə cakay sə zlinder sə Urdon ataya fok, ta nay pə cakay anahan. ⁶ Tə dazlan sə dəkay anan ines a tinen ahay, aday Yuhana a gan atan baptisma à zlinder sə Urdon ata inde.

⁷ Yuhana a canan anà Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay ta nay pə cakay anahan saa ga baptisma nà, a jan atan, a wa: «Kwanay zahav sə kòn ahay, dō sa njak dō ahay, waya sə dəkak ikwen anan sa haw pə sariya ana Mbərom saa nay ahay ata wa anaw? ⁸ Gen mer su way lele aya aday sə dəkay anan nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay acəkan ata awan aday. ⁹ Kà saa bayiken à nga inde nà, kwanay wan ana Ibərahima ahay ata bay. Way ata i tam kwanay bay. Nen apan ni jak ikwen, Mbərom i mba apan sə təra anan kon a anaya wan ana Ibərahima aya tətə. ¹⁰ Mbərom kə lavak anan zek tə tirez, i gad anan dədazl si sé aday a wahay wan lele aya bay ata fok. I gad atan, aday i pak atan ù uko inde.

¹¹ «Nen na gak ikwen baptisma nə tə a'am aday sə dəkay a nə kə mbəsiken ines a kwanay ahay ata awan. Aya əna, dōwan inde i nay à dəba uno wa, winen nà, i gak ikwen baptisma nə tə Apasay Cəncan awan aday tə uko. Winen

---

* 3:3 Ca pə Esaaya 40.3.

nà, a zalay nen tə mazlaḅ lele. Na slak aday ni pəsakan anan liḅer sə təkarak anahan ahay à saray wa bay jiga awan. ¹² Gəsadaf inde à alay anahan sə vəvay anan ndaw, i gəzla anan ndaw pi zek wa tə janjar. I halan nga anà ndaw sa pak ì de, aday i vak anan janjar tə uko a aday a mbacay kula itəbay ata awan.»

Yesu a ga baptisma

Markus 1.9-11; Lukas 3.21-22

¹³ Natiya kutok, Yesu a slabakay ahay pə daliyugo sə Galile wa, a nay ahay pə cakay ana Yuhana à zliinder sə Urdon. A nan nà, Yuhana â gan baptisma. ¹⁴ Abay Yuhana a ngam bay, a jan, a wa: «Nen adəka nə na gan may kû go baptisma. Aday iken asa nə ki nay ahay pə cakay uno nà, kəkəməw?»

¹⁵ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Â zlak à nga! Anga sumor a nà, gumo anan mer su way a abay tədə a nan à Mbərom gumo ata awan.»

Natiya kutok, Yuhana a təma, ¹⁶ a gan baptisma anà Yesu. Yesu a slabakay ahay à a'am wa cəna, a canan ayak anà bagəbaga mburom a təḅa pangaya, aday a canan ayak anà Apasay a Mbərom kawa badəbada, winen apan i dazay ahay, a njahay apan. ¹⁷ 'Am dükwen a ndəray ahay kwa à bagəbaga mburom wa, a wa: «Həna anan nà, wan uno, ləliwe uno awan. Nə taslay mivel bayak a nə tə winen awan.»

4

Fakalaw a nan sa njak a Yesu

Markus 1.12-13; Lukas 4.1-13

¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, Apasay a Mbərom a zla anan Yesu à man sa saf inde à kiḅe, anga aday Fakalaw â sa njak anan. ² Yesu kà pak awan bay, luvon ahay kwa kuro fudó.

Luvon tə ipec fok, kà pak awan bay jiga awan. May a han apan kutok.

³ Fakalaw a hədəken ayak pə cakay, a jan, a wa: «Kak iken nə Wan a Mbərom cukutok nà, jan anà kon a anaya tē təra daf, aday ki pa bidaw?»

⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Deftere a Mbərom a ja nà: “Do zənzen a a njahay uho nə tə way sa pa dəkdek bay, əna ta 'am ana Mbərom sa ja ataya fok.*”»

⁵ Fakalaw a zla anan Yesu à Urəsalima, wulen su doh cəncan awan, a daf anan pa nga su doh sə mazlab a Mbərom,⁶ a jan kutok: «Kak iken Wan a Mbərom a acəkan nà, ənga larak ayak zek à man a anan wa. Anga Deftere a Mbərom kà jak, a wa:

“Mbərom i jan anà maslay anahan ahay sa ba iken.

Ti kəcaw iken à alay a tinen inde,

anga aday kâ saa bərgosl anan saray anak ahay pu kon bay.†”»

⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Deftere a ja dukwen: “Kâ sa ca azan pə Mbərom anak wa bay.‡”»

⁸ Matanan, Fakalaw a zla anan à bəzlom a inde, sololo cəvedabay. A dakan pə bahay sə dalyugo tembərazem fok, tə mazlab sə zlile a tinen aya təke. ⁹ A jan kutok asa, a wa: «Way a anaya fok, ni varak atan, kak kə dukwek uno gərmec ù vo, aday kə hərak uno nga nà, na.»

¹⁰ Əna Yesu a jan kutok, a wa: «Zla à man a anan wa, iken Fakalaw, mbəsak nen. Anga mə vinde a à Deftere a Mbərom inde, a wa: “Həran nga nà, anà Mbərom Fetek a taayak, winen Bahay anak. Gan mer su way nà, anà winen a kərtek.§”»

---

* 4:4 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 8.3. † 4:6 Ca pə Jabuura 91.11-12. ‡ 4:7 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.16. § 4:10 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.13.

¹¹ À alay ata kutok, Fakalaw a mbəsak anan Yesu. Maslay a Mbərom ahay ta nay, ta gan mer su way anà Yesu.

Yesu a dazlan anà mer su way anahan à Galile

Markus 1.14-15; Lukas 4.14-15

¹² Pə luvon a inde, Yesu a sləne nə tə bənak anan Yuhana à dangay. A slabak, a ma pə daliyugo sə Galile. ¹³ A mbəsak Nazaratu, a zla way anahan saa nahay à Kafarnahum, wulen su doh a pa 'am sə bəlay sə Galile ata awan, pa day su kon sə Jabulon tə Neftalim ahay. ¹⁴ A ga matanan ata nà, aday 'am ana dō maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra. A wa:

¹⁵ «Kon sə Jabulon aday kon sə Neftalim,
kwanay pa day uho sə Urdon, pə cəved sa zla à bəlay inde,
kwanay pə daliyugo sə Galile, à wulen su dō sə pəra ahay inde.

¹⁶ Kwanay mə njahay aya à luvon inde ataya,
ki cinen anan anà jiyjay məduwen awan.
Kwanay mə njahay aya à man hərəkhərek ataya ù vo sə amac inde,
jiyjay ata i dəvak ikwen kutok.* »

¹⁷ A bənay pə winen ata wa kutok nà, Yesu a dazlan sə wazay. A wa: «Mbəsiken ines a kwanay ahay, anga bahay a Mbərom winen defefe coy.»

Yesu a ngaman anà dō sa ban kələf aya inde

Markus 1.16-20; Lukas 5.1-11

¹⁸ Yesu winen apan i bar pa 'am sə bəlay sə Galile. A canan ayak anà dōwan aya inde tinen cew, dō sa ban kələf ahay. Dōwan ataya nà, atə Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer ata awan, tə mərak anahan a inde, tə ngaman Andəre. Tinen apan ti ban kələf a tinen ahay tə zuvo. ¹⁹ Yesu a jan atan, a wa: «Hayak ikwen ahay. Pərihen

* 4:16 Ca pə Esaaya 8.23 - 9.1.

uno azar, aday ki bənen nə kələf sabay. Ki i njiden uno nà, dō sə pəruho azar ahay adəka.»²⁰ Kwayan'a tə mbəsak zuvo a tinen ahay, aday tə pərahan azar à Yesu.

²¹ Yesu a hədek pa 'am mənəcək asa, a tan à nga anà dō ahay à kwalalan inde cew mungol aya awan. Dowan ataya nà, atə Yakuba tə mərak anahan a inde tə ngaman Yuhana. Tinen tatə Zebede, bəbay a tinen awan, tinen apan ti ndakay anan zuvo a tinen ahay à kwalalan inde. Yesu a ngaman atan. ²² Kwayan'a wan ataya tə mbəsak anan kwalalan a tinen tə bəbay a tinen a təkə, tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a mbar anan dō sə dəvac ahay bayak awan

Lukas 6.17-19

²³ Yesu kə bərak pə daliyugo sə Galile fok. A dakan anan way anà Yahuda ahay à doh sə wazay a tinen aya awan. A wazan atan ləbara mugom a sə bahay a Mbərom. A mbar anan dō sə dəvac ahay cara cara pi zek tu dō mə təra à məndak aya cara cara bayak awan. ²⁴ Ləbara anahan ata a ta 'am təday pə daliyugo sə Siriya fok. Ta nan anan ahay dō sə dəvac ahay cara cara pi zek tu dō jəje aya awan, dō tə setene aya à nga inde, dō tə məhərvov aya awan, dō ma mac hawal si zek aya fok, a mbar atan. ²⁵ Man su dō məduwen a a taa pərahan azar kutok. Ta nay ahay pə daliyugo sə Galile wa, kwa pə daliyugo sə ngaman Dekapol ata wa, kwa à Urəsalima wa, aday kwa pə daliyugo sə Yahudiya azar aya wa, aday kwa pə daliyugo sa day uho sə zylinder sə Urdon ata wa re.

5

Yesu a wazay à bəzłom

¹ Yesu a canan anà man su dō ata nà, a ján à bəzłom saa njahay à man ata awan. Njavar anahan ahay dukwen, ta ján à man ata re. ² Yesu a dazlan sə wazan atan 'am a anan:

Ataslay mivel su dō sə pərahan azar anà Yesu ahay
Lukas 6.20-23

³ «Ataslay mivel inde, anga dōwan aya aday ta san zle, tinen mətawak aya pa 'am a Mbərom ata awan, anga bahay a Mbərom ma var a nə anga tinen.

⁴ «Ataslay mivel inde, anga dō sa yam ahay, anga Mbərom i bənan atan mbac.

⁵ «Ataslay mivel inde, anga dō sə njahay səkəffe ahay, anga Mbərom i varan atan anan daliyugo.

⁶ «Ataslay mivel inde, anga dō sə pəlay sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom ata awan, anga Mbərom i man atan zek sa ga kawa a tinen sa gan may ata awan.

⁷ «Ataslay mivel inde, anga dō sa gan sumor anà dō ahay, anga Mbərom i gan atan sumor.

⁸ «Ataslay mivel inde, anga dō sə pəlay Mbərom tə mivel kərtek awan, anga ti i canan tə idə a tinen njæk anà Mbərom.

⁹ «Ataslay mivel inde, anga dō sə ndakay dō ahay pi zek ataya awan, anga Mbərom i ngaman atan wan anahan ahay.

¹⁰ «Ataslay mivel inde, anga dō aday tə jugwar panan 'am anga a pəlay sa ga way sa zlan à nga à Mbərom ata awan, anga i njahay pə kərtek a tatə Mbərom à bahay anahan inde.

¹¹ «Kak dō ahay tə gənahak ikwen, tə jugurak pikwen wa 'am, ta rak pikwen 'am kəriya awan, anga kə dəfen upo nga nà, ataslay mivel inde anga kwanay re. ¹² Tislen mivel bayak awan, anga Mbərom i varak ikwen magwagway məduwen a à bagəbaga mburom. Ta gan atan ahay anà dō maja 'am a Mbərom a sə lahak ikwen ahay ataya kwakwa fok dukwen, kətana awan.»

Zətene tə jiyjay sə daliyugo
Markus 9.50; Lukas 14.34-35

¹³ «Matanan, kawa ana zətene su gom anan way sa pa ata nà, kwanay dukwen ki gumen anan daliyugo nè matanan re. Əna kak zətene awan a vad sabay nà, ki ma anan apan avad anahan a nə ta ma asa anaw? Zətene ata i gom sabay, ti lar anan, do ahay ti jan apan à məndak.

¹⁴ «Kwanay nà, kawa jiyjay sə dəvan anà daliyugo, kawa wulen su doh ma han a à bəzlom. Wulen su doh a matanan ata nà, a der zek itəbay. ¹⁵ Ta taa han uko pə lalam nə sa der anan ta sə hərok apan tasa daw? Ti dəf anan bugol nà, pə way sa dəf lalam awan, aday à dəvan anà do su doh ataya fok. ¹⁶ Matana re, lele bine siwaw nà, jiyjay a kwanay à dəvan anà do ahay. Ata ti canan anà mer su way a kwanay a lele ataya awan, aday ti həran nga anà Bəbay a kwanay winen à bagəbaga mburom ata awan.»

Atətak way pə Tawrita

¹⁷ «Kà sa bayiken sa jəka na nay sa naa mbazl anan Tawrita, kabay sa mbazl anan 'am ana do maja'am a Mbərom ahay nà, matanan bay. Na nay ahay adəka nà, sa naa rah anan wa, bina sa mbazl anan wa bay. ¹⁸ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Hus pə ana daliyugo tə bagəbaga mburom saa lize azanan ata nà, kula alfabe inde kərtek à Deftere a Mbərom ti lar anan wa à məndak nà, ibay, si way a uda ataya fok ti təra aday. ¹⁹ Anga nan kutok, kuwaya kə mbəsakak anan, kabay kə tətakak anan anan anà do hinen sə mbəsak anan nga sa 'am a mə baslay a kwa zek cədeu a kərtek a nà, winen dukwen i təra do zek cədeu a à bahay a Mbərom inde re. Əna dowan a kə təmahak sa ban anan 'am a Mbərom, aday kə dakak anan anan anà do hinen sa ban anan re cəna, i təra do məduwen a à bahay a Mbərom. ²⁰ Nen apan ni jak ikwen anan həna re: Ki njiden sa zla à bahay a Mbərom a bay, kak si didək a kwanay i zalay anan didək sə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay aday.»

A ga mivel pu do

²¹ «Kə sənen zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Kâ vad nga su do bay.* Kuwaya kə vədak do cəna, ti gan sariya.” ²² Əna nen ni jak ikwen həna kəma, kuwaya dōwan a kə gak mivel pə njavar uno hinen cəna, kə slak ti gan sariya ca. Aday kuwaya dōwan a kə jak anan anà njavar uno hinen: “İken nə wayaw?” cəna, kə slak aday do sə lavay nga ahay ti halay nga sa gan sariya. Kuwaya kə jak anan anà njavar uno hinen: “İken ka san Mbərom bay” dukwen, 'am ata kə slak sa ban anan apan aday sa lar anan à dəlov sə uko inde coy.

²³ «Anga nan, kak iken ka nak à doh sə mazlaḅ a Mbərom tə way a à alay inde coy, əna kə jalak pə way inde à wulen a kwanay tə njavar uno hinen anga kə nəsek anan cəna, ²⁴ mbəsak anan way anak à man ata aday, zla, pəlay ahay ayaw ana dōwan anak ata, aday ki may ahay saa var way anak ata anga Mbərom a kutok.

²⁵ «Kak dōwan a kə zlahak apak, aday ki sa zlen àga do sa ga sariya cəna, pəlay panan asan zek pə cəved. Bina kə sak a dəzle tə iken àga do sa ga sariya coy nà, do sa ga sariya i sa varan iken à alay inde anà suje ahay. Tinen ite ti sa dərəzl iken à doh sə dangay. ²⁶ Nen apan ni jak tə didəm a həna: Hus pə ananak saa hamay anan way anahan ata bay cəna, ti mbəsakay ahay iken à doh sə dangay ata wa bay jiga awan.»

Aga mədigwed

Mata 19.9; Markus 10.11-12; Lukas 16.18

²⁷ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kâ ga mədigwed bay.†” ²⁸ Əna ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya fok, dōwan a kə cak pə do uwar a tə idə sa ga apan ubor cəna, ata kə gak mədigwed à mivel anahan inde tə

---

* 5:21 Capə Gurtaaki 20.13. † 5:27 Capə Gurtaaki 20.14.

uwar ata awan. ²⁹ Matanan kutok, kak ide sə alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, ndaha anan, aday lar anan daren pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a â lize tə winen zek anak a fok sa saa lize à mæke sə mərda inde nà, na. ³⁰ Matanan re, kak alay puway anak i sapat iken sa ga ines nà, gad anan, aday lar anan daren pi zek anak wa. Anga suwan hawal si zek anak kərtek a â lize, tə winen zek anak a fok saa lize à mæke sə mərda inde nà, na.

³¹ «'Am a Mbərom a ja, a wa: “Kuwaya dowan a kə rəzlak anan uwar anahan cəna, â varan dərewel à alay inde sə dəkay anan nà, kə rəzlak anan.‡” ³² Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kuwaya dowan â saa razl anan uwar anahan bay, si kak a ban atan pi zek tu dō aday. Aday uwar ma razl a kà zlak à mbaz hinen, uwar ata kà gak mədigwed cite re. Matanan, dowan a kə gəbak uwar ma razl a cəna, kà gak mədigwed cite.»

Ambaday

³³ «Asa, kə sənən zle, Mbərom a jan anà bije a kwanay ahay nà: “Ga anan way anak sə mbaday apan ata awan. Kə mbadak pa 'am a Mbərom dukwen, rah anan ambaday anak ata lele.” ³⁴ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kâ saa mbaday bay jiga awan: kwa â ga nə tə bagəbaga mburom, anga winen nə man sə njahay ana Mbərom; ³⁵ kwa â ga nə tə daliyugo, anga winen nə man sa daf saray ana Mbərom; kwa â ga nə tə Urəsalima dukwen, kə mbaday anan bay, anga winen wulen su doh ana Mbərom Ba Məduwen. ³⁶ Kâ saa mbaday anan kwa ta nga anak bay, anga ki mba apan sə mbəda anan sibək sa nga anak bay, kwa â ga nə zənzen awan, kwa â ga nə kwedekkwedek awan. ³⁷ Ki ja lele awan adəka cəna, “Ayaw” kak matanan

---

‡ 5:31 Capə Tooktaaki Tawreeta 24.1.

nà, na, “A'ay” kak matanan bay cite nà, na. Anga 'am a sa ja azar aya nà, sa var nə Fakalaw.»

Aman anan uda siked sə ines anà dō

Lukas 6.29-30

³⁸ «Kə slənen 'am a Mbərom a sa ja ata zle, a wa: “Kak dōwan a kə nəsek anak anan ide, ki nəsen anan ide cite. Kak dōwan a a kadak anan nə slan, ki kadan anan uda slan a cite.Š” ³⁹ Əna nen ni jak ikwen həna kutok nà, kà si men anan anan uda siked sə ines anà dō sə huwan ahay bay. Kak dōwan a kə dəcak anak pə cakay sləmay kərtek a nà, mbədahan anan apan cakay sləmay hinen re. ⁴⁰ Kak dōwan a a nan sa zlah apak anga aday i ngəzar panak zana anak məduwen a cəna, mbəsakan anan apan tegwere sə zana ata re. ⁴¹ Matanan, kak dō kə gak anak bəlaray sə tavak way anahan kilomiter kərtek nà, tavakan anan way sə kilomiter cew lele. ⁴² Dōwan a kə cəcihek panak way cəna, kà sa gan anan azay bay, varan. Matanan re, dō kə cəcihek panak gudire dükwen, kà saa ngaman anan bay ata bay. Varan.»

Pəlen anan dō manide a kwanay ahay

Lukas 6.27-28, 32-36

⁴³ «Kə slənen 'am a Mbərom sa ja, a wa: “Pəlay anan dō sə məsudoh anak*, aday nan ide anà dō manide anak ite.” ⁴⁴ Əna nen ni jak ikwen nà: Pəlen anan dō manide a kwanay ahay, gen amboh anga dō sə jugwar pikwen wa 'am ahay fok, ⁴⁵ anga aday kī gen way tədə anga wan ana Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom. Winen kəma, a dav anan pac anahan nà, pu dō lele aya tu dō lelibay aya təkə fok. A ga iven anahan pu dō sa ga mer su way lele aya tu dō sa ga mer su way lelibay aya təkə fok

---

Š 5:38 Ca pə Gurtaaki 21.24; Farillaaji Lewiŋko'en 24.20; Tooktaaki Tawreeta 19.21. * 5:43 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

re. ⁴⁶ Kak kə pəlen nə dō sə pəlay kwanay ahay dəkdek nà, ki ben magwagway sa ma a kwanay pə Mbərom wa asa re anaw? 'Do sə cakal jangal ahay dukwen ta ga matanan re asanaw? ⁴⁷ Kak ki jen anan 'am anà zek a kwanay ahay dəkdek nà, ata ki gen way lele sə zalay dō azar aya daw? Kwa dō sə pəra ahay dukwen ta ga nə matanan re. ⁴⁸ Təren dō lele aya à way ahay inde fok, kawa Bəbay a kwanay Mbərom, winen mə njahay a à bagəbaga mburom winen dō lele à way ahay inde fok ata awan.»

6

Atətak way pa 'am sa var way

¹ «Kwanay apan ki gen anan sumor anà dō nà, kà si gen anan pa 'am sə dō ahay anga aday tē canak ikwen bay. Bina, Bəbay a kwanay Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata i varak ikwen magwagway sabay.

² «Kak kə njadak way sa man anan zek anà dō nà, kà sa zlapay anan awan aday saa varan anan bay. Sa ga way ata matanan cəna, dō sə mbadəmbada ahay. Ta ga matanan nà, ù doh sə wazay ahay, aday à lumo ahay, anga aday dō ahay tē həran atan nga. Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna, tē njadak anan magwagway a tinen a coy. ³ Əna iken kəma, kak a nak sa man zek anà dō nà, ga anan tē wurwer awan. Kwa dō inde pə cakay anak dukwen à san apan bay re. ⁴ Ga sumor anak nà, à mider a inde. Ata Bəbay anak Mbərom dukwen i varak magwagway. Winen nà, a canan anà way ma ga à mider a inde ataya fok.»

Atətak way a Yesu pə amboh

Lukas 11.2-4

⁵ «À alay a ki gen amboh dukwen nà, kà sa təren kawa dō sə mbadəmbada ahay bay. Tinen nə, a nan atan sa ga amboh nà, ti tavay jərek ù doh sə wazay ahay, kabay

pə mægəzləga cəved ahay, anga aday dō ahay tâ ca patan lele. Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna, tə njadak magwagway a tinen coy. ⁶ Iken, a nak sa ga amboh kəma, zla ù doh, tacay anan məsudoh lele, gan amboh anà Bəbay anak Mbərom. Mbərom nà, winen inde à man a mi dər ata awan. A canan anà way anak ma ga à man a mi dər ata re, i varak anan way anak a sə cəce panan ata awan. ⁷ Kwanay apan ki gen amboh ata dukwen, kâ sa zilen anan 'am aya zededefede bay. Sə zalan anà 'am nà, dō sə pəra ahay. A ga patan nə Mbərom i təma amboh a tinen anga tə zalak anan anà 'am bayak a ata awan. ⁸ Kâ si gen kawa ana tinen ata bay, anga Bəbay a kwanay awan aday nà, a san way a kwanay a saa cəce panan wa ata zle, mənʒəna kwanay sə dazlan anà amboh awan.

⁹ «Kwanay ki gen amboh kəma, gen nə natiya awan:
Bəbay a manay, iken à bagəbaga mburom,
dō ahay tâ san sləmay anak nə cəncan awan.

¹⁰ Bahay anak â ga zek à wulen à manay ite.

Way anak sa gan may â təra à wulen a manay pə daliyugo,
kawa anahan sə təra à bagəbaga mburom ata re.

¹¹ Varan umo way sa pa saa slan umo biten ata awan.

¹² Pəsen umo anan ines a manay ahay,
kawa ana manay sə pəsen anan anà dō sa gan umo
ines ataya cite.

¹³ Ba manay pə way saa njak manay ahay wa ite,
anga aday mâ sa zla ù ines inde bay.

Dərgwaday manay à alay ana Fakalaw a wa.

[Anga bahay nà, iken.

Məgala anak tə mazlaḅ anak nà, inde sə coy.

Amen.]

¹⁴ «Kak kwanay apan ki pəsen anan anan ines anà dō sa
gak ikwen ines ahay nà, Bəbay a kwanay, winen mə njahay
a à bagəbaga mburom ata dukwen, i pəsek ikwen anan ines

a kwanay ahay re. ¹⁵ Əna ka sak a pəsen anan anan ines anà do azar aya bay cəna, Bəbay a kwanay dukwen i pəsek ikwen anan ines ahay bay ite re.»

Sumaya

¹⁶ «Kwanay apan ki gen sumaya nà, kâ si ken anan ide a kwanay kawa kwanay ma ga mugo aya bay. Do sə mbadəmbada ahay nà, ta ga matanan. Tinen apan ti rac joer aday do ahay tâ san tinen apan ti ga sumaya. Əna nen apan ni jak ikwen həna, tə njadak anan magwagway a tinen coy. ¹⁷ Əna, iken ki ga sumaya nà, banay anan ide anak, ga apan amar lele, ¹⁸ anga aday do ahay tâ san iken apan ki ga sumaya bay jiga awan. Bina saa san anan way anak sa ga fok nà, si Bəbay anak Mbərom. Winen inde à man a mi dər ata awan. A canan anà way ata zle, aday i varak anan magwagway anak. Winen nà, a canan anà way mi dər aya fok.»

Man sa dər zlile lele awan

Lukas 12.33-34, 11.34-36

¹⁹ «Matanan kutok, kâ sa hilen anan nga anà way ahay pə daliyugo a anan anga kwanay a bay. Anga pə daliyugo a anan nà, mumok ahay inde, zəbzeb sa ján mangaz pə way ahay dukwen inde, ti nes anan way ata fok. Aday do sə akar ahay dukwen ti zlar anan doh ahay aday ti kəra anan way a kwanay sə halay ata awan. ²⁰ Əna hilen anan way anà nga a kwanay adəka nà, à bagəbaga mburom. À man ata nà, mumok ahay tə mangaz dukwen ti nes anan sabay. Aday dukwen do sə akar ahay ti zlar anan doh aday sə kəra way ahay sabay re. ²¹ Anga, zlile anak ma daf a à man ata nà, mivel anak a dukwen i ga nə cezlezlen'e à man ata re.

²² «Ide nà, kawa lalam sə dəvan jiyjay anà zek. Kak ide anak winen lele nà, ata zek anak a fok winen à jiyjay a inde.

²³ Əna kak ide anak lelibay nà, zek anak a fok winen i ide

zænzen a inde. Saa varak jiyjay a nə ma asa anaw? Kak ide anak kə tərak ide zænzen a nə, takəðimbomma iken à luvon inde acəkan.»

Atə Mbərom tə dala

Lukas 16.13

²⁴ «Dowan saa mba apan sa gan mer su way anə bahay su doh ahay cew nə, ibay. Anga kə pəlak anan do kərtek a lele nə, i nan ide anə dowan a hinen ata awan. Kabay, tə njahak tu do kərtek a lele gerger cəna, i kədey anan dowan a hinen ata awan. Matanan, ki mben apan sa gan mer su way anə Mbərom aday sə pəlay dala cew maya dukwen, i ga zek bay re.

Adaf nga pə Mbərom

Lukas 12.22-31

²⁵ «Nen apan ni jak ikwen asa: Kâ sa jilen pə way sa pa tə zana bay. Sifa si zek a zalay way sa pa, aday zek dukwen a zalay zana asanaw? ²⁶ Cen pə məvuhom ahay aday. Ta casl awan bay, ta car awan bay, tə halay awan itəbay. Əna Bəbay a kwanay a mə njahay a à bagəbaga mburom ata, winen apan i gan atan sumor ta sə varan atan way sa pa. Aday kwanay kə zilen anan məvuhom ahay bidaw? ²⁷ Waya à wulen a kwanay saa mba apan tə ajalay nga anahan sə zəga anan apan luvon sə njahay anahan mənjoek anaw?

²⁸ «Kak matanan cukutok nə, kə jilen pə zana kə zalak nə angamaw? Ənga, cen pə avərez sə way ahay sa hay ahay à kiɓe ataya aday! Ta ga mer sə awan bay, ta han awan pi zek bay. ²⁹ Tə winen ata təke nə, nen apan ni jak ikwen: Kwa abay bahay Sulimanu tə zlile anahan a bayak ata təkede nə, kula kə pəkak zana lele aya pi zek kawa avərez sə way ahay à kiɓe ataya bay re. ³⁰ Aday Mbərom winen apan i rəba anan daslam sə kiɓe, tinen inde biten lele, aday sidew a cəna ti i han anan uko tə daslam ataya re. Kwanay do ma kac adaf nga a anan aya awan, kak Mbərom

kà mbak apan sa ga mer su way matana nà, i mba apan sə pəkak ikwen zana pi zek lele aya zal way ahay, à kibe ataya bidaw? ³¹ Matanan kutok, kâ sa viwen anan nga anà zek a kwanay tə ajalay nga pə way sa pa, pə way sa sa, kabay pə zana sa pak pi zek ahay bay. ³² Sə pəlay way matanan ataya cəna, dō sə pəra ahay. Aday Bəbay a kwanay Mbərom a dukwen a san zle, kwanay ki gen anan may anà way ataya way anahan. ³³ Əna lihen adəka sə pəlay bahay a Mbərom aday didək anahan awan. Ata winen a, i varak ikwen way a kwanay a sa gan may ataya fok re. ³⁴ Kâ sa viwen anan nga anà zek a kwanay tə ajalay nga pə way sə sidew bay, anga sidew ata dukwen i gan nga anà zek anahan a cite. Pə ide sə cəde fok, way anahan aya inde i sla saa bayak apan.»

7

'Am sa man mungok i zek ahay

Lukas 6.37-38, 41-42

¹ «Kâ si men anan anan mungok ù dō azar aya à mivél inde bay, anga aday Mbərom â sa mak ikwen anan mungok bay ite. ² Anga Mbərom i mak ikwen anan mungok nà, kawa ana kwanay sa man anan mungok anà dō ahay ata cite. I lavak ikwen way nà, tə way mbala ana kwanay sə lavan anan anà dō ahay ata cite re.

³ «Iken nà, ka mba apan sə canan anà cukol i ide ana mərak anak inde, aday dədom i ide anak a inde nà, ka mba apan sə canan sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴ Ka mba apan sa jan anà mərak anak: “Hayak anan, nê gəbak anan cukol i ide wa!” aday cəkəbay dədom zləngədda i ide anak a inde nà, kəkəməw? ⁵ Mbadəmbada bidəka! Gəbay anan dədom i ide anak a wa aday! Ata ki mba apan sə canan sə gəbay anan ahay cukol i ide anà mərak anak wa kutok cite.

⁶ «Matanan, kâ sa viren anan anan way cəncan a anà kəla ahay bay, anga ti sa may ahay pikwen, ti ngalay

kwanay awan. Kâ sa viren anan anan mædine a kwanay ahay anà gadura ahay bay, anga tâ sa ndêrasl atan à dændæloþ inde bay, bina ti lize.»

Cæcihen, pælen aday jen ayak 'am uho wa

Lukas 11.9-13

⁷ «Cæcihen! Mbærom i varak ikwen way a kwanay sæ cæce ata awan. Pælen! Ki ten anan à nga anà way a kwanay a sæ pelay ata awan. Jen 'am pi zek wa uho, aday ti tæbak ikwen ayak wa. ⁸ Anga kuwaya kè cæcihek way cæna, ti varan. Kuwaya kè pælak way dukwen, i njad way anahan a sæ pelay ata awan, aday kuwaya kà jak ayak 'am uho wa dukwen, ti tæban ayak wa cite re.

⁹ «Matanan re, waya à wulen a kwanay saa varan kon à alay inde anà wan anahan, anga a cæce panan wa daf anaw? ¹⁰ Kabay kak wan a a cæce nè kælef nà, ki varan dædew à alay inde bay re asanaw? ¹¹ Kwanay do lelibay aya bugol dukwen, kè sænen a viren anan way lele aya anà wan a kwanay ahay. Aday Bæbay a kwanay Mbærom, winen à bagæbaga mburom ata nà, a san sæ varan way lele aya anà do sæ cæce panan wa way ahay zal mbala a kwanay sa san bidaw?

¹² «Way a tæde abay ki gen anan may do ahay tâ gak ikwen anan ataya fok nà, lihen apan sa gan atan anan aday. Anga way a mæ vinde aya à Tawrita inde, aday à Deftere ana do maja'am a Mbærom ahay inde fok nà, tæ dazlan nè ta 'am ata awan.»

Mæsudoh ahay cew

Lukas 13.24

¹³ «Zlen tæ mæsudoh a mæ mbædec a njulehwehwe ata awan. Anga mæsudoh a zlæbatam ata aday cæved anahan a dukwen ma da 'am a bay ata nà, a dæzle do nà, à man sæ lize. Do sa zla ta man ataya nè bayak awan. ¹⁴ Ðna mæsudoh a mæ mbædec ata aday cæved anahan a dukwen

ma da 'am ata nà, a dɛzle dɔ nà, à man sɛ sifa sa ndav bay ata awan. Do sa zla ta man ataya nà, tinen bayak aya itəbay.»

Do maja'am a Mbərom mungwalay aya awan

Lukas 6.43-44

¹⁵ «Bənen nga a kwanay lele pu dɔ maja'am a Mbərom mungwalay aya wa. Ti zlak ayak à wulen a kwanay ahay inde nà, tinen kawa təman ahay, aday cəkəbay tinen nə kawa kəla kibe ahay. ¹⁶ Ki sənən atan nà, pi mer su way a tinen aya wa. Anga jəgem i wahay buway kulibay. Matanan iyam dukwen i wahay maka kulibay re. ¹⁷ Matanan dədəzl si sé lele awan, i wahay wan lele cite re. Sé lelibay a dukwen i wahay wan lelibay aya cite. ¹⁸ Sé lele cəna, i wahay wan lelibay a kulibay, sé lelibay ite, i wahay wan lele aya kulibay re. ¹⁹ Sé sə wahay wan lele aya bay ata cəna, ti gad anan, ti lar anan ù uko inde. ²⁰ Matanan, ki sənən anan dɔ maja'am a Mbərom mungwalay aya nə pi mer su way a tinen aya wa.»

Njavar a Yesu guzgwez aya awan

Lukas 13.25-27

²¹ «Sənən anan pi zek wa lele re: Saa zla à bahay a Mbərom inde nà, dɔ sə ngumo “Bahay, bahay” ataya fok bay. Əna saa dɛzle cəna, dɔ sa ga way kawa sa zlan à nga anà Bəbay uno, winen mə njahay a à mburom ata awan. ²² Kə dɛzlek pə luvon saa ga sariya ata asanaw nà, dɔ ahay bayan aya ti ja: “Bahay, bahay, ma mak anan anan 'am a Mbərom anà dɔ ahay tə sləmay anak, mə rəzlak anan setene ahay tə sləmay anak, ma gak masuwayan sə way ahay bayak a tə sləmay anak a re.” ²³ Əna ni jan atan nà: “Kula nə sənək kwanay a bay jiga awan. Zlen ayak à man uno wa, kwanay dɔ sa ga sədək ahay.”»

Jike su doh ahay cew

Lukas 6.47-49

²⁴ «Natiya kutok, dowan a nə kuwaya kə slənek 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan lele cəna, winen a a ga minje tə dowan a inde ma san way awan, winen a han anan doh a anahan pə pəkərad. ²⁵ Iven a ga, zəlaka a haway, aday wəvara a ga, a bal anan doh ata, əna hwiya kə mbəzlak anan bay, anga doh ata ma han a pə pəkərad. ²⁶ Aday dowan a kə slənek anan 'am uno a anaya, aday kə dəfak anan apan bay ite nə, ata winen a ga minje tə dowan a inde ma san way a bay awan. Winen a han doh anahan pə wiyen. ²⁷ Iven a ga, zəlaka a haway ahay, wəvara a ga, a bal anan doh ata awan, a mbazl gərep gərep hele hele.»

²⁸ Yesu a ndav anan 'am anahan ataya cəna, wazo anahan ata a gan wadan wadan anə dō ahay. ²⁹ Anga winen a dəkay anan way nə kawa dō sə mazlaḅ bina, kawa miter sə Tawrita ahay itəbay.

8

Yesu a mbar anan dowan a inde mə dugwad awan

Markus 1.40-45; Lukas 5.12-16

¹ Yesu a ndav anan atətək way anahan ataya nə, a dazay ahay à bəzlom ata wa, aday dō ahay bayak a tə pərahan azar. ² Dowan a inde à man ata, winen dō mə dugwad awan. A zlak ayak pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Ba Məduwen, kə zlak anak à nga nə, ki mba apan sa mbar nen aday zugol uno â ndav ite.»

³ Yesu a ndəfəy anan alay anahan, a laman, aday a jan kutok, a wa: «U no, mbar! Zugol anak kə ndəvak.» Kwayan'a dowan a mə dugwad ata a mbar acəkan. ⁴ Yesu a jan asa, a wa: «Sləne lele, kə sa təkəren ləbara a anan anə dowan bay, əna zla saa kan zek anə dō sə gədan dongo anə way anga Mbərom, â zəzor iken. Aday varan way a

Mbërom kawa ana Tawrita a Musa sa ja ata awan, aday dō ahay tâ san apan zugol anak kè ndëvak.»

Yesu a mbar anan bile ana bahay sê suje sê Ruma ahay
Lukas 7.1-10

⁵ Natiya kutok, Yesu a zla à wulen su doh sê Kafar-nahum. Bahay sê suje ahay a inde à man ata awan, winen nà, Ruma ahay. A hëdek pë cakay ana Yesu saa cëce panan mamëzek. ⁶ A jan, a wa: «Ba Mëduwen, bile uno a inde, winen më nahay a àga nen. Winen ma mac saray aya awan, a ga dëce tē mindel.»

⁷ Yesu a mbëdahan apan, a wa: «Ni zlak ayak saa mbar anan.»

⁸ Bahay sê suje ata a jan, a wa: «Ba Mëduwen, na slak aday sa jëka ki zla àga nen ata bay. Əna ja 'am a kërtek cëna, bile uno ata i mbar asanaw? ⁹ Nen a aday nà, bahay uno ahay dukwen inde, aday nen nē bahay sê lavan nga anà suje ahay bayan aya re. Na sak a jan anà dōwan a kërtek a: “Zla tiya”, i zla. Na sak a jan anà dō hinen: “Hayak à man a anan”, i nay ahay. Na sak a jan anà bile uno: “Ga natiya”, i ga anan acëkan.»

¹⁰ Yesu a slone 'am anahan ataya cëna, a zlan à nga lele. A jan anà dō sê përahan azar ataya awan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tē didem a hëna: Kula na tak anan à nga anà dō sa daf upo nga lele kawa dōwan a anan à wulen su dō sê Isëra'ila ahay bay. ¹¹ Ni jak ikwen: Dō ahay bayak a, ti i halay ahay nga kwa pë daliyugo ahay wa fok, ti i pa way à bahay a Mbërom tatë Ibërahima, tatë Isiyaku, aday tatë Yakob. ¹² Əna dō sa jëka tinen abay më walay aya bugol saa pa 'am sê bahay a Mbërom ataya nà, ti gucey atan uho i idë zënzen a inde. À man ata nà, ti i yam aday ti i rac slan.»

¹³ Yesu a dazlan sa jan anà bahay sə suje ata awan, a wa: «Zla way anak agay! I tərak kawa ananak a sa đaf upo nga ata awan.»

À alay ata awan ite, bile anahan ata a mbar acəkan.

Yesu a mbar do sə đəvac ahay bayak awan

Markus 1.29-34; Lukas 4.38-41

¹⁴ Aya, Yesu a zla àga Piyer. A dəzle cəna, a tan ayak à nga anà jəje ana Piyer nà, winen mə nahay a, nga a bərzlan. ¹⁵ Yesu a laman alay anà uwar ata awan, aday nga a sə bərzlan ata a ndalay panan. A slabak, a dan way sa pa anà Yesu.

¹⁶ Suko anahan a ga cəna, ta ran ahay do sə đəvac azar aya bayan awan, tinen tə setene aya à nga inde. Yesu a razl anan setene ahay ta 'am anahan sa jan atan, aday a mbar anan do sə đəvac ataya fok. ¹⁷ A ga matanan ata aday 'am ana do maja'am a Mbərom Ezaya sa ja ata à təra, a wa: «Winen nà, kə gəbak puko wa bəle a mənuko,

kə tava^kak anan puko wa đəvac ana mənuko ahay.*»

Do sa gan may sə pərahan azar anà Yesu ahay

Lukas 9.57-62

¹⁸ Yesu a canan anà man su do pə cakay anahan ata nà, a jan anà njavar anahan ahay tē takas way a tinen pa day uho sə bəlay. ¹⁹ Miter sə Tawrita a inde, a hədəken ayak pə cakay ana Yesu, a jan, a wa: «Miter, nen ni pərahak azar kwa aha fok.»

²⁰ Yesu a mbəđahan apan, a wa: «Hwehwe ahay nà, məke a tinen ahay inde, məvuhom sa nga mburom ahay đukwen, doh a tinen ahay inde, əna nen Wan su Do nà, man sə nahay uno inde saa man uda ibay.»

²¹ Dowan a maza à wulen sə njavar a Yesu ahay wa a jan, a wa: «Ba Məduwen, u no sə pərahak azar, əna vuro cəved nà zla agay, nà saa lay anan ahay bəbay uno aday.»

* 8:17 Ca pə Esaaya 53.4.

²² Yesu a mbədahan apan ite, a wa: «Mbəsak anan mäsінде ahay tâ la mäsінде a tinen ahay. Iken, hayak, pəruho azar.»

Yesu a gafan 'am anà atə mad tə a'am

Markus 4.35-41; Lukas 8.22-25

²³ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a ján way anahan à kwalalan inde tə njavar anahan ahay. ²⁴ Tinen apan ti zla kutok, vəvara məduwen a a slabak kwayan'a pa nga sə a'am. Məsugurdolon sə miresl sə a'am a slabak, a njəvek ayak à kwalalan inde. Ata Yesu nà, winen apan i njak ahan.

²⁵ Njavar anahan ataya ta nay apan, tə pədek anan, ta jan, ta wa: «Ba Məduwen, mənuko apan dī lize. Tam mənuko ite!»

²⁶ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kə jəjiren nà, angamaw? Kə dəfen upo nga bayak a bay kələdaw?»

Coy Yesu a slabak hərom, a gafan 'am anà mad, a jan anà məsugurdolon sə a'am ahay tâ mbəsak sa bal. Dekek, atə mad tə a'am tə tavay acəkan. ²⁷ Way ata a gan masuwayan anà dō ataya bayak awan. Anga nan ta ja, ta wa: «Dowan a anan ata nà, dō maw? Kwa atə mad tə məsugurdolon sə a'am ahay dukwen tə dəfan apan!»

Yesu a mbar anan dowan aya inde cew tə setene aya à nga inde

Markus 5.1-20; Lukas 8.26-39

²⁸ Pə dəba anahan a wa nà, Yesu a dəzle pa 'am sə bəlay, pa day uho su kon sə Gadarena ahay. À man ata nà, dowan aya inde cew, tə setene aya à nga inde. Tinen aday nà, ta ga zlawan cəvedabay. Anga nan, dō ahay tə mbəsakak sa zla ta man ata awan. Dowan ataya ta nay ahay à wulen sə jəvay ahay wa, tə zlangay tatə Yesu. ²⁹ Tə canan à Yesu cəna, ta zlah pi zek, ta wa: «Iken Wan a Mbərom, kə pəlay pumo wa həna kwayan'a nə maw? Ka nak sa naa ga alay

tə manay kwayan'a mənǰəna alay a Mbərom sa daf ata sə dözley ahay ca daw?»

³⁰ Ta man a tinen ata dären mənǰœk nà, gadura ahay inde, tinen apan ti rac apa. ³¹ Setene ataya tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Kak a nak sa razl manay nà, varan umo cəved m̂ ndərmad à gadura a anaya inde.»

³² Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen uda awan!» Tə zləray ahay ù dō ataya wa, ta zla à gadura ahay inde. Gadura ahay fok ite, ta haw kwa pa zar kon wa, tə dazak ayak kwa pa 'am məgujungu je wa à bəlay inde, tətah, tə lize uda awan.

³³ Dō sa gan nga anà gadura ataya ta haw à wulen su doh. Ta jan anà dō ahay way a sə təra pu dō cew ataya awan, aday pə gadura ahay re. ³⁴ Dō sə wulen su doh ahay fok, ta nay saa zlangay tə Yesu. Tə canan cəna, tə dubok anan Yesu, aday â zla ù kon a tinen ata wa.

9

Yesu a mbar anan dōwan a inde mə təra à məndak awan
Markus 2.1-12; Lukas 5.17-26

¹ Natiya kutok, Yesu a ján à kwalalan inde maza awan, a takas bəlay, a ma way anahan à Kafarnahum, wulen su doh anahan. ² À wulen su doh ata wa, dōwan aya inde tə gəban ahay dō pə lala, winen mə təra à məndak awan. Yesu a canan anà adaf nga a tinen ata cəna, a jan anà dōwan a mə təra à məndak ata awan, a wa: «Dəna uno, kê jalay awan sabay. Nə pəsek anan ines anak ahay coy.»

³ Aya əna, miter sə Tawrita ahay inde à man ata awan, tə jalay nà: «Dowan a anan, winen apan i jənan pa 'am anà Mbərom.»

⁴ Yesu a san abayak nga a tinen ata zle coy. Anga nan a wa: «Kə jilen way lelibay a matanan à mivel a kwanay inde nà, angamaw? ⁵ Ma da 'am a nə maw? Sa ja: “Nə

pəsek anan ines anak ahay” ata daw, kabay sa ja: “Slabak, zla” ata daw? ⁶ Əna u no kê sənən apan lele, nen Wan su Do nà, məgala uno inde sə pəsen anan ines à do ahay pə daliyugo.» A jan anà dowan a mə təra à məndak ata: «Slabak, gəba lala anak, zla agay!»

⁷ Dowan ata a slabak, a zla way anahan agay acəkan. ⁸ Do ahay tə canan anà way ata cəna, tə jəjar pi zek, aday tə həran nga anà Mbərom, anga kê varak anan mazlaḃ matanan ata anà do zənzen aya awan.

Yesu a ngaman anà Mata

Markus 2.13-17; Lukas 5.27-32

⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Winen apan i zla ata nà, a canan à dowan a inde tə ngaman Mata, winen mə njahay a ù doh sə cakal jangal. Yesu a canan cəna, a jan: «Pəruho azar!» Mata a slabak, a pərahan azar acəkan.

¹⁰ Tə njahay pə tuwez àga Mata kutok, Yesu tə njavar anahan ahay. Aday do sə cakal jangal ahay tu do sə atahasl azar aya bayak a ta zlak ayak re. ¹¹ Farisa ahay tə canan anà way ata cəna, tə cəce pə njavar anahan ataya wa: «Miter a kwanay nà, a pa way pə kərtek a tu do sə cakal jangal ahay, aday tu do sə atahasl ahay nà, angamaw?»

¹² Yesu a sləne anan lele nà, a jan atan, a wa: «Do dəvac a bay cəna, a gan may anà do sə disise bay, si do sə dəvac ahay. ¹³ Adəka bay, zlen saa tətak nà, 'am a ma ja à Deftere a Mbərom inde a anan: “U no do ahay tâ gan sumor ì zek ahay, bina u no tâ vuro gənaw ma sla dungo aya bay.*” Nen a aday dukwen, na nay ahay sa naa ngaman anà do sa ga way lele ataya bay. Əna na nay ahay nà, sə ngaman anà do sə atahasl ahay.»

---

* 9:13 Capə Hose'a 6.6.

Acæce way pə sumaya

Markus 2.18-22; Lukas 5.33-39

¹⁴ Natiya kutok, njavar a Yuhana ahay tə cæce pə Yesu wa, ta wa: «Manay tə Farisa ahay, ma ga sumaya kutok nà, njavar anak ahay nə ta ga itəbay angamaw?»

¹⁵ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «A ga pikwen nà, dō mə ngamay aya à man sə gəba dalay nà, ti mba apan sa ga sumaya itədaw? Matanan bay! Əna pa pac a dō sə gəba dalay ata, tə bənak anan à wulen a tinen wa nà, ata ti ga sumaya kutok.

¹⁶ «Matana re, waya sə tapay zana wiya a pə zana anahan məduwer a anaw? Ibay. Anga à man sə banay anan nà, məgabal sə zana wiya ata i zəga anan apan məke ana zana məduwer ata awan, i ngəraw. ¹⁷ Matana re, dōwan sa mbađ mahay mə kwasay a bay a à mbulo sa zlay məduwer a dukwen ibay†. Anga mahay mə kwasay a bay ata kà sak a kwasay nà, i ngəraw anan mbulo sa zlay a məduwer ata awan, aday mahay dukwen i mbađ à məndak, mbulo sa zlay kə nəsek asa re. Anga nan, suwan sa mbađ mahay mə kwasay a bay à mbulo sa zlay wiya awan. Ata, awan saa nes dukwen ibay.»

Atə bahay a inde tə uwar sə laman alay à zana a Yesu ata awan

Markus 5.21-43; Lukas 8.40-56

¹⁸ Yesu winen apan i ja 'am anahan ataya nà, dōwan inde winen bahay awan, a zlak ayak. A dukwen gərmec ù vo anà Yesu, a jan, a wa: «Dəna uno kə məcak həna. Hayak àga nen. Kà đaf apan alay anak aday à mbar ite.» ¹⁹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə slabak, tə pərahan azar.

---

† 9:17 Mbulo sa zlay nà, way sa mbađ uda mahay sə Yahuda ahay. Aday dukwen, kak winen wiya awan nà, à alay ana mahay sə kwasay uda nà, a ngəraw bay.

²⁰ Uwar a inde à man ata ite, winen dɔvac a, ava kuro nga cew. Mez winen apan i pɔkan ahay à kutov wa. Anga nan, a nay ahay à wulen sɔ do ahay ta sɔ dɔba a Yesu. A dazlan, a laman alay nec anà 'am sɔ zana ana Yesu. ²¹ A jalay nà: «Kak nɔ njadɔk sɔ laman anà zana anahan a cɔna, ni mbar asanaw!»

²² Yesu ite a mbɔda 'am pɔ uwar ata, a canan, aday a jan: «Mazar uno, kɛ jalay awan bay, adaf nga anak pi nen ata kɛ mbɔrak iken.» À alay ata awan ite, uwar ata a mbar acɛkan.

²³ Yesu a dɔzle àga bahay ata awan. A canan anà do sa fa gingec ataya pi zek tu do sa yam ataya fok nà, ²⁴ a jan atan, a wa: «Zlen à man a anan wa, anga dɔna a anan kɛ mɔcak bay. A njak ahan ca.» Man su do ataya tɛ mbasay apan.

²⁵ Ta razl anan do ahay fok uho lele nà, Yesu a zla ù doh à man sɔ mɔsinde, a bɛnan anan alay anà dɔna ata awan. Dɔna ata a slabak hɛrom.

²⁶ Matana kutok, lɔbara ata a ta 'am tɔday pɔ daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan huɔf aya inde cew

²⁷ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan. Pɔ cɔved anahan ata kutok, huɔf ahay cew tɛ pɔrahan ayak azar, tinen apan ti zlah, ta wa: «Iken wan a Dawuda, mɔ gɔk ù zek wa itel!» ²⁸ Yesu a zla ù doh lele nà, huɔf ataya tɛ hɔdɔken ayak pɔ cakay. Yesu a cɔce patan wa, a wa: «Kɛ dɔfen upo nga ni mba apan sa mbar kwanay acɛkan daw?»

Tɛ mbɔdahan apan, ta wa: «Ayaw, mɔ dɔfak apɔk nga.»

²⁹ Natiya kutok, Yesu a laman atan alay pɔ idɛ, aday a wa: «Â tɔrak ikwen kawa ana kwanay sɔ dɔfay upo nga ata awan.» ³⁰ Idɛ a tinen ahay tɛ tɔba acɛkan ngurret.

Pɔ dɔba wa nà, Yesu a gafan atan 'am pi zek wa lele, a wa: «Kɛ sa tɔkɔren anan 'am a anan anà dɔwan bay jiga

awan.»³¹ Əna tinen ta zla cəna, tə təkər anan ləbara a Yesu kwa aha pə daliyugo ata fok.

Yesu a mbar anan dōwan a inde maandakan awan

³² Dōwan a abay hurof ataya tinen apan ti zla way a tinen mba, dō ahay tə gəban ahay dōwan a inde anə Yesu. Dōwan ata a ja 'am bay, winen maandakan awan, anga setene inde anan à nga. ³³ Yesu a razl anan setene ata awan, aday dōwan a maandakan ata a dazlan sa ja 'am kutok. Way a sə təra ata a gan masuwayan anə dō ahay. Anga nan ta ja, ta wa: «Way kawa həna anan ata, dōwan kə canak anan kula à Isəra'ila bay fok.»

³⁴ Aya əna, Farisa ahay ta wa: «Sə varan məgala sa razl anan setene ahay nə, bahay sə setene aya awan.»

Do si mer su way ahay ta kac ike

³⁵ Yesu a bar à wulen su doh ahay, aday a zla pu kon pu kon. Winen apan i tətakan anan way anə dō ahay à doh sə wazay ahay. A taa wazan atan ləbara sə bahay ana Mbərom mugom awan. Kə mbərak anan dō sə dəvac a tinen ahay fok, pi zek tu dō mə təra à məndak aya fok re. ³⁶ Yesu a canan anə man su dō ata cəna, ta gan i zek wa, anga ta yak nga, tə dawarak kawa təman mənjenja dō sa gan atan nga ataya awan. ³⁷ Natiya kutok, a jan anə njavar anahan ahay, a wa: «Way sa pa inde à guvo bayak a sə halan nga, əna dō sə halan nga aya ta kac ike. ³⁸ Suwan gen anan kem anə bahay sə guvo awan, â zəga anan dō ahay à guvo, anga sə halan nga anə way sa pa.»

10

Yesu a walay dō maslan anahan ahay kuro nga cew

Markus 3.13-19; Lukas 6.12-16

¹ Natiya awan, Yesu a ngaman anə njavar anahan kuro nga cew ataya pə cakay anahan. A varan atan məgala sa

razl anan setene ahay, aday sa mbar anan do sə dəvac ahay fok, tu do mə təra à məndak aya fok re. ² Sləmay su do maslan anahan a kuro nga cew ataya nà, həna: mama'am awan, Simon, dōwan a Yesu sə ngaman Piyer* ata awan, tinen tə mərak anahan Andəre. Yakuba tinen tə mərak anahan Yuhana, tinen wan ana Zebede ahay. ³ Filip tə Bartilome, Tomas tə Mata do sə cakal jangal ata awan, Yakuba wan ana Alfa, Tade, ⁴ Simon do manidə sə Ruma ahay ata awan, tə apan Yudas Iskariyot do saa ga daf pə Yesu ata awan.

Mer su way ana do maslan a kuro nga cew ataya awan
Markus 6.7-13; Lukas 9.1-6

⁵ Yesu a slan anan do maslan anahan ahay kuro nga cew ataya ta sa jan atan: «Kâ si zlen àga do sə pəra ahay bay, kâ si zlen à wulen su doh sə Samariya ahay bay re. ⁶ Kî zlen asanaw cəna, pə cakay sə Isəra'ila ahay, tinen kawa təman mə lize ataya awan. ⁷ À man a kwanay sa zla fok, dîken atan anan nà: “Bahay a Mbərom winen bəse tə kwanay coy.” ⁸ Mbəren anan do ahay à dəvac a tinen ahay wa. Slabiken anan do ma mac aya re. Do mə dugwad aya dukwen, mbəren atan aday zugol a tinen â ndav. Rəzlen anan setene à do ahay wa. Kə njiden məgala ata dukwen kəriya awan, viren anan anà do ahay kəriya cite. ⁹ Kâ sa gəben dala à alay bay, kwa dala sə gura, kwa sə gursa, kwa sə rəslom. ¹⁰ Kâ sa gəben tabay à alay bay, kâ sa gəben zana ahay cew bay, kâ si ren təkarak ahay saray cew bay, kâ sa gəben dəker à alay bay fok. Anga do si mer su way cəna, i pa nà, way sə herreb anahan.

¹¹ «Ka sak a dəzlen à wulen su doh cəna, pəlen do tədə i təma kwanay ata awan. Njihen àga winen hus à luvon a kwanay sa zla à man hinen. ¹² Kwanay apan ki i dəzlen àga do nà, jen atan kawa həna a anan: “Zay â tərak ikwen.”

* 10:2 Kawa sa ja nà, Pəkərad.

¹³ Ata kak dō su doh ataya tē tēmahak kwanay nà, zay a kwanay â njahay patan acəkan. Aday kak dō su doh ataya tē tēmahak kwanay bay ite cəna, zay a kwanay â may ahay pikwen. ¹⁴ Matana re, kak dōwan aya tinen tē tēmahak kwanay bay, kabay ta ngam sə sləne 'am a kwanay bay nà, zlen way a kwanay à man ata wa, aday kē bəzləmen morbodok su kon a tinen pə saray a kwanay ahay wa. ¹⁵ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a həna: Pə luvon a aday Mbərom i gan sariya anà dō sə daliyugo ahay ata nà, zek i naa dan anà dō su kon ataya zal mbala ana Sodoma tē Gomora.†»

Dəce ahay inde pa 'am

Markus 13.9-13; Lukas 21.12-17

¹⁶ «Ni slan kwanay həna, kawa təman ahay à wulen sə kəla kibe ahay inde. Anga nan, təren dō wurwer aya kawa dədew ahay, aday njihen səkəffe kawa badəbada ahay. ¹⁷ Ben nga a kwanay lele pu dō sə daliyugo ahay wa, anga ti naa zla kwanay à man sə sariya ahay, ti naa ndabay kwanay ù doh sə wazay ahay. ¹⁸ Ti naa ngəza kwanay pa 'am sə guverner ahay aday pa 'am sə bahay məduwen aya anga kwanay njavar uno ahay. Matanan ki gen side pa 'am a tinen ahay, aday pa 'am ana dō sə pəra ahay re. ¹⁹ Kwa siwa siwa tē bənak kwanay à man sə sariya ahay nà, kâ sa jilen à mivel a kwanay inde: “Mi i ja həna nə maw, aday mi ja kəkəmw?” bay. Anga ki njiden 'am i nak ikwen ahay à nga inde à alay ata awan. ²⁰ Anga 'am ata i nay ahay dukwen à nga a kwanay wa bay. Saa jak ikwen ahay nà, Apasay a Bəbay a kwanay Mbərom.

²¹ «Matanan, mərak ahay ti varan anan mərak a tinen ahay anà dō ahay aday tâ vad atan. Bəbay ahay dukwen ti gan anà gwaslay a tinen ahay matana re. Gwaslay ahay

---

† 10:15 Ca pə Laataanooji 19.

dúkwen, ti slabak pə bəbay a tinen ahay aday dō ahay tâ vad atan re. ²² Dō ahay fok ti nak ikwen ide anga kwanay njavar uno ahay. Əna dōwan a kə səmak anan anə dəcə ata hus à andav a inde nà, winen i tam. ²³ Kak dō ahay ta gak alay tə kwanay ù kon ata nà, zlen way a kwanay ù kon hinen. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Nen Wan su Dō ni may ahay nà, ki mben apan sə zlangay alay pu kon sə Isəra'ila fok aday bay.

²⁴ «Dō sə jangay nà, i zalay miter anahan bay. Matanan, dō sa ga mer su way àga dō dúkwen, i zalay bahay su doh ata bay re. ²⁵ Dō sə jangay kà sak a dəzle ù doh anə dō sə jangan ata awan, kabay dō si mer su way dúkwen kà sak a dəzle à məduwen sə mazlab ana bahay su doh ata awan, ata winen kà slak kutok. Kak aday tə ngamak uno ì nen bahay su doh “Bə'elzebul[‡]” nà, ti təra kwanay dō su doh uno ahay fok à məndak kə zalak kutok bidaw?»

Lele sə jəjəran nà, anə wayaw?

Lukas 12.2-9

²⁶ «Anga nan, na wa: Kê jəjiren anan anə dō sa ga alay tə kwanay ahay bay. Way mi der aya fok ti kay ahay zek uho mba, aday 'am mə səsək aya asəsək fok, ti sləne zek kutok. ²⁷ Way uno sa jak ikwen mənuko taayak ataya fok, jen anan pə ide sə dō ahay fok kutok re. Way a kwanay sə sləne mə səsək asəsək ataya nà, jen anan pə zavay wa kutok. ²⁸ Kê jəjiren anə dō sa mba apan saa ndəvak ikwen anan sifa tətə ataya bay. Jəjiren anan adəka nà, anə Mbərom. Winen nà, i mba apan sə lize anan zlay si zek tə sifa a təkə à məkə sə mərda ata awan. ²⁹ Tə dala anak mənjoek nà, ti pəkak apan kədəye ahay ngwer cew bidaw? Kədəye ataya nà, inde kərtek sə slahay pa nga mburom wa à məndak mənjoəna Bəbay Mbərom sa gan

[‡] 10:25 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

may nà, inde daw? ³⁰ Kwanay hëna dukwen, kwa sibøk sa nga a kwanay, tinen më baslay aya fok kërtek kërtek. ³¹ Anga nan, na jak ikwen: Kê jəjiren bay, bina kwanay kə zilen kədəye ahay bayak a asanaw!

³² «Natiya, kak dōwan a kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay “Nen dō a Yesu!” nà, nen dukwen, ni ja pa 'am ana Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata: “Winen dō uno!” cite. ³³ Əna dōwan kà jak pa 'am su dō sə daliyugo ahay sa jəka a san nen Yesu bay cəna, nen dukwen ni jan anə Bəbay uno Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, na san anan bay ite re.»

Yesu a nay anan nə zay bay, əna maslalam

Lukas 12.51-53, 14.26-27

³⁴ «Natiya asa, kê jilen sa jəka na nay ahay nà, sə gəbay ahay zay bay. Na nay sə gəbay nə zay bay, əna maslalam. ³⁵ Nen na naa njak anan atə wan pi zek tə bəbay anahan, aday atə dəna dalay a pi zek tə may anahan, atə dalay sa wan pi zek tə jəje anahan. ³⁶ Saa təra pi zek dō manidə ahay nà, dōwan aya ù doh pə kërtek ata awan.

³⁷ «Dowan a kà sak a pəlay bəbay anahan kabay may anahan zal sə pəlay nen cəna, winen kà slak njavar uno bay. Aday dōwan kà sak a pəlay wan anahan kabay dəna anahan zal sə pəlay nen cəna, kà slak njavar uno bay re. ³⁸ Kak dōwan a kə tavakak dədom anahan më zləngad a aday kə pərahak uno azar bay cəna, kà slak njavar uno bay re. ³⁹ Dowan a kà nak anan sa tam anan sifa anahan tə alay anahan a cəna, i lize anan adəka bugol. Əna dōwan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, ata i njad anan way anahan adəka.»

Mərdok anga sə təma njavar a Yesu ahay

Markus 9.41; Lukas 10.16

⁴⁰ «Dowan a kè tèmahak kwanay, a tēma nà, nen awan. Aday dō sē tēma nen dukwen, a tēma dō sē slēnay ahay nen ata awan. ⁴¹ Dowan a kè tèmahak dō maja'am a Mbərom anga winen dō maja'am a Mbərom cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō maja'am a Mbərom ata awan. Aday dōwan a kè tèmahak dō dīdek a anga winen dō dīdek a cəna, i njad mərdok anahan kawa ana dō dīdek ata re. ⁴² Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Kuwaya dōwan a kè varak anan kwa a'am mē taslay a anà dō ma kac a kərtek à wulen sē njavar uno a anaya anga winen njavar uno nà, i njad magwagway anahan acəkan.»

11

Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay ata, a slan dō ahay à man a Yesu

Lukas 7.18-35

¹ Natiya kutok, Yesu a ndav anan sē dakan anan way anà njavar anahan ahay kuro nga cew ataya cəna, a zla way anahan à man maza aya awan, anga a nan sē tətakan anan aday sē wazan anan 'am a Mbərom anà dō sē wulen su doh sa man ataya fok.

² À alay ata ite, Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata aday nà, winen à dangay. A slēne ləbara si mer su way ana Yesu Almasihu sa ga ataya nà, a slēnay anan njavar anahan ahay ite, tã nay pə cakay ana Yesu ³ saa cəce panan wa: «Iken nà, Almasihu dōwan a manay sē slēne i nay ahay mba ata daw? Kabay mâ ba dō maza daw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zlen, təkoren anan anà Yuhana nà, way a kwanay sē slēne aday way a kwanay sē canan ataya awan. ⁵ Hurof ahay tē təbak idē, vədāl ahay tinen apan ti zla tē saray a tinen, aday dō mē dugwad aya dukwen, zugol inde patan sabay anga tē mbərak. Mədəngazlak ahay, tinen apan ti slēne way

tə sləmay a tinen ahay re, do ma mac aya tə slabakak ahay à məkə wa, aday do mətawak aya tə slənek ləbara sa 'am mugom awan. ⁶ Ataslay mível i tərən anà do aday kə mbəsakak sa daf upo nga itəbay ata awan.»

⁷ À alay a njavar a Yuhana ahay tinen apan ti zla way a tinen kutok ata nà, Yesu a dazlan sa jan 'am ana Yuhana anà man su do ata awan, a wa: «Ki zlen à kibe à man sa saf inde nà, saa cay ahay pa maw? Pə gusuko aday mad winen apan i bal anan ata daw? A'ay! ⁸ Əna aday ka si cen ahay nà, pa ma kutok anaw? Pu do aday winen ma pak zana kəlfədəde aya ata daw? Do sa pak zana kəlfədəde aya dukwen, tinen nà, u doh sə bahay ahay. ⁹ Aka aday ka si cen ahay nə pa ma kərtek a kutok anaw? Pu do maja'am a Mbərom bidaw? Ayaw, winen do maja'am a Mbərom acəkan, aday nen ni jak ikwen nà, winen a zalay do maja'am a Mbərom ahay re. ¹⁰ Anga 'am inde mə vinde à Deftere a Mbərom inde, pə winen. Mbərom a wa: “Həna ni slan do maslan uno, i lahak pa 'am saa ndakak anan cəved lele.*”

¹¹ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: À wulen su do sə njahay ahay pə dāliyugo nà, dōwan inde sə zalay anan Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata nà, ibay. Aya əna, do ma kac awan à bahay a Mbərom inde ata ite nà, winen a zalay anan Yuhana tə məduwen. ¹² Kwa a bənay ahay à alay Yuhana sə dazlan sə wazan anan 'am sə bahay a Mbərom anà do ahay hus ahay həna ata nà, do manide ahay inde ta gak vəram tə bahay a Mbərom, aday a nan atan sə ngəzar anan. ¹³ Hus ahay pə Yuhana sə dəzley, Deftere Tawrita a Musa, tə Deftere mbala ana do maja'am a Mbərom ahay fok, ta jay ahay nà, pa 'am sə bahay a Mbərom awan. ¹⁴ Kak ki təmihen 'am uno kəmaya, 'am ana Deftere sa ja pə amay ana Eliya ata nà, kə tərak tə

* 11:10 Ca pə Malakiya 3.1.

Yuhana kutok.† ¹⁵ Sləmay inde pə dōwan a sə sləne 'am a anan cəna, â sləne.

¹⁶ «Do a wuswes anaya həna ata nà, ni ga atan minje nà, ta maw? Ni ga atan minje cəna, tə gwaslay ahay sə njahay pə zavay sə wulen su doh, ti zlahan ayak anà gwaslay sa day hinen ataya, ta wa: ¹⁷ “Ma fak ikwen ayak gungozl, kə gərven bay. Ma fak ikwen ayak gingec, kə yimen bay re!” ¹⁸ Bina Yuhana kà nak, a pa way sa pa kəray bay, a sa mahay bay re, ta ja apan ta wa: “Winen tə setene à nga!” ¹⁹ Nen Wan su Do na nak, na pa daf kəray, na sa mahay kəray. Tinen apan ti ja upo re, ta wa: “Cen apan! Dōwan a anan nà, dō sə kutov, dō sə vaway nga, aday winen car su dō sə cakal jangal ahay pi zek tu dō sə atahasl ahay.” Aya əna, dō ahay ti san kəlire‡ ana Mbərom winen lele, anga ti canan anà mer su way anahan sa ga ataya awan.»

*Dəce pu kon aya sə təma 'am a Yesu bay ataya awan
Lukas 10.13-15*

²⁰ Yesu a dazlan, a gafan 'am anà dō sə wulen su doh aya aday winen sa ga uda zek məduwen sə masuwayan anahan ahay ataya awan, anga tə ngəmak sa yam pə ines a tinen ahay itəbay ata awan. ²¹ A ja, a wa: «Iken, wulen su doh sə Kurajin, yam zek anak anga dəce i tak à nga. Iken, wulen su doh sə Baytisada dükwen, dəce i tak à nga re. Anga abay masuwayan aya ma ga à wulen su doh a kwanay ataya, tâ ga atan à wulen su doh sə Tirus tə Sidon nà, dō sa man ataya ti yam pə ines a tinen ahay bidaw? Ti pak zana sə məsinde pi zek, ti kukot rəba pa nga aday sə dəkay anan tə yimak pə ines a tinen ahay tə dīdek awan. ²² Anga nan, nen apan ni dəkak ikwen anan həna: Pə luvon sa ndav anan

---

† 11:14 Ca pə Malakiya 3.23-24. ‡ 11:19 kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

daliyugo nà, sariya ana atə Tirus tə Sidon nà, i dan atan 'am kawa ana kwanay bay.

²³ «Iken Kafarnahum, a ga apak nà, Mbərom i cakaf wa iken à mburom daw? Matana bay! Ki zla nà, à məke sə mərda adəka coy. Anga masuwayan aya ma ga àga iken ataya nà, abay à ga nə tinen ma ga aya nə à wulen su doh sə Sodoma nà, ata tiya winen i ga inde hus biten cite re. ²⁴ Anga nan, ni jak ikwen: Pə luvon sa ndav anan daliyugo nà, sariya ana Sodoma i dan 'am kawa ananak bay.»

Yesu i dakan anan cəved sa man uda anà dō ahay

Lukas 10.21-22

²⁵ À alay ata awan, Yesu a ja, a wa: «Bəbay uno, iken Bahay sə bagəbaga mburom, iken Bahay sə daliyugo. Suse anak, anga kə dəkak anan anan way a anaya anà gwaslay ahay, way ataya aday dukwen abay kə dəkək anan pu dō sə kəlire ahay wa, pu dō sə asan way ahay wa. ²⁶ Ayaw, Bəbay uno, ka ga matanan, anga a zlak à nga anakiken awan.»

²⁷ Matanan, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Bəbay uno kə varak uno anan way ahay fok. Dowan sa san Wan a Mbərom nà, ibay, si zek ana Bəbay Mbərom awan. Aday dōwan sa san Bəbay Mbərom dukwen ibay, si nen wan anahan awan, tu dō aday Wan a Mbərom a gan may sə dakan atan anan ataya awan.

²⁸ «Kwanay dō ma ya nga aya, kwanay tə way ma ba aya pa nga ata awan, hayak ikwen ahay pə cakay uno, aday ki njiden sa man uda awan. ²⁹ Pərihen anan azar lele nà, anà 'am uno ahay, tətiken way pi nen wa, anga nen nə dō səkəffe awan, ki gen dəcə à alay uno wa itəbay. Ata aday, sifa a kwanay ahay ti man uda awan kutok. ³⁰ Anga 'am uno ahay nen sa jak ikwen ataya nà, ti njahak ikwen pa may. Way nen sə dəkək ikwen uda pa nga ata nà, i ba pikwen bay.»

12

Yesu nà, winen bahay sə luvon sa man uda awan
Markus 2.23-28; Lukas 6.1-5

¹ Pə luvon a inde nà, Yesu tə njarar anahan ahay ta zla tə guvo sa ndaw. Njarar anahan ahay ta kad ndaw aday ta pa, anga may a han patan. Əna, pac ata nà, luvon sa man uda awan. ² Farisa ahay tə canan à way a tinen sa ga ata cəna, tə cəce pə Yesu a wa, ta wa: «Ca apan, njarar anak ahay nà, ta ga way aday təde abay sa ga pə luvon sa man uda bay ata nə, angamaw?»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way ana Dawuda sa ga tu do anahan ahay, à alay a may a han apan ata itəbay daw? A ga nə kəkəməw?»^{*} ⁴ Dawuda a zla à jawjawa sə mazlaḅ a Mbərom inde, a ray pen ma ga nga a anga Mbərom, ta pa tu do anahan ahay. Aday abay təde sa pa pen ataya nà, si do sə gədan dungo anà way anga Mbərom ahay taayak bidaw?

⁵ «Kabay kula kə jingen Tawrita itəbay daw? Do sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom nà, ta ga mer su way ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nə pac pac, kwa tə luvon sa man uda awan.† Tə winen ata təke dukwen, ines inde patan ibay re. ⁶ Ni jak ikwen həna: Do sə zalay doh sə mazlaḅ a Mbərom inde həna à man a anan.

⁷ «Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, Mbərom a wa: “U no do ahay tã gan sumor ì zek ahay, bina u no tã vuro gə naw ma sla dungo aya bay.‡” Ata nà, abay kə sənən anan 'am ata nà, ki viren anan ines anà do mənjenja ines ahay həna biten ataya bay. ⁸ Bina nen Wan su Do nà, nə lavan nga anà luvon sa man uda awan.»

* 12:3 Ca pə 1 Samiyel 21.2-7. † 12:5 Ca pə Limle 28.9-10.

‡ 12:7 Ca pə Hose'a 6.6.

Yesu a mbar anan dōwan a inde ma mac alay awan

Markus 3.1-6; Lukas 6.6-11

⁹ Natiya awan, Yesu a slabak, a zla ù doh sə wazay a inde.

¹⁰ Dōwan a inde à man ata, winen ma mac alay awan. Aday dukwen Farisa ataya, a nan atan sa man anan mungok anà Yesu pa sa ga mer su way pə luvon sa man uda ata awan. Anga nan tə cəce pə Yesu wa: «Tawrita a mənuko kə varak uko cəved sa mbar dō pə luvon sa man uda awan dāw?»

¹¹ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Hinahibay təman anak inde, aday kə slahak panak à məke inde nà, ki gəbay anan à məke wa, kwa â ga nə pə luvon sa man uda awan bidaw? ¹² Tə didem a nà, dō a zalay təman bidaw? Anga nan, cəved inde sa ga mer su way lele awan, kwa pə luvon sa man uda awan.»

¹³ Yesu a jan anà dōwan a ma mac alay a ata kutok: «Ndəđoy anan alay!» Dōwan ata a ndəđoy anan alay acəkan, alay anahan kə pəsakak kawa alay a hinen ata re.

¹⁴ Matana awan, Farisa ataya ta nay ahay uho, tə halay nga, aday tə pəlay cəved sə lize anan Yesu kutok.

Do si mer su way a Mbərom sə walay ata awan

¹⁵ Aday Yesu a sləne ləbara a tinen ata cəna, a slabak à man ata wa, a zla way anahan. Do ahay tə pərahak anan azar bayak a re, aday a mbar anan dō dəvac aya fok. ¹⁶ A gafan atan 'am pi zek wa lele, tâ sa jan anà dōwan winen wayaw bay. ¹⁷ Natiya awan, 'am a Mbərom sa ja tə dungo ana Ezaya ata a təra didək a kutok. Mbərom a wa:

¹⁸ «Do si mer su way uno nen sə walay ata, hənà!
Winen nà, ləliwe uno awan,
nə taslay anan mível nə tə winen awan.

Ni slənak ayak apan Apasay uno.
I dakan atan anan didək uno anà dō su kon ahay fok.

¹⁹ I ngam sə təre tu dō bay, i zlah awan itəbay.
Dōwan sə sləne dungo anahan pə cəved ibay.

- ²⁰ Gusuko winen apan i kad coy dukwen, winen i ndav a wa bay,
 lalam winen apan i mbacay coy dukwen, winen i ndəvan wa alay itəbay re,
 hus pə luvon mbala didek anahan saa tavay nga ata awan.
- ²¹ Do ahay fok ti dəfan ide nà, anà sləmay anahan kərtek. §»

Yesu a razl setene ahay tə məgala a Mbərom

Markus 3.20-30; Lukas 11.14-23

²² Pə dəba anahan a wa nà, tə gəban ahay dowan a inde, winen hufof awan, aday maandakan a re, anga setene inde anan à nga. Yesu a mbar anan. Dowan ata a ja 'am, a canan ide kutok. ²³ Way a sə təra ata a gan masuwayan anà man su do ata fok. Ta ja, ta wa: «Dowan a anan nà, winen Wan ana Dawuda mənuko sa ba ata bidaw?»

²⁴ Aya əna Farisa ahay tə sləne cəna, ta ja, ta wa: «Dowan a anan nà, sə varan məgala sa razl anan setene ahay nà, Bə'elzebul* bahay sə setene ahay.»

²⁵ Yesu a san ajalay nga a tinen a zle. Anga nan a jan atan, a wa: «À bahay a wura wura fok cəna, kak do anahan aya 'am kà zlak atan pi zek bay nà, bahay ata i nes wa. Wulen su doh a wura wura, gulom su doh a wura wura dukwen, kak do ahay uda ataya 'am kà zlak atan pi zek sabay cəna, i tavay nga sabay re. ²⁶ Kak Fakalaw bahay sə setene ahay winen apan i razl setene ahay nà, 'am kà zlak atan pi zek tu do anahan aya sabay. Matanan bahay anahan a i tavay nga sabay re. ²⁷ Kak nen na razl setene ahay tə məgala ana Fakalaw nà, aday wan a kwanay ahay ti sa razl setene ahay nə tə məgala à waya kutok asa anaw? Anga nan, sa naa mak ikwen anan mungok nà, wan a

§ 12:21 Ca pə Esaaya 42.1-4. * 12:24 Bə'elzebul nà, sləmay ana Fakalaw re.

kwanay aya awan. ²⁸ Tə dīdem awan, na razl setene ahay tə məgala sə Apasay a Mbərom. Matanan re, ki sənen anan kutok, bahay a Mbərom kà nak ahay à wulen a kwanay.

²⁹ «Matana re, dōwan saa zlan ù doh ù do gədan a saa ngəzəray panan way anahan ahay nà, ibay. Si kə lahak apan kurre kə jawak anan dōwan ata awan, aday i saa mba apan sa zlan ù doh sa ray panan way anahan ahay nà, na.

³⁰ «Dōwan aday winen ti nen bay cəna, ata winen dō manidə uno. Dōwan a kà mak uno zek sə halan nga anà dō ahay bay, ata winen a i tan atan 'am. ³¹ Anga nan ni jak ikwen həna, dō zənzen a kə nəsek kabay kə jənak anan pa 'am anà Mbərom nà, Mbərom i pəse anan ines anahan ata awan. Aya əna, kak dōwan a kə jənak anan pa 'am anà Apasay Cəncan a nà, ata Mbərom i pəsen anan ines anahan ata itəbay fok. ³² Matanan re, kwa dōwan a nə a ja 'am lelibay a pa Wan su 'Do, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata, əna dō sa ja 'am lelibay pa 'am ana Apasay Cəncan ata nà, Mbərom i pəsen anan ines anahan ata kula ite sabay, kwa həna pə luvon sə biten, kwa pə luvon saa nay.»

Dədezl si sé tə wan anahan aya awan

Lukas 6.43-45

³³ «Kak dədazl si sé a nə sumor a cəna, wan anahan a i təra sumor a re. Aday kak dədazl si sé a nə sumor a bay ite, ata wan anahan a dükwen nə sumor a bay re cite. Anga nan, ta san dədazl si sé nà, pa wan a wa. ³⁴ Kwanay aday nà, zahav su kòn ahay, ki mben apan sa ja 'am lele aya nə kəkəməw? Bina təbəlem su dō a ja nə way sa nay ahay à mivəl anahan wa. ³⁵ 'Do lele a nà, a san sa ja 'am zle ləfedede, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivəl anahan lele ata wa. Matanan, dō sə huwan dükwen a ja nə 'am sə huwan, anga 'am anahan ata a nay ahay nà, kwa à mivəl anahan a lelibay ata wa re. ³⁶ Nen ni jak ikwen həna: Pə luvon a Mbərom sa ga sariya ata nà, dō ahay ti

mbəfahan apan anà nga a tinen ahay pa 'am a tinen ahay ma ja aya lelibay ataya fok. ³⁷ Mbərom i ban iken, kabay i mbəsak iken nà, anga 'am anak ma ja awan.»

Do ahay ta gan may Yesu â gan atan masuwayan

Markus 8.11-12; Lukas 11.29-32

³⁸ Natiya awan asa, dō ahay à wulen sə Farisa ahay pi zek tē miter sə Tawrita aya ta jan anà Yesu, ta wa: «Miter, a nan umo, ga masuwayan sə way kərtek sə dākay anan nà, Mbərom a sə slənay ahay iken acəkan ata awan.»

³⁹ Yesu a mbəfahan atan apan, a wa: «Dō sə biten ahay nə huwan aya fok, dō sə mbəfahan ləen anà Mbərom ahay. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sə awan sabay, kak si masuwayan sə təra pə Zonas, dō maja 'am a Mbərom ata aday.† ⁴⁰ Kawa ana Zonas sa ga luvon ahay maakan à kutov sə kələf məduwen a inde ata nà, nen Wan su Dō ni ga matanan luvon ahay maakan à məke inde re. ⁴¹ Pə luvon sə sariya a Mbərom saa ga ata nà, dō sə Nəniwe ahay ti slabakay ahay uho pə kərtek a tu dō sə biten a anan ataya, ti gan atan sariya. Anga dō sə Nəniwe ahay nà, tē sləne wazo ana Zonas cəna, ta yam pə ines a tinen ahay. Aday dukwen, dō sə zalay Zonas winen inde à man a ana awan.

⁴² «Pə luvon sə sariya nà, bahay sə Saba dukwen i slabak sa gan sariya anà dō sə biten a anaya awan. Anga kwa winen dəren təkede nà, kà nak ahay sa naa pəkak ayak sləmay pa 'am ana bahay Sulimanu, ma ja aya tē kəlire ata awan‡. Əna, cen apan həna kutok, dō sə zalay anan Sulimanu tē məduwen dukwen, winen inde à man a ana awan. Əna hwiya dōwan a ngam sə sləne 'am anahan bay re.»

---

† 12:39 Ca pə Zonas 1 - 4. ‡ 12:42 Ca pə 1 Laamiibe 10.1-13.

Amay ana setene à mível su do inde

Lukas 11.24-26

⁴³ «Setene kà nak ahay ù do wa nà, i zla à man kibe inde saa bar, saa pəlay man sa man uda awan. Əna kə njadak man bay nà, ⁴⁴ i jan anà nga anahan: “Suwan ni ma ù doh uno nen a sa nay ahay wa ata awan.” Kà sak a may ahay nà, i tan à nga anà doh anahan a mama'am ata mə ndakay awan, mə faɕay a lele, dovan uda ibay. ⁴⁵ Aday cəna, i ma pə dəba, i ray ahay apan setene azar aya cuwbe, sə zalay anan tə huwan asa, ti nay, ti njahay à dovan ata inde. Aday anjahay ana dovan ata nà, lelibay zal pa sə kukwa ata wa asa. Natiya dukwen, i təran anà do sə biten a huwan ataya fok nà, matanan re.»

Mərak a Yesu ahay tatə may anahan

Markus 3.31-35; Lukas 8.19-21

⁴⁶ Yesu winen apan i jan 'am ata anà do ahay mba, mərak anahan ahay tatə may anahan ta nay, tə tavay uho. Ta gan may sa ja 'am tə winen. ⁴⁷ Dovan a a jan anà Yesu, a wa: «Atə may anak tatə mərak anak ahay, tinen mə tavay aya uho. A nan atan sa jak 'am.»

⁴⁸ Yesu a mbədahan apan, a wa: «May uno nà, wayaw? Mərak uno ahay nà, maya anaw?» ⁴⁹ A sukwe alay pə njavar anahan ahay, a wa: «Sə təra mərak uno ahay aday may uno nà, tinen. ⁵⁰ Anga do sa ga way sa zlan à nga anà Mbərom, winen à bagəbaga mburom ata nà, sə təra may uno tə mərak uno nə winen adəka.»

13

Jike su do sa casl ndaw

Markus 4.1-9; Lukas 8.4-8

¹ Natiya kutok, pə luvon ata kərtek awan, Yesu a nay ù doh wa, a zla way anahan sa jan 'am anà do ahay pa 'am sə bəlay. ² Do ahay bayan a tə mindel ta nay ahay pə cakay

anahan. Anga nan, a ján way anahan sə njahay à kwalalan inde. Do ahay ite tē tavay pa 'am mēgugejuje. ³ Yesu a đakan atan anan way ahay bayan a tē jike ahay.

A jan atan, a wa: «Đowan inde a zla à guvo, saa casl ndaw. ⁴ Winen apan i casl ndaw ata kutok, zahav a guce panan pē caved, aday mēvuhom ahay tē đagay anan. ⁵ Zahav azar a, a guce pē saray pēkərad, ta hay ahay bəse, anga yugo inde bayan a ibay. ⁶ Əna pac a sləray cəna, a butoy anan aday a vak anan, anga sləlay a ibay. ⁷ Zahav mə mbəsakan a à alay inde ata a guce à wulen sə adak inde. Ta ha cəna, ta har pi zek tē adak, əna adak a bənan mbiyed, ndaw ata kē nahak bay. ⁸ Əna zahav azar awan, a guce à mēndak pē yugo lele awan. Ta nah bine siwaw nà, nga sa ndaw kərtek a cəna, hawal sa ndaw apan nē səkat, azar a kwa kuro mbərka, hinen ahay đukwen inde apan kwa kuro maakan.» ⁹ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Sləmay inde pē đowan a nē, â sləne 'am a anan.»

Yesu a ja 'am tē jike nē angamaw?

Markus 4.10-12; Lukas 8.9-10

¹⁰ Pē dəba anahan a wa nà, njavar anahan ataya ta zla à man anahan sə cəce panan, ta wa: «Ka taa jan 'am anà do ahay tē jike nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, way mi đer aya à bahay a Mbərom a inde ata nà, winen a kà gak ikwen panan akar sa 'am sə bahay anahan a coy. Aday do a azar a nà, Mbərom kē varak atan cəved sa san anan itəbay. ¹² Do aday way anahan ahay inde nà, i njad apan re, way i ga inde apan bayan a kutok. Əna, do aday awan anahan inde ibay ata, i lize anan mbala anahan a mənjoek ata re. ¹³ Natiya, na jan atan 'am tē jike nà, anga ti ca apan, əna tē canan bay, ti pak apan sləmay, əna tē sləne bay, ti san awan bay re. ¹⁴ 'Am mbala ana Ezaya sa ja ata a təra patan kutok. Mbərom a wa:

“Ki paken sləmay, əna ki slənen awan bay.
Ki cen apan tə idé, əna ki cinen anan anà awan bay.

¹⁵ Anga dō ataya nà,
tə tacak anan idé, anga aday t̂ə canan anà awan bay,
tə dəngəzłak anan sləmay a tinen, anga aday t̂ə sləne
awan bay,
tə dərłak anan mivél a tinen, anga aday t̂ə san awan
bay.

Bina, abay ti mbədahan lœn anà ines a tinen ahay,
aday ni mbar atan.*”

¹⁶ «Əna kwanay nà, tislén mivél, anga idé a kwanay ahay
tə canan à way ahay zle, sləmay a kwanay dukwen ti sləne
way ahay re. ¹⁷ Nén apan ni jak ikwen tə d̂idém a həna:
‘Dō maja’am a Mbərom ahay bayan a pi zek tu dō d̂idék
aya bayak a ta gak anan may sə canan à way a kwanay a sə
canan həna ata awan, əna tə canak anan anà awan bay. Ta
gan may sə sləne way a kwanay a sə sləne həna ata awan,
əna tə slənek awan bay re.»

*Yesu a pəsak anan jike su dō sa casl ndaw ata awan
Markus 4.13-20; Lukas 8.11-15*

¹⁸ «Natiya kwanay nà, sənen anan jike su dō sa casl
ndaw ata kutok: ¹⁹ Kuwaya, dōwan a k̂ə slənek ləbara sə
bahay a Mbərom, aday k̂ə sənak anan bay cəna, ‘Dō sə
Sədök a nay ahay, a wudéh anan way a ma casl a à mivél
anahan inde ata awan. Cəvəd aday zahav sə guce apan ata
nà, a ga minje tu dō matanan ata awan. ²⁰ ‘Dō maza aya ite,
tinen ta ga minje tə saray pəkərad, zahav sə guce apan ata
awan. Tinen nà, tə slənek ‘am a Mbərom cəna, tə təma
anan tə ataslay mivél awan. ²¹ Əna, ‘am ata a pak sləlay à
mivél a tinen inde bay. Ti njahay mənjöek cəna, d̂əce i tan
atan à nga, kabay ajugwar ‘am i nay ahay patan anga ‘am

* 13:15 Ca pə Esaaya 6.9-10.

ana Mbərom nà, ti mbəsak cəved sa 'am a Mbərom. ²² Do maza aya ite, tinen ta ga minje tə wulen sə adak zahav sə guce uda ata awan. Tinen tə slənek anan 'am a Mbərom nà, ti sapat zek tə way sə daliyugo ahay, ti gan may à zlile sə daliyugo ahay. Way ataya nà, ti bənan mbiyed anà 'am a Mbərom aday â nah bay. ²³ Əna do azar aya nà, tinen ta ga minje tə yugo lele awan, zahav sə guce uda ata awan. Tinen kutok, tə slənek 'am a Mbərom nà, ti san anan. Anga nan, ta zla nga uho pa 'am a Mbərom. Ti nah aday hawal sa ndaw ahay ti ga patan nə səkat, kwa kuro mbərka, kabay kwa kuro maakan.»

Jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw inde

²⁴ Asa, Yesu a gan atan jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje tu do aday a zla à guvo, a casl ndaw. ²⁵ Əna luvon a ga bine siwaw nà, à alay a do ahay tinen apan ti njak ahan ata nà, do manide a zla à guvo ata ite, a casl uda azay sa sla pa nga ana ndaw, a zla way anahan. ²⁶ Ndaw a hay, a har, a zla nga uho cəna, azay sa sla ata a ha, a har, a kay anan nga anahan uho cite. ²⁷ Do sa ga mer à guvo ana dowan ata ataya ta zla à guvo nà, ta may, ta jan: “Ka casl à guvo nà, ndaw asənə, aday azay sa sla a hay ahay uda awanaw?” ²⁸ A mbədahan atan apan, a wa: “Sa casl uda nà, do manide uno.” Do ataya tə cəce panan, ta wa: “A nak mē ndaha anan wa həna daw?” ²⁹ A mbədahan atan apan: “A'ay, anga ki i ndihen anan pi zek ta ndaw! ³⁰ Mbəsiken anan tâ nah pi zek hus pə luvon sa car ndaw aday. Ata ni jan anà do si mer su way uno ahay: ‘Binen anan azay sa sla, viken anan, aday hilen anan nga anà ndaw i de uno kutok.’»

Jike sə zahav sa wan sə bəzan
Markus 4.30-32; Lukas 13.18-19

³¹ Yesu a jan atan 'am sə jike maza awan, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nà, ta wan sə bəzan†. Do a gəba wan awan, a casl anan à guvo anahan inde. ³² Wan sə bəzan nà, ma kac a à wulen sə zahav sə dədazl sə way sə kibe ahay fok. Əna kak ta sak a casl anan aday kà hak ite nà, a har a zalay dədazl si sé azar aya tə məduwen. A har dukwen, kawa dədazl si sé məduwen aya re. Məvuhom ahay ta mba apan sə njahay uda tu doh.»

Jike sə wudəh

Lukas 13.20-21; Markus 4.33-34

³³ Yesu a zəgahan atan anan 'am sə jike hinen asa, a wa: «Bahay a Mbərom a ga minje nə tə wudəh. Uwar a ra mənəcək, a gan anan, a pak pə nuko anahan gəsədaf maakan. A laɓ anan nà, nuko ata fok a kwasay, a zlambar.»

³⁴ Natiya kutok, Yesu a jan 'am a anaya anà man su do ata fok nə tə jike. Kà jak atan 'am sə awan maza mənjenə jike bay. ³⁵ A ga matanan nà, aday 'am a Mbərom mbala Ezaya sə vinde anan ata â təra, bina Mbərom a wa:

«Ni jan atan 'am tə jike,

ni dakan atan anan way mi dər a, kwa à alay a daliyugo dukwen mə ndakay a fan bay ataya awan.‡»

Yesu a pəsak anan jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw ata awan

³⁶ Aday kutok, Yesu a mbəsak anan man sə do ahay ahay uho, a zla way anahan ù doh. Njavar anahan ataya tə hədəken ayak pə cakay, ta jan: «Pəsakan umo anan ahay jike sə azay sa sla à wulen sa ndaw inde ata awan.»

³⁷ Yesu a jan atan, a wa: «Do sa casl ndaw, winen Wan su Do. ³⁸ Guvo a nà, daliyugo. Ndaw a nà, do sə dəfan

---

† 13:31 Yesu a ga minje nà, ti sé sə àga tinen a inde. ‡ 13:35 Ca pə Jabuura 78.2.

apan à Mbərom ataya awan. Azay sa sla kutok nà, dō sə dəfan apan anà dō sə huwan ataya ite re. ³⁹ Dō sə Sədøk sa casl azay sa sla ata nà, Fakalaw. Alay sa car ndaw dukwen, luvon sa ndav anan daliyugo. Dō sa car ndaw ahay dukwen, tinen maslay a Mbərom ahay. ⁴⁰ Kawa ana dō sa ra azay sa sla aday a vak anan ata nà, way i təra pə luvon sa ndav anan daliyugo dukwen matanan. ⁴¹ À alay ata nà, nen Wan su Dō, ni slənay ahay maslay uno ahay aday ti fakan wa alay anà dō sə huwan ahay aday sa man zek anà dō ahay sa ga ines ataya fok à bahay a Mbərom wa. ⁴² Ti lar atan dukwen à bərom sə uko inde. À man ata awan, ti yam ta sa rac slan ngərcəca. ⁴³ À alay ata kutok, dō dīdek aya nà, ti dav kawa pac à bahay a Bəbay a tinen Mbərom inde. Dō aday sləmay inde apan nà, â sləne 'am a anan!»

Jike sə zlıle mi dər aya awan

⁴⁴ «Bahay a Mbərom a ga minje nà, tə zlıle mi dər a à guvo. Dō a njad anan, a dər anan maza awan, a zla tə ataslay mivel awan. A sukom anan dala tə way anahan ahay fok, a sukom anan guvo winen sa dər anan uda zlıle anahan ata kutok.

⁴⁵ «Asa, bahay a Mbərom a ga minje tu dō sa ga masa tə mədine ahay. ⁴⁶ A njad mədine lele awan, a sukom anan dala tə way anahan ahay fok, aday a sukom anan mədine ata kutok.»

Jike sə kələf à zuvo inde

⁴⁷ «Matanan re, bahay a Mbərom a ga minje nə tə zuvo ma lar a à dəlov inde, a ray ahay kələf ahay bayan a cara cara ata awan. ⁴⁸ A rah lele nà, dō sa ban kələf ahay tə ngəzahay anan uho kutok. Ti pəkay anan wa kələf ahay pə məgужejuje, tə walay a wa kələf lele aya à mbulo, aday kələf lelibay ataya dukwen tə guce atan. ⁴⁹ Way i naa təra

pə luvon sa ndav anan daliyugo dukwen matanan. Maslay a Mbərom ahay ti nay ahay, ti walay anan dō sə huwan ahay à wulen su dō didek aya wa. ⁵⁰ Ti lar anan dō sə huwan ahay à bərom sə uko inde, aday ti yam ta sa rac slan a ngərcəca à man ata awan.»

Jike sə way məduwer aya pi zek tə way wiya aya awan

⁵¹ Yesu a cəce way pə njavar anahan ahay wa kutok: «Kwanay kə sənən way a anaya fok daw?»

Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Ayaw, mə sənək.»

⁵² Anga nan, Yesu a jan atan kutok: «Kak miter sə Tawrita inde, aday kə dəkak anan 'am sə bahay a Mbərom nà, kə tərak kawa bahay su doh sa ray anan way anahan ahay məduwer aya ù doh wa pi zek tə way wiya aya tək def uho ata awan.»

Do sə Nazaratu ahay tə dəkak nga pə Yesu bay

Markus 6.1-6; Lukas 4.16-30

⁵³ Yesu a ndav anan sa ja 'am ataya nà, a zla way anahan ⁵⁴ à Nazaratu, kon anahan a sa har uda ata awan. A dazlan, a zla ù doh sə wazay, a tətakan anan way anà dō ahay à man ata awan. 'Am anahan ataya a gan atan masuwayan, aday ta wa: «A njadəy ahay kəlire sə asan way ata awanaw? Aday a mba apan sa ga masuwayan a anaya nà, waya sə varan gədan ata anaw? ⁵⁵ Winen nà, wan ana dō sə cəced dədom ba? May anahan dukwen Mariyama. Məran aya dukwen, dā san atan zle, atə Yakuba tə Yusufu tə Simon tatə Yuda. ⁵⁶ Mərak anahan ahay dəna aya dukwen, dā san atan zle lele, tinen pə cakay a mənuko. Aday winen a njadəy gədan matanan ata awanaw?» ⁵⁷ Anga nan, tə ngəmak sa dək nga pə Yesu bay.

Yesu a jan atan kutok: «Do ahay ta gan nga anà 'am ana dō maja'am a Mbərom kwa ta sə wura fok. Əna ù kon

anahan awan, aday ù doh anahan a nà, dōwan a gan nga anà 'am anahan ahay itəbay.»

⁵⁸ Yesu a ga masuwayan sə way à man ata nà, mənjøek ca, anga tə təmahak sa dāf apan nga bay.

14

Amac ana Yuhana, dō sa gan baptisma anà dō ahay

Markus 6.14-29; Lukas 3.19-20, 9.7-9

¹ Ihe, à alay ata nà, Hiridus nə bahay a pə daliyugo sə Galile. A sləne pə ləbara ana Yesu nà, ² a jan anà dō anahan ahay, a wa: «Dōwan ata nà, i ga nə Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata kà mak uho. Anga nan, a mba apan sa ga masuwayan sə way ahay nà, na.»

³⁻⁴ Kwakwa ata nà, Hiridus a gəba anan Hirudiya, uwar ana wanbay anahan a inde, tə ngaman Filip. Anga nan, Yuhana a jan, a wa: «Ki jipen pə uwar tə mərak anak nə, lelibay. Way ata nà, ines!» Anga nan kutok, Hiridus a jan anà dō ahay tâ ban anan Yuhana. Ta ban anan, tə dəfak anan ayak ù doh sə dangay. ⁵ Anga nan kutok, a nan anà Hiridus sa vad anan Yuhana. Aya əna, kə vədak anan bay, anga a jəjaran anà Yahuda ahay, bina ta ca pə Yuhana nà, dō maja'am a Mbərom wanahan.

⁶ Pa pac a inde kutok, azar uko sə bayak pə luvon sə wahay anan bahay Hiridus a ga. Dəna a Hirudiya a inde, a nay, a gərvan pa 'am anà Hiridus tu dō anahan mə ngamay ataya. Agərav ata a zlan à nga anà Hiridus, ⁷ a mbaday i varan way anà dəna ata kawa anahan saa cəce panan ata fok.

⁸ Dəna ata ite, a zla à man ana may anahan, a cəce panan: «Nê cəce nə maw?»

May anahan a jan nà: «Cəce nà, tē gəfak ahay nga a Yuhana.»

A may à man ana Hiridus, a cæce: «U no ki gad anan nga anà Yuhana, aday vuro anan ahay hëna à kwatama inde.»

⁹ Way a mæ cæce ata kà zlak anan à nga anà Hiridus sabay. Əna ba kè mbadək anan pa 'am ana dō anahan mæ ngamay aya coy. Natiya kutok a jan anà suje ahay tē varan ahay nga a Yuhana anà dëna ata kawa anahan sə cæce ata awan. ¹⁰ Suje a zla ù doh sə dangay saa gəday ahay nga ana Yuhana. ¹¹ Ta nay anan ta nga a Yuhana ma đaf a à kwatama inde, tə varan anan anà dëna a Hirudiya ata kutok. Winen ite a tēma anan cəna, a varan anan anà may anahan. ¹² Njavar a Yuhana ahay ite, ta zla ù doh sə dangay, tə gəbay anan məsinde ana Yuhana, ta la anan. Pə dəba anahan a wa, ta zla sə təkəren 'am ata anà Yesu.

*Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo đara
Markus 6.30-44; Lukas 9.10-17; Yuhana 6.1-14*

¹³ Yesu a sləne Yuhana kə məcak cəna, a slabak à man ata wa, a ján à kwalalan inde tə njavar anahan ahay đəkdek, a zla way anahan kəcah pə dō ahay wa à kiβe. Dō ahay tə sləne sa jəka tinen à kiβe ata nà, ta nay ahay à wulen su doh ahay wa, tə pərahan azar à kiβe tə saray. ¹⁴ Yesu a dazay ahay à kwalalan wa cəna, a canan anà dō ahay bayak awan. Dō ataya ta gan ì zek wa. A dazlan, a mbəran atan anan dō sə dəvac a tinen ahay.

¹⁵ Suko a ga bine siwaw nà, njavar anahan ahay ta jan, ta wa: «Luvon winen apan i ga! Aday hëna đukwen mənuko à man kiβe. Suwan, mbakan cəved anà dō ahay tē zla à wulen su doh ahay. Ata ti njad sə sukom way sa pa ahay.»

¹⁶ Yesu ite, a mbəđahan atan apan, a wa: «Ti gan may sa zla à man a bay, əna kwanay a viren atan way sa pa awan.»

¹⁷ Tinen ite tə mbəđahan apan re, ta wa: «Awan inde pumo ibay! Inde hëna đukwen si tapa sa pen ahay đara tə kələf ahay cuwcuwwe coy.»

¹⁸ Yesu a jan atan: «Hayak ikwen anan ahay!» ¹⁹ A jan anà dō ahay tē njahay pa nga sē gujed à mēndak. A gēba anan tapa sa pen a dāra ataya, tē kēlef a cew ataya awan. A ca idē à mburom, a ngēran ayak anà Mbērom. A gēzla anan tapa sē pen ataya ì zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay, aday tē gēzlan anan anà dō ahay. ²⁰ Dō ataya fok ta pak, tē rahak bāh bāh. Njavar anahan ahay tē halan nga anà mē mbēsak ataya nà, a ga cēkarak kuro nga anahan a cew re. ²¹ Dō sa pa way à man ata dūkwēn, tinen mē baslay a nà, mungol a dēkdēk aday nà, ta ga mbulo dāra, mēnjēna sē baslay anan uwar ahay pi zek tē gwaslay aya awan.

Yesu a bar pa nga sē a'am tē saray

Markus 6.45-56; Yuhana 6.15-21

²² Pē dēba ana way ata wa kutok, Yesu a jan anà njavar anahan ahay tē ján à kwalalan inde, aday tē lahan pa 'am sa zla pa day sē uho. Winen awan, i i mbēsak anan dō ahay à dēba a tinen wa. ²³ Tē gēzla nga tē dō ahay lele nà, a zla way anahan à bēzlom saa ga amboh, winen a taayan. Luvon a ga apan à man ata awan.

²⁴ À alay ata nà, kwalalan winen dēren coy. Mad winen apan i vawan nga anà kwalalan pa nga sē a'am, anga tē zlangay uda awan. ²⁵ Aday idē kē cēdek lele fan bay, Yesu a zla pē cakay a tinen cukwe cukwe pa nga sē a'am tē saray. ²⁶ Njavar anahan ataya tē canan winen apan i zla tē saray pa nga sē a'am ata cēna, tē jējar pi zek yibyeb, ta wa: «Hēna anan nà, mēdahan.» Ta ma nga sa zlah pi zek, anga zlawan cērkēke.

²⁷ Aya ēna Yesu a canan atan cēna, a jan atan ayak 'am a kwayan'a, a wa: «Bēnen mbac lele, nen awan, kē jējiren bay.»

²⁸ Piyer a jan 'am, a wa: «Bahay uno, kak iken acəkan nà, jo ahay ì nen nâ zlak ayak pa nga sə a'am tə saray a ite kwa!»

²⁹ Yesu a jan ahay: «Hayak!»

Piyer a dazay à kwalalan wa ca, a zla à man a Yesu tə saray aday pa nga sə a'am acəkan. ³⁰ Əna a canan ayak anà mađ nà, a ma nga sə jəjar, aday a dazlan kwayan'a sə kəkar à a'am inde. Winen ite a zlah pi zek, a wa: «Bahay uno, tam nen ite!»

³¹ Natiya Yesu a bənan alay bəse, aday a jan kutok: «Ađaf nga anak a kac ike đaw? Sa gak hiyem hiyem nə maw?»

³² Ta ján way a tinen à kwalalan inde cew maya awan cəna, mađ a mbəsak sa bal cite. ³³ Njavar anahan a azar ataya tə həran nga, ta wa: «Acəkan, tə đidəm a nà, iken nə Wan a Mbərom.»

³⁴ Tə takasay ahay pa day sə agay lele nà, ta zla ù kon sə Gənesaret. ³⁵ Do su kon ataya ta san anan Yesu lele cəna, ta tar anan 'am a pə daliyugo a tinen fok. Anga nan, do ahay ta ray anan ahay do sə đəvac ahay fok. ³⁶ Ta gan amboh â mbəsakan cəved anà do đəvac ataya t̂ laman alay kwa anà 'am sə zana anahan, aday t̂ mbar ite. Do sə laman ataya fok, tə mbərak acəkan.

15

Atətak way sə bije ahay

Markus 7.1-13

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə miter sə Tawrita aya ta nay ahay kwa à Urəsalima wa, pə cakay ana Yesu. Tə cəce panan, ta wa: ² «Njavar anak ahay nà, tə pərahan azar anà atətak way sə bije ahay bay nə angamaw? Bina, ta pa đaf mənjenja sə banay alay kawa atətak way sə bije ahay.»

³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Aday kwanay dukwen, tə atətək way a kwanay nà, kə nəsen anan 'am a Mbərom angama kəla anaw? ⁴ Anga Mbərom a ja nà: “Dəfan apan anà bəbay anak tə may anak*” aday “Kuwaya dōwan a kà jak 'am lelibay a pə bəbay anahan kabay pə may anahan nà, sa vad anan.†” ⁵ Əna kwanay ki jen nà, kak dōwan a kà jak anan anà bəbay anahan kabay anà may anahan: “Way uno abay saa mak anan zek ata nà, kə tərək anà Mbərom.” ⁶ Ata i dəfan apan anà atə bəbay tə may sabay. Matanan kutok, kə nəsen anan way a Mbərom ma ban awan, anga sə pərahan azar anà atətək way sə bije ahay. ⁷ Kwanay aday nà, mbədəmbədə aya awan. Ezaya kà jak pikwen 'am a Mbərom dīdem awan, Mbərom a wa: ⁸ “Do anaya tə həro nga nà, ta 'am dəkdek, mivəl a tinen aya nə dəren ti nən. ⁹ Tinen apan ti dukwo gərmec ù vo nə kəriya awan. Bina tinen apan ti tətakan anan anà dō ahay nà, way sa nga a tinen ahay dəkdek.‡”»

Way sa ga məsagar pu dō

Markus 7.14-23

¹⁰ Yesu a ngaman ayak anà dō ahay tã nay pə cakay anahan. A jan atan, a wa: «Pəken uno sləmay, sənen 'am a anan. ¹¹ Saa ga məsagar pu dō nà, way sa zla ta 'am ì zek su dō ata bay. Əna way sa ga məsagar pu dō nà, way sa nay ta 'am ì zek wa adəka.»

¹² Njavar anahan ahay tə hədəken ayak pə cakay ta jan, ta wa: «'Am anak a sa ja ata nà, kə cəbak anan anà Farisa ahay nə, ka san bidaw?»

---

* ^{15:4} Ca pə Gurtaaki 20.12; Tooktaaki Tawreeta 5.16. † ^{15:4} Ca pə Gurtaaki 21.17; Farillaaji Lewiŋko'en 20.9. ‡ ^{15:9} Ca pə Esaaya 29.13.

¹³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Zahav sə way a aday Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata sa casl bay ata cəna, ti ndaha wa zek. ¹⁴ Mbəsiken atan. Tinen nà, hufof sə bənan alay anà hufof ahay adəka. Kak aday dō hufof a winen apan i bənan alay anà dō hufof a cəna, ti slahay nə cew maya à gujar inde.»

¹⁵ Natiya kutok, Piyer a jan, a wa: «Dakan umo anan 'am sə jike ata ite!»

¹⁶ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Hus həna dukwen, kwanay kə sənən fan bay daw? ¹⁷ Way sa zla ì zek su dō ta 'am nà, a zla nə à kutov a way anahan, a may uho tə mətülen, kə sənən bay re daw? ¹⁸ Əna way sa nay uho ù dō wa ta 'am nà, a nay ahay nə kwa à mível wa. Ata sa ga məsagar pu dō nà, way ata kutok. ¹⁹ Anga sa nay à mível su dō wa kutok cəna, way kawa ajalay nga lelibay aya, avad nga su dō, aga mədigwed, aga vuwar, akar, agad mungwalay, agədan azar ù dō. ²⁰ Natiya, sa ga məsagar pu dō kutok nà, way ataya awan. Bina, apa way mənjenja sə banay alay kawa ana bje a kwanay ahay sa ja nà, a ga məsagar pu dō bay.»

Uwar a inde winen Kanana ahay a daf nga pə Yesu

Markus 7.24-30

²¹ Yesu a slabak way anahan à man ata wa, a zla way anahan pə daliyugo sə Tirus tə Sidon. ²² À man ata awan, uwar a inde, dō sə pəra, winen Kanana ahay. A nay à man ata wa, pə cakay ana Yesu, a jan: «Bahay uno, wan a Dawuda, mo zek ite, bina dəna uno winen tə setene awan, a bənan dəvac bayak awan.» ²³ Əna Yesu kə mbədahak anan apan bay.

Əna njavar anahan ahay ta nay, ta jan, ta wa: «Miter, kem, bal anan aday à mbəsak iken, bina winen apan i vawak uko nga tə abəbal awan.»

²⁴ Yesu a mbədfahan apan anà njavar anahan ahay, a wa: «Nen mə slənay a nà, anga dō sə pəra ahay bay. Əna nen mə slənay a nə pə təman mə lize aya à wulen sə Isəra'ila ahay wa ata awan.»

²⁵ Uwar ata a hədek pə cakay anahan asa, a dukwen gərmec ù vo, a wa: «Bahay uno, mo zek!»

²⁶ Yesu a mbədfahan apan kutok, a wa: «Sə gəba anan way sa pa sə gwaslay ahay, sə varan anan anà kəla ahay nà, sumor a daw?»

²⁷ Natiya kutok asa, uwar ata a wa: «Matanan, bahay uno, əna kəla ahay dukwen ta pa way sə pəpas pə tuwez ana bahay a tinen ahay wa re asanaw?»

²⁸ Yesu a ja, a wa: «Iken uwar a anan, adaf nga anak nə məduwen awan. Â tərak nə kawa ananak sə pəlay ata awan.»

Natiya, à alay ata ite, dəna anahan ata a mbar.

Yesu a mbar dō sə dəvac ahay bayak awan

²⁹ Yesu a slabak à man ata wa asa, a zla way anahan pa 'am sə bəlay sə Galile. A ján à bəzlom, a njahay way anahan à man ata awan. ³⁰ Man su dō a a nay ahay pə cakay anahan, ta zlan anan ayak tu dō mə kuray saray aya awan, dō hurof aya awan, dō vədal aya awan, dō maandak aya awan pi zek tu dō sə dəvac ahay bayak a cara cara. Tə nahay atan fok pə cakay à Yesu, aday a mbar atan fok re. ³¹ Ana dō sə dəvac ahay sa mbar fok ata nà, a gan masuwayan anà dō ahay bayak a cite, anga tə canan anà dō maandak aya ta ja 'am kutok, dō vədal aya tə mbərak, dō ma mac saray ataya tinen apan ti zla kutok, hurof ahay tə canan idə zle coy kwaler kwaler. Tə dazlan sə həran nga anà Mbərom sə Isəra'ila ahay.

Yesu a varan way sa pa anà dō ahay ti ga mbulo fudo
Markus 8.1-10

³² Yesu a ngaman anà njavar anahan ahay, a jan atan: «Do a anaya tu go ì zek wa, anga mənuko pə kərtek a luvon maakan həna, way sa pa ibay. Ni mba apan sə mbəsak atan tâ zla agay ta may awan bay, anga ti sa ga bəle pə cəved.»

³³ Tinen ite ta jan: «Aday di njaday way sa pa anga do a anaya fok à kibe inde à man a anan awanaw?»

³⁴ Yesu a cəce patan wa kutok: «Tapa sə pen inde pikwen nə jugumaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Cuwbe, tə kələf ahay mənjoek.»

³⁵ Matanan Yesu a jan anà do ahay tē njahay à məndak.

³⁶ A gəba anan tapa sə pen a cuwbe ataya awan, pi zek tə kələf a təke, a gan ayak suse anà Mbərom, a gəzla anan ì zek wa, a varan anan anà njavar anahan ahay tē gəzlan anà do ahay. ³⁷⁻³⁸ Do a mə halay nga ataya fok, tinen mbulo fudo, mənjenja sə baslay anan uda uwar ahay pi zek tə gwaslay ahay. Ta pak, tə rahak fok a tinen awan. Tapa sə pen mə mbəsak ata nà, a ga cəkarak cuwbe re.

³⁹ Coy, Yesu a mbəsak anan do ahay tē gəzla nga. Winen a a ján à kwalalan inde sa zla pə cakay sə wulen su doh sə Magadan.

16

Farisa ahay tē Saduki ahay ta gan may Yesu à gan atan masuwayan

Markus 8.11-13; Lukas 12.54-56

¹ Natiya kutok, Farisa ahay pi zek tə Saduki ahay tē tavay den pə cakay anahan. Tə cəce panan wa masuwayan sə way sa nay ahay à mburom wa, anga ta gan may sa ban anan pə kwande. ² Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Pac kə slahak ù doh nà, zamburom a ca ngələbaba, ata ki wen: “Sidew nà, pac i dav.” ³ Aday duwdew sa pac sə sləray ahay ite, kak matapasl kə dəfak aday a ca ngələbaba nə ki wen:

“Biten nà, iven i ga.” Way sa ga à mburom tē way saa tēra pē daliyugo fok nē kē sēnen a agēzlan anan alay pi zek wa nē lele, aday kē sēnen pē way sē tēra à alay a wuswes a anan inde sabay ata nà, angama kutok anaw? ⁴Do sē biten ahay nà, huwan aya aday tē mbēdāhan lēen anà Mbērom re. Tinen ta gan may nà, anà masuwayan. Əna ti canan anà masuwayan sē awan sabay, kak si masuwayan sē tēra pē Zonas, dō mājā'am a Mbērom ata aday.»

A mbēsak atan à man ata awan, a zla way anahan.

Wudāh sē Farisa ahay ta sē Saduki ahay

Markus 8.14-21

⁵ Aday à alay a tinen apan ti takas bēlay nà, njavar anahan ahay tē mbēdākek anan nga sē gēba tapa sē pen à alay inde. ⁶Yesu a jan atan, a wa: «Uffa ahak ikwen, bēnen nga a kwanay nē lele pē wudāh sē Farisa ahay tē Saduki ahay wa.»

⁷ Əna tinen ta ja à wulen a tinen inde nà: «I ga nē a ja pē pen dē gēbak à alay inde bay ata awan.»

⁸ Yesu ite a san way a tinen a sē bayak ata zle re. Anga nan, a cēce patan wa, a wa: «Kē bayiken, na ja nē anga tapa sē pen inde pikwen ibay nà, angamaw? Kwanay munok aya pa sa dāf nga pē way. ⁹Kē sēnen apan fan bay dāw? 'Am sē pen tapa dāra, aday dō ahay mbulo dāra ta pak, tē rahak aday kē mbēsakak re ata, aday kē rihen anan cēkarak ahay ata nà, kē mbēdākek ikwen à nga wa dāw? ¹⁰Aday 'am sē pen tapa cuwbe nen sē varan anà dō ahay mbulo fudō, ta pa, ta rah, aday kē rihen anan cēkarak ahay ata nà, kē sēnen apan sabay kēlēdāw? ¹¹Na jak ikwen nē 'am sē pen bay. Kwanay kē sēnen bay nà, angamaw? Aya əna, bēnen nga a kwanay pē wudāh sē Farisa ahay ta sē Saduki ahay wa lele.»

¹² Natiya kutok, ta sa san sa jəka a jan atan nə pə wudah sə pen bay, əna pə atətək way sə Farisa ahay ta sə Saduki ahay nà, na.

Piyer a dakay anan nà, Yesu nə Almasihu, Wan a Mbərom

Markus 8.27-30; Lukas 9.18-21

¹³ Pə dəba anahan a wa kutok, Yesu a slabak, a zla way anahan pə cakay sə wulen su doh a sə ngaman Kaysariya Filipi ata awan. À man ata awan, a cəce 'am pə njavar anahan ahay wa, a wa: «Do ahay ta ja pi nen, nen Wan su Do nà, nen nə wayaw?»

¹⁴ Tinen ite tə mbədahan apan, ta wa: «Do hinen ahay ta wa, iken Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay ata awan. Do maza aya ta wa, iken Eliya, do maja'am a Mbərom. Do azar aya dukwen ta ja nà, iken Yeremiya, do maja'am a Mbərom, kabay iken do hinen à wulen su do maja'am a Mbərom ahay.»

¹⁵ Yesu a cəce asa, a wa: «Aday kwanay a nà, ki wen nen wayaw?»

¹⁶ Simon Piyer a mbədahan apan, a wa: «Iken nà, Almasihu, Wan a Mbərom, bahay sə sifa.»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken Simon, wan ana Zonas, iken nà, Mbərom kə dəfak apak alay sə mazlaḅ anahan coy. Anga sə dakak anan way a didek ata nà, Bəbay uno winen à bagəbaga mburom ata awan, bina do zənnen a bay. ¹⁸ Pak sləmay, ni jak 'am inde həna: Iken nə Piyer, kawa sa ja nà, Pəkərad.* Pə pəkərad a anan kutok, ni halan apan nga anà do sa dəf upo nga ahay fok, aday məgala sə məke i i mbasay patan bay. ¹⁹ Ni varak lakile sə təba anan məsudoh sə bahay a Mbərom à alay inde. Aday way anak saa ḅan pə daliyugo cəna, winen ma ḅan a matanan

* 16:18 Ta 'am a tinen, Piyer a nan sa ja nà, pəkərad.

à mburom re. Way anak saa pəsak anan pə daliyugo ite đukwen, winen mə pəsak a à mburom re ca.»

²⁰ Əna Yesu a gafan 'am anà njavar anahan ahay sə đakay anan winen nə Almasihu.

Yesu a đakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa

Markus 8.31 - 9.1; Lukas 9.22-27

²¹ Natiya awan kutok, a bənay pə winen ata wa ite, Yesu a dazlan sa jan 'am tə njanjorzlom a anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Bəlaray ni zla à Urəsalima. Ata, məced sə Yahuda ahay, tə bahay sə gəđan dungo anà way ahay anga Mbərom, tatə miter sə Tawrita ahay ti ga alay ti nen tə mindel, ti vad' nen. Aday pə luvon maakan anahan a cəna, nen ni slabakay ahay way uno à məke wa.»

²² Piyer ite a ngaman, ta zla kəcah, a gafan 'am, a wa: «A'ay, bahay uno. Â tərak matanan bay!»

²³ Yesu a mbəda apan 'am, a jan: «Zlak ayak pə cakay uno wa, iken Fakalaw! Kə pəlay sə slaray nen à cəved' uno wa. Anga ajalay nga anak ata nà, a nay ahay ù do zənzen a wa, bina mbala a Mbərom ata bay.»

²⁴ Yesu a jan anà njavar anahan ahay fok kutok: «Kak dowan a a nan sə pəruho azar nà, â mbəsak sə bayakan way anà nga anahan, â tavak dədom anahan mə zləngad' awan, â pəruho azar. ²⁵ Anga kâ nak anan anà dowan a sa tam anan sifa anahan nà, i lize anan adəka. Əna dowan a kə lizek anan sifa anahan anga nen ite nà, i njad' anan uda way anahan. ²⁶ Bina, do kà sak a njad' anan way sə daliyugo a anan fok anà winen, aday sifa anahan a nà, kə lizek anan nə, saa gan dəđaffa nà, ma mba asa anaw? Ibay! Awan a inde aday do zənzen i var sə bəmbad' anan sifa anahan nà, inde đaw? ²⁷ Nen Wan su Do, ni nay ahay tə mazlađ a Bəbay uno mba, aday tə maslay anahan ahay re. I man anan anà kuwaya nà, kawa mer su way anahan a sa taa

ga ata awan. ²⁸ Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: 'Dowan aya inde à man a anan, ti mac bay si ti canan anà Wan su 'Do i nay tē bahay anahan a tēke aday.»

17

Zek a Yesu a mbēda pē idē ana njavar anahan ahay

Markus 9.2-13; Lukas 9.28-36

¹ Pē dēba anahan a wa kutok, a ga luvon ahay mbērka nà, Yesu a gēba pē azar Piyer, Yakuba tē apan Yuhana mērak ana Yakuba, ta ján taayak à bēzlom a inde zēbor awan. ² Tē dēzle cēna, zek a Yesu a mbēdahan atan pē idē. Tē canan anà jōer anahan nà, kawa sē kwakwa sabay, a wutedēn atan kawa pac. Zana anahan pi zek dūkwen, a dav nē herre kawa jiyjay sē uko ma dav awan. ³ Njavar anahan ataya tē canan anà atē Musa tē Eliya dō maja'am a Mbērom ahay kwakwa, tinen apan ti ja 'am tatē Yesu.

⁴ Piyer a dazlan sa jan anà Yesu, a wa: «Bahay uno, mēnuko à man a anan nē sumor awan. Kà zlak anak à nga nà, ni ngaray jawjawa ahay maakan, kērtēk awan anga Musa, kērtēk a ite anga Eliya, aday mēdakwidok a nà, anga iken awan.»

⁵ Winen apan i ja 'am ata mba, mugudongudon a dazay, a van atan nga sērdēdek. Aday 'am a ndēray ahay à mugudongudon ata wa, a wa: «Hēna a anan nà, wan uno lēliwe uno awan. Tē winen nà, nen ni taslay anan mivēl bayak awan. Slēnen anan anan 'am anahan!»

⁶ Atē Piyer tē slēne 'am ata cēna, ta ma nga sē jējar pi zek, tē slahay duboz. ⁷ Yesu a hēdēken atan ayak pē cakay, a laman atan alay, a wa: «Slabiken, kē jējiren bay.» ⁸ Ta sa cakaf nga asanaw nà, dōwan inde pē cakay ana Yesu sabay, a mbēsak winen a kērtēk coy.

⁹ Tinen apan ti dazay à bēzlom ata wa mba, Yesu a jan atan, a wa: «Way a kwanay sē canan ahay à bēzlom wa ata

nà, kâ si jen anan à dōwan bay, hus pə luvon uno nen, Wan su 'Do, saa slabakay à məke wa ata awan.»

¹⁰ Njavar anahan ataya tə dazlan sə cəce panan wa: «Miter sə Tawrita ahay ta wa, Eliya i lahan anà Almasihu aday nà, angamaw?»

¹¹ Yesu a dukwen a mbədfahan atan apan, a wa: «Acəkan, Eliya i lahay aday i ndakay anan way ahay fok. ¹² Nen apan ni jak ikwen: Eliya kà nak ahay coy, aday dōwan kə sənək apan bay. Ta gak anan anà Eliya way kawa a tinen sa gan may sa ga fok. Aday dukwen ti gan anà Wan su 'Do azanan nə matanan re.» ¹³ Atə Piyer tə sənək kwayan'a a ja 'am ata nà, pə Yuhana dō sa gan baptisma anà dō ahay ata awan.

*Yesu a mbar anan wan a inde məhərvov a taa ban anan
Markus 9.14-29; Lukas 9.37-43*

¹⁴ Aday tə dəzley ahay pə cakay sə dō ahay cəna, dōwan a inde a nay ahay, a dukwen gərmec ù vo anà Yesu, ¹⁵ a jan: «Bahay uno, wan uno winen lelibay. Â gak ì zek wa ite. Məhərvov a taa gan, a bənan dəvac bayak awan, a taa slahay anan ù uko inde kabay à a'am inde. ¹⁶ Na nak anan pə cakay ana njavar anak ahay, əna ta mbak apan sə mbəro anan bay.»

¹⁷ Yesu a ja, a wa: «Kwanay nà, adaf nga a kwanay ma kac awan kələdfaw? Kə sənən anan cəved a Mbərom bay re. Ni njahay tə kwanay, aday ni səmen anà way a kwanay ahay nə hus à siwaw? Hayak ikwen uno anan ahay wan a aday!» ¹⁸ Yesu a jan 'am anà məhərvov ata tə angəraz awan: «Hayak à wan a anan wa!» Məhərvov ata a zləray à wan ata wa, wan ana dōwan ata a mbar à alay ata acəkan.

¹⁹ Pə dəba anahan a wa kutok, njavar anahan ataya tə hədfəken ayak pə cakay taayak a tinen awan, tə cəce: «Manay ma mba apan sə rəzlay anan wa setene ata bay nà, angama kərtek anaw?»

²⁰ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Anga adaf nga a kwanay a a kac ike. Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Kak abay adaf nga a kwanay â ga inde nə mənjoek kawa wan sə bəzan dukwen, ki jen anan anà bəzlom a anan ataya: “Zla à man a anan wa, zla tiya!” dukwen, i ndaha, i zla à man a kwanay sa jan “zla tiya” ata awan. Awan saa dak ikwen 'am ibay jiga awan. [²¹ Əna abay zahav sə setene həna anan nə, kak si ta sa ga amboh tə sumaya aday bina, a razl zek bay.]»

Yesu a dakay anan amac anahan tə aslabakay anahan à məke wa asa

Markus 9.30-32; Lukas 9.43-45

²² Pə luvon a inde nə, njavar a Yesu ahay mə halay nga aya pə kərtek a à Galile. Yesu a jan atan 'am, a wa: «Nen Wan su Do nə, ti varan nen à alay inde anà do sə daliyugo ahay. ²³ Tinen ite, ti vad nen à məke, aday pə luvon maakan anahan a cəna, ni slabakay ahay à məke wa.» Njavar anahan ahay tə sləne 'am ata cəna, mbac a slahay patan wa tə mindel asa.

Yesu a var jangal

²⁴ Tə dəzle à Kafarnahum cəna, do sə cakal jangal anga doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay, ta nay ahay pə cakay ana Piyer, ta jan: «Miter a kwanay nə, a var jangal anga doh sə mazlaḅ a Mbərom itəbay daw?»

²⁵ Piyer a mbədahan atan apan, a wa: «A taa hamay ike!»

Aday à alay a tinen apan ti i zla ù doh mba kutok, Yesu a lah sə cəce pə Piyer wa: «Simon, a ga apak nə, bahay sə uho a anaya ti təma jangal nə pə waya wa anaw? Pə wan su kon aya wa daw, kabay pə mədurlon ahay wa daw?»

²⁶ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Pə mədurlon ahay wa.»

Yesu a wa: «Kak matanan nà, abay wan sə agay ahay nə ti hamay bay ba? ²⁷ Aya əna, dâ saa ga way sə cəban anà dō ahay bay. Natiya, zla à bəlay, larak anan ayak kwaniyel anak à a'am inde. Kələf anak a saa bənay ahay pa 'am ata cəna, təban anan 'am, ki tan à nga uda à dala tədə i sla anga mənumo cew ata awan. Varan atan anan kutok.»

18

Waya sə zalay dō hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?

Markus 9.33-37, 42-48; Lukas 9.46-48, 17.1-2

¹ À alay ata awan ite, njarav a Yesu ahay tə hədəken ayak pə cakay, aday tə cəce panan, ta wa: «Waya sə zalay dō hinen tə məduwen à bahay a Mbərom inde anaw?»

² Yesu a ngaman ayak anà wan cədəw a, a tavay anan à mamasl pa 'am a tinen. ³ A wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kak kə mbədihen aday sə təra nga a kwanay kawa gwaslay ahay bay cəna, ki dəzlen à bahay a Mbərom inde bay. ⁴ Dəwan a kà mak anan nga anahan à məndak kawa wan a anan nà, sə təra dō məduwen a à bahay a Mbərom nà, winen awan.

⁵ «Kuwaya kà sak a təma jəba sa wan kawa həna anan ataya kərtek a anga sləmay uno nà, dəwan ata a təma nə nen awan. ⁶ Əna kak dō kà vak atan saray pə cəved anà dō cədəw anaya sa daf upo nga ata nà, suwan pə winen tē banan van à dundo aday tē larak anan ayak à bəlay inde.

⁷ «Ayaw! Dəce inde pə daluyugo a anan, anga way ahay inde tinen apan ti njan saray anà dō ahay. Way ataya ti ga inde hwiya, əna dəce inde anga dō aday way ata a təra tə alay anahan ata awan. ⁸ Kak alay anak kabay saray anak i sapat iken i ines inde cəna, gad anan, lar anan doren. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom, iken ma gad alay awan kabay tə saray anak slangalan a, tə winen

aday ki i zla ù uko sə mbacay itəbay ata inde tə alay aya cew, saray anak ahay səndaḅ cew nà, na. ⁹ Kak idé anak i sapat iken sa ga ines cəna, ndaha anan, lar anan dəren tə iken. Suwan sa zla à bahay inde pə cakay a Mbərom tə idé anak a kərtek mbiyan'a ta sa zla à dəlov sə uko inde tə idé anak aya cew maya nà, na.

¹⁰ «Gen anan ngatay anà zek lele anga pa sə kədəy anan dō cacədəw a anaya wa. Nen apan ni jak ikwen həna: Maslay a Mbərom ahay inde mə tavay aya pa 'am a Bəbay uno pac pac sa gan atan nga. [¹¹ Anga nen Wan su Dō na nay ahay nà, sa tam anan dō mə lize aya awan.]]»

Jike sə təman mə lize awan

¹² «Kə bayiken nə kəkəməw? Kak dōwan a nà, təman anahan ahay inde səkat, aday kərtek à wulen a wa kə lizek nà, i ga kəkəməw? I mbəsak anan kwa kuro dəsudō nga dəsudō mə lize bay ataya à bəzlom, i zla saa pəlay anan winen mə lize ata bidaw? ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kak kə njadak anan mə lize ata nà, i taslay mivél tə winen nə zal tə tinen mə lize a bay aya kwa kuro dəsudō nga dəsudō ataya awan. ¹⁴ Matanan kutok re, Bəbay a kwanay a winen à bagəbaga mburom ata nà, a nan dōwan à lize kwa kərtek à wulen su dō ma kac a anan ataya wa bay ite re.»

Ki may anan mərək anak pə cəved sa ga ines wa nə kəkəməw?

¹⁵ «Yawa matanan, kak mərək anak kà gak ines nà, zla à man anahan awan, jan anan kwanay a cuwcuwwe, way anahan a sa ga lelibay ata awan. Kak kə pəkak anak apan sləmay nà, ki njad anan mərək anak maza awan. ¹⁶ Əna hinahibay i ngam sə pəkak apan sləmay pa 'am ata bay. Kak matanan nà, zla pə cakay anahan kwanay cew tu dō hinen, kabay kwanay maakan à alay inde. Anga: “Kak

dowan a kè zlahak pu dō nà, tâ njad dō sè side way ata dō ahay cew kabay maakan”, kawa ana Deftere a Mbərom sa ja.* ¹⁷ Kà sak a ngam 'am su dō ataya bay re cəna, jan anan 'am ata pa 'am su dō uno ahay, aday ata ti jan apan kutok. Kà sak a ngam sa pak apan sləmay bay re cəna, dō matanan ata dukwen, ca apan nə kawa dō sè pəra, kabay winen dō sè cakal jangal tə danakay ataya awan.

¹⁸ «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Way a kwanay saa ban pə daliyugo cəna, i ban zek matanan à mburom. Way a kwanay saa pəsak anan həna pə daliyugo ata dukwen, i pəsak zek à mburom re.

¹⁹ «Ni jak ikwen 'am hinen asa: Kak dōwan aya cew pə daliyugo aday 'am kà zlak atan pi zek sè cəce way cəna, Bəbay uno à bagəbaga mburom ata i varan atan kawa ana tinen sa gan may ata awan. ²⁰ Anga dōwan aya cew kabay maakan ta sak a halay nga tə sləmay uno cəna, nen inde à wulen a tinen a re.»

Jike su dō aday a ngam sè pəsen anan ines anà dō itəbay ata awan

²¹ Piyer a nay ahay pə cakay ana Yesu, a cəce panan: «Ba Məduwen, hinahibay, mərak uno inde, kà gak uno ines nà, ni pəsen anan nà, saray jugumaw? Hus à saray cuwbe bidaw?»

²² Yesu a mbədahan apan, a wa: «A'ay! Ki pəsen anan saray cuwbe bay, əna saray kwa kuro cuwbe məcəpar cuwbe.

²³ «Matanan kutok, bahay a Mbərom a ga minje nà, tə bahay a inde, a nan dō si mer su way anahan ahay fok tə haman anan gudire anahan ahay fok cite. ²⁴ A dazlan anà mer su way ata cəna, tə bənan ahay dōwan a inde, dala ata apan nə bayak awan. ²⁵ Dōwan ata ite, zlile anahan a saa hamay anan gudire ata ibay. Bahay ata a jan anà dō si mer

* 18:16 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

su way anahan a azar aya nə tê sukom anan way tə way ana dōwan ata fok, tu dō su doh anahan ahay, ti zek anahan a tæke, aday i saa slan pə gudire anahan. ²⁶ Dōwan ata ite, a nay a dukwen gərmec ù vo anà bahay ata, a wa: “Amboh, ni hamak anan way anak ahay nə fok. Ga ngatay aday!” ²⁷ ‘Am anahan ata a gan ì zek wa anà bahay ata awan, a mbəsakay anan zek anahan awan, aday a mbəsakan anan gudire ata fok re.

²⁸ «Dōwan ata a təmay uho lele nà, tə zlangay tu dō si mer su way hinen, aday abay gudire anahan inde apan ite. Aday dala anahan apan *dinar* səkat kərtektəkke†. A ban anan, a jakan alay pə dungo. A jan, a wa: “Si ki humo anan dala uno həna.” ²⁹ Dō sə gudire anahan ata ite, a dukwen gərmec ù vo ite, a jan, a wa: “Amboh, ga ngatay aday, ni hamak anan way anak fok.” ³⁰ Əna winen nà, a ngam bay, a ban anan, a zla anan à dangay, a dərəzl anan hus pə luvon ana dōwan ata saa hamay anan gudire ata awan. ³¹ Dō a tinen a sa taa ga mer su way pi zek ataya tə canan cəna, a cəban atan bayak awan. Ta zla àga bahay ata awan, tə dakan anan ləbara ata awan.

³² «Bahay a tinen ata ite a ngaman ayak asa, a jan: “Iken nà, dō si mer su way lelibay awan. Nə mbəsakak anak anan gudire anak abay ki humo ata awan, anga ka gak uno amboh. ³³ Aday ka mba apan sə pəsen anan anà dō kwanay ì mer su way inde maya ata kətanən bay nà, angamaw?” ³⁴ Anga nan bahay ata a ga apan mivəl, a ban anan maza awan, a varan anan à alay inde anà suje ahay, tē tacak anan ayak à dangay, tã ga anan alay, hus pə luvon anahan sə hamay anan gudire ata awan.»

³⁵ Yesu a zəga anan asa, a wa: «Kak ka sak a pəsen anan anan ines anà mərak a kwanay ahay tə mivəl kərtek a bay

† 18:28 *Dinar* kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

cəna, Bəbay uno sə mburom ata i ga tə kwanay aya dukwen matanan kutok.»

19

Atətak way pa 'am sa razl uwar

Markus 10.1-12

¹ Yesu a ndav anan 'am ata cəna, a slabak way anahan à Galile wa, a zla à Yahudiya, ta day uho sə zlinger sə Urdon.

² Do ahay bayan a tə pərahan azar, aday a mbar anan do sə dəvac a tinen ahay.

³ Aday Farisa ahay tə hədəken ayak pə cakay saa ban anan pə kwande, ta jan: «Tawrita kə varak anan cəved anə mungol sa razl anan uwar kwa pa 'am wura wura daw?»

⁴ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Kwanay kə jingen way mə vinde à Deftere a Mbərom ata itəbay daw? À dəlen anahan a inde dukwen, Mbərom a ndakay do nà, mungol tə uwar.* ⁵ Aday a ja nà: “Anga nan, do mungol a i mbəsak anan bəbay anahan tə may anahan, i hədek pə cakay ana uwar anahan. Cew maya a tinen a ti təra nà, zek kərtəktəkke coy.†” ⁶ Ti naa təra kula inde zek cew sabay. Ti təra zek kərtək sə coy. Anga nan kutok, way a Mbərom sə japay anan ata, dōwan â sa gəzla anan kula bay.»

⁷ Farisa ahay tə cəce asa: «Kak matanan cukutok nà, Musa a varan cəved ù do aday â varan dərewel à alay inde anə uwar anahan aday â razl anan nà, angama kəla anaw?»

⁸ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Musa a sa varak ikwen cəved sa razl anan uwar a kwanay ahay nà, anga akuray nga a kwanay a kə zalak. Cəkəbay, pə dəlen a wa dukwen, cəved inde sa razl uwar ibay re. ⁹ Nen apan ni jak ikwen: Kak dōwan kə rəzla anan uwar anahan, aday

---

* 19:4 Ca pə Laataanooji 1.27, 5.2. † 19:5 Ca pə Laataanooji 2.24.

kà gəbək uda uwar hinen, dōwan ata kà gak mədīgweđ, si kak a ban atan pi zek tu dō aday.»

¹⁰ Njavar anahan ahay ta jan: «Kak abay matanan à wulen atə ana mbaz tə uwar nà, suwan tē gəba zek bay bidaw?»

¹¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dō ahay fok ta mba apan sə təma atətak way a anan bay. Si dōwan aya Mbərom sə varan atan gədan ata way anahan aday. ¹² Bina, dō ahay inde tə gəba uwar bay anga tinen mə wahay aya matana coy. Azar aya dukwen tə dədəsl atan adədəsl. Dō azar aya ite tə gəba uwar bay anga 'am sə bahay a Mbərom a wanahan. Dō inde a nan sə təma atətak way a anan nà, à təma kutok.»

Yesu a daf ngama pə gwaslay ahay

Markus 10.13-16; Lukas 18.15-17

¹³ Natiya, pə dəba anahan a wa kutok nà, dō ahay ta nan anan ahay gwaslay cacədew aya anà Yesu, anga aday à daf patan alay sə ngama. Əna njavar anahan ahay ta ca apan dō ahay tinen apan ti nay anan ahay gwaslay ahay ata nà, ta ma nga sə gafan 'am anà dō ataya awan. ¹⁴ Əna Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «Mbəsiken anan ahay gwaslay ahay, kē gifen atan 'am sa nay ahay pə cakay uno bay, anga bahay a Mbərom mə lavay zek awan adəka nà, anà dō sa ga minje tə tinen anaya ata awan.»

¹⁵ Yesu a dazlan a daf ngama pə gwaslay ahay a kutok, aday a zla way anahan à man ata wa, a hədek way anahan ù kon hinen.

Njavar a inde zlile awan

Markus 10.17-31; Lukas 18.18-30

¹⁶ Natiya asa, dōwan a inde, winen njavar awan, a nay pə cakay ana Yesu. A cəce: «Miter, ni ga mer sa ma lele aday ni saa njad sifa sa ndav bay ata anaw?»

¹⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kə cəce puno wa way sa ga lele awan nà, angamaw? Do lele nà, ibay, si Mbərom a kərtek. Əna a nak sa zla à bahay a Mbərom nà, ban anan 'am sə Tawrita ahay.»

¹⁸ Winen ite a cəce pə Yesu wa: «'Am ana Tawrita wura aya anaw?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Kâ vad nga su do bay. Kâ ga mədigwed bay. Kâ ga akar bay. Kâ gad mungwalay pu do bay. ¹⁹ Dəfan apan anà atə bəbay tə may anak.‡ Pəlay anan do sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.§»

²⁰ Njavar ata a jan asa: «'Am ataya fok nà, nə bənak atan lele, a mbəsuko maza nə wuraw?»

²¹ Yesu a jan: «Kak a nak sə təra do mənjenja ines fok cəna, zla, sukom anan way tə way anak ahay fok, aday varan anan dala awan anà do mətawak aya awan. Matanan kutok, ki i njad zlile anak à mburom. Aday hayak, pəruho azar.»

²² Dowan ata a sləne 'am ata cəna, a cəban, a zla way anahan, anga winen zlile awan.

²³ Yesu a jan anà njavar anahan ahay kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dídəm a həna: Ma dan 'am awan anà do zlile awan sa zla à bahay a Mbərom inde. ²⁴ Kə sənən apan zle, zlugweme i ndərmađ tə məke sə ləpəre nà, i ga zek bay. Əna ma da 'am a sə zalay way ata nà, do sə zlile sa zla à bahay a Mbərom inde.»

²⁵ Njavar a Yesu ahay tə sləne 'am ata cəna, a gan atan masuwayan. Anga nan ta wa: «Kak sə matanan cukutok nə, waya saa mba apan saa tam aday sa zla à bahay a Mbərom inde anaw?»

---

‡ 19:19 Ca pə Gurtaaki 20.12-16; Tooktaaki Tawreeta 5.16-20. § 19:19 Ca pə Farillaaji Lewiņko'en 19.18.

²⁶ Yesu a zəzor atan, a wa: «Pu dō zənzen a nà, i ga zek kula bay, əna pə Mbərom nà, matanan bay. Way ahay fok a ga zek ca.»

²⁷ Piyer a mbədahan apan ta sa jan kutok: «Aday manay həna nà, mə mbəsakak anan way a manay ahay fok sə pərahak azar. Saa tərən umo nà, magwagway wuraw?»

²⁸ Yesu a jan atan: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Pə uho sa nay, à alay nen Wan su Do ni njahay pa man sə njahay sə bahay sə mazlaḅ uno nà, kwanay dō sə pəruho azar ahay dūkwen, ki i njihen pa man sə njahay ahay kuro nga anahan a cew, sa gan sariya anà zahav sə Isəra'ila ahay kuro nga anahan a cew ite re. ²⁹ Aday kuwaya dōwan a kə mbəsakak doh anahan ahay, mərak anahan ahay, bəbay anahan pi zek ta may anahan, gwaslay anahan ahay kabay guvo anahan ahay anga sləmay uno cəna, i njad uda way anahan ahay nə məcapar bayak awan, aday i njad sifa sa ndav bay ata re. ³⁰ Anga aday kutok nà, dō sa lah pa 'am həna ataya bayak a ti i təra dō mə dədəba aya cite asa. Aday dō sə dəba ahay bayan a, azanan ti i təra dō ma lah aya ite.»

20

Jike su dō sa ga mer à guvo ahay

¹ Yesu a ja asa: «Way sa ga anan minje tə bahay a Mbərom nà, həna:

«Bahay su doh a inde a wule pərek sa ra dō ahay à guvo.

² Ta ga masa tu dō anahan a sa ra ataya nà, i haman atan hway cəna, dala sə *dinar* kərtek*. Aday a zla atan à guvo.

³ Tə njamde dəsudō asa, a zla sə pəlay dō ahay. A canan anà dō hinen ahay ite, tinen mə tavay aya, mer su way inde patan ibay. ⁴ A jan atan ite: “Zlen à guvo uno, ni

* ^{20:2} *Dinar* kərtek nà, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

hamak ikwen dala kawa sə do ahay tæde sə haman ataya awan.”⁵ Ta zla à guvo anahan ata re. Man ipec kà gak, bahay sə guvo a zla sə pəlay ahay do maza aya re. A zla tə njamde maakan asa, a ga kawa sə kwakwakwa awan.⁶ Tə njamde dāra a zla asa, a njad do ahay mə tavay aya, mer su way inde patan ibay re. A cəce patan wa: “Kə tiven hway kəriya, ki gen mer sə awan bay nà, angamaw?”⁷ Tə mbəfahan apan, ta wa: “Dowan kà rak manay à guvo bay kutok nà, mâ ga nə mer sa maw?” Bahay sə guvo ata a wa: “Hayak ikwen ahay, zlen à guvo uno, mer su way inde.”

⁸ «Pac a slahay ù doh nà, bahay sə guvo a jan anà bahay su do si mer su way ahay: “Ngaman ayak anà do si mer su way ahay, haman atan dala a tinen. Dazlan pu do doek ataya wa, ki ndav anan tu do sə lahak ayak à guvo ata awan.”⁹ Do sa zla à guvo tə njamde dāra ataya ta zlak ayak. Ta njad kuwaya a tinen a dala sə *dinar* kərtek kərtek.¹⁰ Do sa zla à guvo pa 'am ataya ta zlak ayak bine siwaw nà, a ga patan nə tinen ti njad dala sə zalay anan do sa zlak ayak à guvo doek ataya awan. Aday dukwen ta njad nə *dinar* kərtek kərtek a re.¹¹ Tə təma anan dala a tinen cəna, ta ma nga sə gungwazan anà bahay sə guvo, ta wa:¹² “Do sa nay ahay həniniye ataya dukwen, ta ga mer nə ler kərtek, aday iken pa haman atan hwiya kawa manay. Manay aday nà, ma ga mer nə hway à pac inde, ma yak nga nə ndəlekeke.”¹³ Bahay sə guvo a mbəfahan apan anà dowan a tinen a kərtek a, a wa: “Car uno, na gak iken tə danakay bay! Kà zlak anak à nga kawa anumo sa ja ata coy. Matanan, ni hamak hway nà, *dinar* kərtek bidaw?¹⁴ Təma dala anak, zla way anak. U no ni varan anà dowan mədakwidok a anan kawa ananak.¹⁵ Abay ike ni mba apan sa ga anan mer su way tə dala uno kawa su no bidaw? Ka ga sərak nà, pi nen sa gan sumor anà do ahay ata daw?”»

¹⁶ Yesu a zəga anan apan kutok, a wa: «Natiya, do

mədakwidok aya ti naa lah, aday dō mama'am aya dukwen ti naa tēra mədakwidok aya kutok re.»

Yesu a dakay anan amac anahan ta sə slabakay anahan asa

Markus 10.32-34; Lukas 18.31-34

¹⁷ Yesu winen apan i zla à Urəsalima nà, a ngaman anà njaravar anahan ahay kuro nga cew ataya à wulen sə dō ahay wa, a jan atan, a wa: ¹⁸ «Sənen anan hēna, mənuko apan dī zla à Urəsalima. À man ata awan, ti varan nen, Wan su Dō, à alay inde anà bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, aday anà miter sə Tawrita ahay. Ti go sariya aday sa vad nen, ¹⁹ ti varan nen à alay inde anà dō sə pəra ahay. Tinen ite, ti mbasay upo, ti ndabay nen, aday ti daray nen pə dədom mə zləngad awan. Pə dəba anahan a wa, luvon maakan anahan i tēra nà, nen ni slabakay way uno à məkə wa.»

May ana atə Yakuba tə Yuhana a cəce way pə Yesu wa
Markus 10.35-45

²⁰ Natiya kutok, uwar ana Zebede, may ana atə Yakuba tə Yuhana, a zla pə cakay ana Yesu, a dukwen gərmec ù vo sə cəce panan wa way. ²¹ Yesu a jan, a wa: «A nak nə maw?»

Uwar ata a mbədahan apan kutok, a wa: «Gwaslay uno ahay cew hēna! Varan atan cəved sə njahay pə cakay anak à bahay anak inde ite. Dō kərtek a à alay puway anak inde, dō hinen dukwen à alay gula anak inde ite.»

²² Əna Yesu a mbədahan atan apan ite: «Kə sənen way a kwanay a sə cəce ata bay jiya awan. Ki mben apan sa sa məndolor sə dəcə uno sa saa sa dāw?»

Atə Yakuba tə Yuhana ta wa: «Ha, mi mba apan!»

²³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Tə dīdēm awan, ki i sen məndolor sə dəcə kawa anuno saa sa, əna anjahay à alay puway uno, kabay à alay gula uno nà, nen saa var

apan cæved a bay. Man ataya mə lavay zek aya nà, anà dō a Bəbay uno sə walay atan saa njahay apan ataya awan.»

²⁴ Njavar a Yesu a azar ataya kuro tē sləne ləbara ata nà, ta ma nga sa ga mivēl pu dō a cew ataya cite. ²⁵ Matanan, Yesu a ngaman atan ayak fok pə cakay anahan awan, a jan atan, a wa: «Kə sənēn zle, bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ga bahay pə dō ahay nē tē mēgala. Aday dō sə lavan nga anà dō ahay dukwen, ta ka anan nē mēgala a tinen ahay. ²⁶ Əna, à wulen a kwanay nà, way ataya tē tēra itəbay. Adəka bay, a nan anà dōwan a sə tēra dō mēduwen a cəna, â gan mer su way anà dō azar aya awan. ²⁷ Aday, kak dō a kwanay a kərtek a a nan sə tēra dō mama'am a cəna, â tēra bīle a kwanay a fok aday. ²⁸ Bina nen Wan su Do na nay ahay nà, aday dō ahay tū go mer su way bay, əna na nay ahay aday sa gan mer su way anà dō ahay adəka, ni var anan sifa uno saa bəmbaday anan ahay man su dō ahay à amac wa.»

Yesu a mbar anan hufof aya inde cew à Yeriko

Markus 10.46-52; Lukas 18.35-43

²⁹ Atə Yesu tē njavar anahan ahay tinen apan ti zla way a tinen à Yeriko wa. Do ahay tinen apan ti pərahan azar bayak awan. ³⁰ Dōwan aya inde cew hufof aya, tinen mə njahay aya pə cakay cæved. Tē sləne Yesu winen apan i zla tē cæved a tinen ata nà, tē dazlan sa zlah, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak ì zek wa ite!»

³¹ Do a sa zla ataya ta ma nga sə gafan atan 'am, ta wa: «Ticen 'am, njihen tete.»

Əna dōwan a hufof ataya tē zəga anan apan sa zlah tē mēgalak awan, ta wa: «Bahay a manay, wan a Dawuda, mâ gak ì zek wa ite!»

³² Yesu a tavay jek, a ngaman atan ayak, a cəce patan wa: «A nak ikwen nâ gak ikwen nē maw?»

³³ Tə mbədahan apan, ta wa: «Bahay, təban umo anan ide itel!»

³⁴ Ta gan ì zek wa anà Yesu. A laman anà ide a tinen. Kwayan'a ide a tinen ahay tə təba ngurret. Tə pərahan azar anà Yesu.

Yesu a zla à Urəsalima

Markus 11.1-11; Lukas 19.28-40; Yuhana 12.12-19

21

¹ Atə Yesu tə njavar anahan ahay tə dəzle bəse tə Urəsalima, defefe tə wulen su doh sə Baytifaji, pə cakay ana culok sə ngaman Ulivet ata nà, a slan njavar anahan ahay cew, ² ta sa jan atan: «Zlen à wulen su doh a tiya pa 'am a kwanay ata awan. Ki ten anan à nga anà wan sə zungo a inde ta may anahan a ma ban awan. Natiya, pəsiken atan ahay, aday hayak ikwen uno atan ahay. ³ Ta sak a jak ikwen awan a dəp nà, mbədihen atan apan nə: “Bahay a gan atan may, i may atan həniniye.”»

⁴ A təra matanan, anga aday 'am ana dō maja'am a Mbərom sa ja ata â təra. ⁵ Mbərom a wa: «Jen anan anà dō sə Urəsalima ahay nà: Kagasl, bahay a kwanay winen apan i nay ahay, winen ma ján a pə zungo.

Winen pa wan sə zungo ta may anahan ata awan, anga winen dō mə nahay nga awan.*»

⁶ Njavar ana Yesu ataya ta zla, ta ga kawa anahan a sa jan atan ata awan. ⁷ Ta nan anan ahay zungo ata ta wan anahan a təke anà Yesu kutok, tə bəbat patan zana a tinen ahay aday Yesu a njahay apan. ⁸ Dō azar aya bayak tə wadad anan zana a tinen ahay pə cəved. Dō azar aya asa, tə ngərway ahay alay si sé ahay aday sə bəbat pə cəved a re. ⁹ Dō sə lahan pa 'am anà Yesu ataya, tatə dō sə dəba

* 21:5 Capə Jekariya 9.9.

ahay fok, tinen apan ti zlah, ta wa: «Hæren anan nga anà wan a Dawuda! Mbærom â daf alay sæ mazlaþ anahan pu dõ saa nay tæ slømay anahan ata awan. Hæren anan nga anà Mbærom à bagəbaga mburom.»

¹⁰ Yesu i dæzle à Urəsalima coy nà, wulen su doh ata fok a bal cuwad cuwad. Do ahay ta wa: «Dowan a anan nə winen wayaw?»

¹¹ Man sæ dõ ahay tæ mbəda apan, ta wa: «Winen nə Yesu, dõ maja'am a Mbærom, dõ sæ Nazaratu pə daliyugo sæ Galile.»

Yesu a razl dõ sa ga masa ahay ù doh sæ mazlaþ a Mbærom wa

Markus 11.15-19; Lukas 19.45-48; Yuhana 2.13-22

¹² Yesu a zla ù doh sæ mazlaþ a Mbærom kutok. A razl anan dõ sæ sukum anan way tæ way ahay aday dõ sæ sukum way ahay fok uho. A fakay anan tabal su dõ sæ bəmbad dala ahay, pi zek ta man sæ njahay su dõ sæ sukum anan way tæ kurkudok ahay fok re. ¹³ A jan atan, a wa: «Mə vinde a à Deftere a Mbærom inde nà, natiya awan: “Ti ngaman anà doh sæ mazlaþ uno nà, doh sa ga amboh.†” Aday kwanay kə tæren anan hæna, lar su dõ sæ ngəzar dõ ahay a nə kəkəməw?‡»

¹⁴ Huruf ahay pi zek tu dõ vədal aya ta nay pə cakay ana Yesu ù doh sæ mazlaþ a Mbærom, a mbar atan fok. ¹⁵ Əna bahay sæ gədan dundo anà way ahay anga Mbærom pi zek tæ miter sæ Tawrita aya tæ canan anà way a Yesu a sa ga masuwayan aya, aday tæ sløne gwaslay ahay ù doh sæ mazlaþ a Mbærom tinen apan ti zlah «Hæren anan nga anà wan a Dawuda!». Way ata a gan atan nə wadan wadan. Tæ dazlan sa ga mivel pə Yesu kutok. ¹⁶ Ta jan, ta wa: «Way

---

† 21:13 Capə Esaaya 56.7. ‡ 21:13 Capə Yeremiya 7.11.

a gwaslay ahay tinen apan ti ja ata nà, kə sləne zle dəp daw?»

Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nə sləne zle. Kə jingen 'am ata à Deftere a Mbərom inde itəbay kələdaw? A wa: “A nak nə təbəlem sə gwaslay ahay pi zek tə dundo sa wan gindez aya ti hərak nga. §”»

¹⁷ Yesu a mbəsak atan à man ata awan, a zla way anahan à Baytiniya, a sa nahay à man ata awan.

Yesu a tahasl anan buway a inde

Markus 11.12-14, 20-24

¹⁸ Yesu winen apan i may ahay à Urəsalima sidew a duwdew nà, may a han apan. ¹⁹ A canan ayak anà buway pə cəved, a hədəken ayak ù vo. A ca apan nà, daslam a dəkdek. Wan a ibay. A jan 'am anà buway ata awan: «Kula iken ki njad wan ite sabay.» Cəna, buway ata a kuray sokok kwayan'a.

²⁰ Njavar anahan ahay tə canan cəna, a gan atan ma-suwayan, tə cəce: «Buway a anan a kuray bəse kwayan'a kəkəməw?»

²¹ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Kak adaf nga a kwanay inde, aday awan kà gak ikwen hiyem hiyem bay cəna, ki mben apan sa ga way uno sa gan anà buway a anan. Aday ki mben apan sa jan kwa anà bəzlom a anan: “Slabak à man a anan wa, zla à bəlay inde!” Aday i təra kawa ana kwanay sa ja ata acəkan. ²² Kak adaf nga a kwanay inde nà, ki njiden anan way a kwanay saa cəce à amboh a kwanay inde ataya nə fok.»

Sə varan məgala anà Yesu sa ga awan aya nə wayaw?

Markus 11.27-33; Lukas 20.1-8

---

§ 21:16 Ca pə Jabuura 8.3.

²³ Yesu a ma ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday winen apan i tətakan anan way anà dō ahay. Bahay sə gəḁan dungo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tə məced sə Yahuda ahay tə hədāken ayak pə cakay anà Yesu. Tə cəce panan: «Ka ga way anak a anan ataya nə tə mægala ana wayaw? Sə varak cəved a nə wayaw?»

²⁴ Yesu a a mbədahan atan apan: «Nen dukwen, ni cəce pikwen wa way kərtek. Kâ mbədihen uno apan aday. Ata nen ni jak ikwen ite, na ga way a anaya tə mægala a wayaw nà, na. ²⁵ Sə slənay anan ahay Yuhana sa gan baptisma anà dō ahay nə wayaw? Mbərom daw, kabay dō zənzen a daw?»

Tinen ite, tə mbəda 'am pi zek a tinen awan, ta wa: «Di jan həna nà, kəkəməw? Kak da sak a jəka, Mbərom sə slənay anan ahay nà, i jak uko asa: “Kak kə sənən apan zle cukutok nà, kə dəfen apan nga bay nə angamaw?” ²⁶ Aday kak da sak a jəka, dō zənzen a sə slənay anan ahay nà, ata guko ngatay, bina man su dō a dukwen i vawak uko nga. Bina a ga patan nà, Yuhana nə dō maja'am a Mbərom.» ²⁷ Anga nan kutok, tə mbədahan apan anà Yesu, ta wa: «Ma san bay!»

Yesu a wa: «Kak sə matanan cukutok ata nà, nen dukwen ni dakak ikwen anan dōwan a sə vuro mægala sa ga mer su way anaya bay re.»

Jike ana bəbay a inde tə gwaslay anahan ahay cew

²⁸ Yesu a jan anà məced sə Yahuda ataya asa, a wa: «Bayiken pə ləbara inde həna aday. Dōwan a inde nà, gwaslay anahan ahay inde cew. A jan anà wan kərtek awan: “Dəna uno, zla à guvo. Kâ sa ga mer.” ²⁹ Wan ata a mbədahan apan anà bəbay anahan nà: “Ni zla bay.” A jalay pə dəba anahan a wa nə, a zla à guvo ata cukutok. ³⁰ Bəbay a tinen ata a zla pə cakay ana wan hinen, a jan kawa ana wan a mama'am ata re. Wan ata ite a mbədahan

apan ta sa ja nà: “Ni zla.” Əna kà zlak à guvo ata bay adəka bugol. ³¹ À wulen sə gwaslay ahay a anaya wa nà, sa ga way sa zlan à nga anà bəbay nə wan wuraw?»

Tə mbədahan apan anà Yesu nà: «Wan mama'am awan!»

Yesu a jan atan kutok, a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna: Do sə cakal jangal ahay, tə uwar sa ján uho tə do ahay so ataya ti i lahak ikwen à bahay a Mbərom inde. ³² Yuhana do sa gan baptisma anà do ahay kà nak sə dəkak ikwen anan cəved lele sə dəfan apan anà Mbərom, aday kə dəfen nga pa 'am anahan aya bay. Əna do sə cakal jangal ahay, tə uwar sa ján uho tə do ahay so ataya, tinen tə dəkak nga pa 'am ana Yuhana. Kə cinen anan, əna kə ngəmen sə mbədahan ləen anà azla a kwanay lelibay ataya bay hwiya, aday kə dəfen nga pa 'am anahan bay re.»

Jike pu do sa ga mer à guvo ahay

Markus 12.1-12; Lukas 20.9-19

³³ Yesu a jan atan asa, a wa: «Pəken sləmay pə jike a hinen həna re. Dəwan a inde a jule təroz à guvo. A ga apan jal, a daf uda kudom məduwen a sa zlab uda wan si sé. A dēzl uda lagad zəbor awan anga do sa ba anan guvo ata awan. A mbakan anan guvo à alay inde anà do si mer su way ahay, a zla way anahan à man dəren awan.

³⁴ «À alay a do ahay tinen apan ti ban təroz nà, bahay sə guvo a slan do anahan ahay pə cakay ana do sa ga mer à guvo ahay saa təmahan ahay mbala anahan ite. ³⁵ Əna do sə guvo ataya tə canan atan cəna, ta ban atan. Ta ndazl anan do kərtek a ledəfdē. Do mə slala cew a ta vad anan bəskol à məke. Do mə slala maakan awan, ta ra apan kon sa tar anan gəngaf gəngaf. ³⁶ Bahay sə guvo ata a zəga anan apan sa slan do ahay bayak a re. Əna do sa ga mer ahay à guvo, ta gan atan nə kawa ana do sə kwakwa ataya re. ³⁷ Pə dəba a tinen ata wa fok nà, bahay sə guvo a slənan

atan ayak wan si zek anahan awan. A bayak nà: “Wan si zek uno dǎgerger nà, ti dǎfan apan.” ³⁸ Cǎkǎbay dǎ sa ga mer ahay tǎ canan anà wan si zek anahan ata adǎka nà, ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: “Sa naa pa 'am sǎ guvo a adǎka nǎ winen. Bǎnuko anan, vadǎuko anan. Ata guvo a anan i tǎra a mǎnuko.” ³⁹ Ta ban anan wan ata awan, tǎ ngǎza anan uho à guvo wa, ta vadǎ anan kutok.»

⁴⁰ Natiya kutok Yesu a cǎce: «Bahay sǎ guvo ata kà sak a nay ahay tǎ alay anahan a nà, i ga anan dǎ si mer su way ataya nǎ kǎkǎmaw?»

⁴¹ Mǎcedǎ sǎ Yahuda ataya tǎ mbǎdahan apan, ta wa: «Bahay sǎ guvo kà nak nà, i ga atan alay ndǎlekeke, aday i vadǎ atan kutok. I mbǎsakan anan guvo ata anà dǎ maza aya awan, aday i njadǎ patan wa magwagway sǎ guvo anahan ata awan.»

⁴² Anga nan, Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kula kǎ jingen anan 'am a anan à Deftere a Mbǎrom inde itǎbay kǎlǎdaw? “Kon mbala ana dǎ sa dǎzl way ahay sa lar anan ata nà, sǎ tǎra kon sǎ mide lele adǎka nà, winen. Sa ga way ata dukwen, zek ana Mbǎrom Fetek awan.

Way ata a gak uko masuwayan pǎ ide.*”»

⁴³⁻⁴⁴ Yesu a ja asa, a wa: «Kak dǎwan a kǎ slahak pu kon ata nà, kon ata i nes anan. Aday kon ata kà sak a slahay pǎ dǎwan a ite dukwen, i ngǎladǎ anan. Anga nan, Mbǎrom i tǎma pikwen wa bahay anahan, i varan anan anà dǎ ahay aday ti dǎfan apan ata awan.»

⁴⁵ Bahay sǎ gǎdan dundo anà way ahay pi zek tǎ Farisa aya tǎ slǎne lǎbara a Yesu a sa ga anan jike ata nà, ta san zle kutok, Yesu a ja nǎ pǎ tinen. ⁴⁶ Tǎ pǎlay abay sa ban anan, ǎna tǎ jǎjaran anà man su dǎ sǎ pǎrahan azar a Yesu ata awan. Bina dǎ ataya ta ja nà, Yesu nǎ winen dǎ maja'am a Mbǎrom.

* 21:42 Ca pǎ Jabuura 118.22-23.

22

Jike sə azar uko sə gəba dalay

Lukas 14.15-24

¹ Yesu a gəba jike maza asa sa jan anà do ahay. A jan atan, a wa:

² «Way maza həna sa ga anan minje tə bahay a Mbərom re. Bahay a inde a lavay anan zek tə way sa pa sə azar uko bayak a anga wan anahan i gəba dalay. ³ A slan do si mer su way anahan ahay saa ngaman ahay anà do mə ngamay ataya, pə way sa pa. Əna tə ngəmay ahay bay. ⁴ A slan do maza aya sa jan anà do mə ngamay ataya nà: “Way sa pa ma da coy. Nə vədak guson sa sla ahay, pi zek ta sla mə dəfok aya awan. Way ahay fok nə lavak anan zek anga agəba dalay coy. Hayak ikwen ahay!” ⁵ Əna do a mə ngamay ataya ta gak anan nga anà angamay ata bay. Ta zla way a tinen ahay, do hinen à guvo, do hinen à lumo. ⁶ Do maza aya ite, ta ma nga sa ban anan do si mer su way ataya, ta ga atan alay, aday ta vad atan.

⁷ «A cəban anà bahay ata awan. A slan suje ahay saa vədəy anan do sa vad do ataya, aday sə vakan atan anan wulen su doh a tinen ahay fok. ⁸ Pə dəba anahan a wa asa, a jan anà do si mer su way anahan ahay, a wa: “Way sa pa mə lavay zek a anga azar uko sə gəba dalay coy. Əna do a mə ngamay ataya ta slak tədə sa pa anan bay. ⁹ Zlen ayak pə mægəzləga cəved ahay, ngimen anan ahay anà dowan a kwanay saa canan ataya fok, t̄a nay à azar uko.” ¹⁰ Do si mer su way ataya ta zla pə cəved, tə halan nga anà do aday tinen sa njad ataya fok, do lele aya awan pə kərtek a tə do sə huwan ahay re. Natiya kutok, doh sə azar uko ata a rah tə do ahay bayak awan.

¹¹ «Zek a bahay a zlak ayak sa ca pə do a mə ngamay ataya kutok. Aya əna, a canan anà dowan a inde, winen nà, zana sə azar uko inde pi zek ibay. ¹² Bahay ata a jan:

“Car uno, ka nay à man a anan mənǰəna zana sə azar uko nə kəkəməw?” ‘Dowan ata kə mbəďahak anan apan awan a ibay. ¹³ Bahay a jan anà đo si mer su way anahan ahay, a wa: “Jiwen anan, liren anan ayak uho, ì ide zənzen inde, à man aday đo ahay ti yam ta sa rac slan ata awan.”»

¹⁴ Yesu a zəga anan kutok, a wa: «Mbərom a ngaman anà đo ahay nə bayan awan, əna đo mə walay aya ite nà, bayan a bay.»

Jangal anà bahay sə Ruma

Markus 12.13-17; Lukas 20.20-26

¹⁵ Natiya Farisa ahay tə halay nga, tə pəlay cəved sa ban anan Yesu pə mungok sa 'am anahan awan. ¹⁶ Ta slan njavar a tinen ahay pi zek tu đo ana Hiridus ahay. ‘Đo ataya pə kərtek a kutok, ta jan à Yesu, ta wa: «Miter, ma san zle, iken nə đo đidəm awan. Kə tətakan anan anà đo ahay dukwen, đidek sə way ana Mbərom sa jan anà đo ahay tâ ga ata awan. Kə jəjaran anà 'am sə đo ahay bay, kə zəzor way sə wutedf ide itəbay re. ¹⁷ Jan umo, kə bayak nə kəkəməw? Cəved inde sə varan jangal anà bahay sə Ruma đaw? Bəzi mē varan bay đaw?»

¹⁸ Yesu a san sədøk a tinen a zle. Anga nan a jan atan kutok: «Kwanay nə mbəďəmbada aya đaw? Ki ngen upo balay angamaw? ¹⁹ Ken uno anan ahay dala sə jangal awan aday!» Ta kan anan karanga awan. ²⁰ Yesu a təma anan, aday a jan atan: «Pə karanga a anan nà, mezeze a wayaw, aday mə vinde apan nà, sləmay a wayaw?»

²¹ Tə mbəďahan apan kutok: «Wita nà, mezeze tə sləmay ana bahay sə Ruma.»

Yesu a jan atan kutok: «Lele, kak matanan cukutok nà, viren anan anan way ana bahay sə Ruma anà bahay sə Ruma, aday way a Mbərom anà Mbərom a ite.»

²² Tə sləne cəna, a gan atan masuwayan. Tə mbəsak anan Yesu, ta zla way a tinen.

*Aslabakay à mæke wa**Markus 12.18-27; Lukas 20.27-40*

²³ Pə luvon ata kərtek awan, azar su dō aya inde, tinen Saduki ahay, ta nay ahay pə cakay a Yesu sə cəce panan 'am. Tinen a aday nà, ta wa dō kè məcak nə i slabakay ahay sabay. Anga nan tə cəce 'am a anan pə Yesu wa, ta wa: ²⁴ «Miter, Musa kè vindek umo, a wa: “Do kè məcak aday kè mbəsakak uwar mənjenja wan nà, mərak a məsinde ata â gəba anan mədukway sə uwar awan aday ti wahan mægije anà dōwan a ma mac ata awan.*” ²⁵ Dōwan aya inde âga manay cuwbe, tinen tə mərak ahay. Do zek məduwen awan, a gəba uwar, a mac mənjenja sa njad panan wan. Do sa mban apan a hədek anan uwar ata mədukway awan. ²⁶ Winen ite a mac re, tə wahak bay a re. Do mə slala maakan a hədek anan asa ite re. Matanan fok a tinen a cuwbe awan, tə wahak pi zek tə uwar ata bay. ²⁷ Pə dəba a tinen a wa fok dukwen, zek a uwar ata a mac re. ²⁸ Ata pə luvon saa slabakay ahay à mæke wa ata nà, uwar ata i təra nə uwar a wayaw? Bina cuwbe a tinen a, tə gəbak anan pa sə uwar a re.»

²⁹ Yesu a dazlan, a mbədfahan atan apan kutok, a wa: «Kwanay apan ki zluwen à cəved wa, anga kə sənən Deftere a Mbərom bay, kə sənən məgala ana Mbərom bay re. ³⁰ Bina, dō ahay tə slabakak ahay à mæke wa nà, kwa dō mungol aya awan, kwa dō uwar aya dukwen, ti i gəba zek ahay sabay fok. Anga ti i təra à mburom nà, kawa maslay a Mbərom ahay. ³¹ Aday pa 'am sə slabakay ahay à mæke wa ata nà, kə jingen way ana Mbərom sa jak ikwen ata itəbay kələdaw? Mbərom a ja nà: ³² “Nen nà, Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku, aday Mbərom ana Yakob.†” Mbərom, winen nà, Mbərom su dō ma mac aya

* 22:24 Ca pə Laataanooji 38.8; Tooktaaki Tawreeta 25.5-6.

† 22:32 Ca pə Gurtaaki 3.6, 15-16.

bay, əna winen Mbərom su dō tə sifa aya awan.»

³³ Dō ahay bayak a tə slənek atətak way anahan ataya awan, aday atətak way anahan ata a gan atan masuwayan.

Mama'am sa nga sa 'am mə baslay aya awan

Markus 12.28-34; Lukas 10.25-28

³⁴ Farisa ahay tə sləne sa jəka Yesu kə mbasak pə Saduki ahay ata nà, tə halay nga à man ata kərtek awan. ³⁵ Dō a tinen a kərtek, winen miter sə Tawrita awan, a cəce panan wa way aday sa ban anan pə kwande, a wa: ³⁶ «Miter, à Tawrita inde nà, nga sa 'am mə baslay aya fok nà, wura məduwen a aday a zalay azar aya anaw?»

³⁷ Yesu a mbədahan apan, a wa: «“Pəlay anan Mbərom Fetek, Bahay anak nə tə mivel anak a təke, tə apasay anak a təke, aday tə abayak nga anak a təke.‡” ³⁸ Natiya sə təra nga sa 'am mə baslay a məduwen a aday a zalay azar aya nà, winen awan. ³⁹ Hinen aday sə lavay tə winen ata həna re: “Pəlay anan dō sə cakay su doh anak kawa iken sə pəlay anan nga anak ata awan.§” ⁴⁰ Tawrita a Musa pi zek ta 'am ana dō maja'am ana Mbərom ahay fok, tə bənay nə pa 'am a cew a anan ataya wa.»

Almasihu nà, wan a wayaw?

Markus 12.35-37; Lukas 20.41-44

⁴¹ Farisa ahay tinen mə halay nga à man ata hwiya. Anga nan, Yesu a cəce patan wa: ⁴² «Kwanay kə bayiken ma pə Almasihu anaw? Aday ki jen nə winen wan ana wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Winen wan ana Dawuda.»

⁴³ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Aday Dawuda a ngaman bahay anahan nà, kəkəma asa anaw? A ja 'am tə məgala ana Apasay Cəncan awan, a wa:

---

‡ 22:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 6.5. § 22:39 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 19.18.

⁴⁴ “Mbørom Fetek a jan anà Bahay uno:

Njahay à alay puway uno,

aday ni nahay anan dō sa nak idē ahay,

ki ján patan tē saray.*”

⁴⁵ «Kak Dawuda a ngaman anà Almasihu nē “Bahay uno” bugol nà, winen i saa tēra wan ana Dawuda nē, kəkəma asanaw?»

⁴⁶ Dowan kwa kərtek sē mbədahan apan nà, ibay. Pē dēba wa nà, kuwaya a jəjar sē cəce panan 'am maza awan.

23

Bønen nga a kwanay pē miter sē Tawrita ahay wa

Markus 12.38-39; Lukas 11.43, 46, 20.45-46

¹ Natiya, Yesu a jan 'am anà man sē dō ahay tē njavar anahan ahay, a wa: ² «Miter sē Tawrita ahay pi zek tē Farisa ahay nà, mer su way a tinen aya nē sē dakan anan Tawrita a Musa anà dō ahay. ³ Dəfen anan apan anà atətak way a tinen, aday gen way a tinen sa jak ikwen ataya fok. Əna kī gen way a tinen sa ga ataya bay, anga tinen a ta ga way a tinen sa ja ata bay. ⁴ Bina, tē bənan way ma ba aya pa nga anà dō ahay, əna ta ngam sa man atan zek sē tavakan atan pa nga kwa ta wan sē alay bay.

⁵ «Ta ga way ahay fok nà, pē idē sē dō ahay aday tē canan atan. Anga nan, zlangar a tinen sa nga aday sa daf pi zek ataya nà, məduwen aya awan. Aday way a tinen sa tam pa 'am sē zana a tinen ahay dukwen nà, zəbor aya re.* ⁶ Ta zlak à man sa pa way nà, tē pəlay man sē njahay lele aya

---

* ^{22:44} Ca pə Jabuura 110.1. * ^{23:5} Yahuda ahay ta taa nga zlangar cacədew aya aday sē vinde uda 'am ana Mbørom ahay. Ata ti daf pi zek. Ta tam way kawa biye ahay zəbor aya pa 'am sē zana a tinen ahay re. Natiya a ga patan nà, ti mba apan sa may anan 'am a Mbørom à nga inde anga way ataya awan kutok.

awan. Tinen ù doh sə wazay ahay cəna, ta ca wa dukwen man zəbor aya awan. ⁷ Ta gan may nà, dō ahay ta jan atan 'am à kwasuko nà, tə akərdeh aya awan, à wulen sə dō ahay inde fok. Aday ta gan may nà, dō ahay tə ngaman atan nə “Miter.”

⁸ «Əna kwanay nà, kê ngəmen tê ngamak ikwen “Miter” itəbay. Anga miter a kwanay inde nà, si kərtek. Kwanay fok nà, tə mərak ahay. ⁹ Kê sa ngimen anan anà dōwan “Bəbay” pə daliyugo bay. Bəbay a kwanay inde kərtek dukwen, winen à mburom. ¹⁰ Kê ngəmen sə ngamak ikwen “Bahay nga” ahay bay re, anga bahay nga a kwanay inde nə kərtek, Almasihu. ¹¹ Dōwan a məduwen a à wulen a kwanay ata â təra adəka nà, dō si mer su way a kwanay. ¹² Dōwan a kə pəlak man sə njahay pa 'am sə dō ahay cəna, ti daf anan à dəba à məndak adəka. Aday dō mə nahay nga sə njahay à dəba ata ite nà, ti daf anan pa 'am sə dō ahay kutok.»

Dəce pə miter sə Tawrita ahay tə Farisa ahay

Markus 12.40; Lukas 11.39-42, 44, 52, 20.47

¹³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə ticen anan məsudoh sə bahay a Mbərom pə dō ahay wa. A nak ikwen anà kwanay a sa zla uda bay, aday kwanay gədek a gafan 'am anà dō ahay sa zla uda re.

[¹⁴ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kwanay apan ki ngəzəren way pə mədukway sə uwar ahay wa. Kwanay apan ki gen amboh dukwen, ki gen nə zedədede bayak awan, anga aday dō ahay tê canak ikwen. Əna kwanay nà, Mbərom i gak ikwen sariya ma da 'am awan.]

¹⁵ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dō sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen!

Kwanay apan ki børen kwa aha pə daliyugo, pa nga sə bəlay ahay, anga aday kə njiden do kərtek sə pərahak ikwen azar. Ata ki tøren anan do saa njad sariya a Mbərom a zal kwanay a saray cew adəka.

¹⁶ «Dəce inde anga kwanay! Kwanay do hufof aya aday ki jen ki bənen anan alay anə do ahay ata awan. Aday ki wen: “Dowan a kə mbadək anan tu doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, wita kə mbadək bay. Əna kə mbadək tə gura a ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁷ Kwanay nə hufof aya aday bəlbəle aya nà, angamaw? Gura a aday ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata nà, winen way ma gan nga awan, anga winen ù doh sə mazlaḅ anahan. Sə zalay way hinen nə maw? Gura daw, kabay doh a sə təra anan gura ata cəncan ata daw? ¹⁸ Aday asa, ki wen: “Dowan a kə mbadək anan ta man sə gədan dundo anə way anga Mbərom ata nà, wita kə mbadək bay. Əna kə mbadək tə way a ma gad dundo pa man ata nà, ata ambaday anahan nə lele awan.” ¹⁹ Kwanay nà, hufof aya acəkan! Sə zalay way nə maw? Way ma gad dundo coy ata daw, kabay man sə gədan dundo anə way aday a təra anan way ata cəncan a ata daw? ²⁰ Matanan, kak dowan a a mbaday nə ta man sə gədan dundo anə way ata nà, kə mbadək anan tə way a ma gad dundo ata pi zek ta man sə gədan dundo anə way ata təkə bidaw? ²¹ Do sə mbaday anan tu doh sə mazlaḅ a Mbərom ata dukwen, a mbaday nə tə Mbərom a sə njahay ù doh sə mazlaḅ ata re. ²² Do sə mbaday anan tə mburom ite a mbaday dukwen ta man sə njahay a Mbərom, aday tə Mbərom a mə njahay a uda ata təkə.

²³ «Kwanay, miter sə Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay do sə mbadəmbada ahay, wawayah, dəce i tərak ikwen! Anga kə rəzlen anan à nga wa sa var alay mbok wa kərtek sə daslam ahay cara cara nə lele. Əna kə mbədəken anan

à nga wa sa ga mer su way ta 'am mæduwen aya à Tawrita inde, kawa sa ja nà, sa ga way tæ cæved awan, sa gan sumor ù dõ, sa daf nga pæ Mbærom tæ mível kærtek awan. Abay tæde ki gen nà, way ataya awan, mænjàna sæ mbæsak sa ga way a azar aya re. ²⁴ Kwanay hurof ahay, aday ki jen ki bənan anan alay anà dõ ahay! Kwanay apan ki dæzen anan a'am anga sæ gəba anan wa makwakwad ahay, əna kwanay apan ki sædæken anan zlugweme mænjàna asan apan.

²⁵ «Kwanay, miter sæ Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dõ sæ mbadæmbada ahay, wawayah, dæce i tærak ikwen! Kwanay nà, ki gen minje næ tæ gəsa'am kabay tuwez. Kæ cakiden anan day sæ uho aya lele cəna coy. Aday cækəbay, ta su doh sæ mível a kwanay ahay nà, mæ cakað aya bay. Mível a kwanay ahay ma rah aya nà, tæ ubor a kwanay ahay tæ way a kwanay mæ kəra aya awan. ²⁶ Kwanay Farisa ahay hurof aya awan, cakiden anan kutov sæ gəsa'am a kwanay ahay, aday day sæ uho a i saa tæra mæ cakað a lele bidaw?

²⁷ «Kwanay, miter sæ Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dõ sæ mbadæmbada ahay, wawayah, dæce i tærak ikwen! Anga ki gen minje tæ jəvay mæ sluray aya awan. Ta day sæ uho nà, a dav næ herre. Cækəbay ta su doh aya næ ma rah a tæ mæsinde ahay, aday tæ way mæ wuslay aya cara cara bayak awan. ²⁸ Kwanay həna dūkwen, kətanən. Ta day sæ uho nà, kwanay kawa dõ dīdek aya awan, əna ta su doh a ite nà, kwanay ma rah aya tæ mbadæmbada aday tæ sædæk aya dækdek.»

Sariya su dõ mbadæmbada aya awan

Lukas 11.47-51

²⁹ «Kwanay, miter sæ Tawrita ahay, Farisa ahay, kwanay dõ sæ mbadæmbada ahay, wawayah, dæce i tærak ikwen! Kwanay apan ki dæzlen anan jəvay anà dõ maja'am a Mbærom ahay. Kwanay apan ki sluren anan jəvay su dõ

dídek aya awan, ³⁰ aday ki jen, ki wen: “Ta wa abay mâ ga inde kwakwa ata tã bije a manay ahay nà, mi japay ahay tã tinen sa vad'anan dõ maja'am a Mbërom ahay bay.” ³¹ Kã díken anan hëna ata nà, kwanay wan ana dõ sa vad'anan dõ maja'am a Mbërom ataya re. ³² Hëna nà, ki ndöven anan mer su way ana bije a kwanay sã dazlan ahay ataya cukutok dãw?

³³ «Kwanay dädew ahay bidäka, kwanay wan su kòn ahay. Ki mben apan sa tam anan nga a kwanay à sariya sa zla à märke sã mërda ata wa nà, kækëmaw? ³⁴ Matanan kutok, slënen anan 'am a anan aday: Ni slan dõ maja'am a Mbërom ahay tu dõ kälire aya, aday tã miter ahay äga kwanay. Azar aya ki vädën atan kabay ki diren atan pë dädöm mã zlängad aya awan. Azar aya ite dukwen, ki naa ndibën atan ù doh sã wazay a kwanay ahay, ki hiwen atan azar dukwen kwa ta sã wura fok asëka. ³⁵ Anga nan kutok, mez su dõ dídek aya sa mac pë daliyugo a anan ataya fok i nay ahay pikwen. A bënëy ahay kwa pë amac ana Abel wa, hus pë amac ana Zakari, wan ana Barakiya, dõwan a kwanay sa vad' à gala su doh sã mazlaß a Mbërom à wulen ana atë man cëncan a ta man sã gëdan dungo anà way ahay ata awan. ³⁶ Nen apan ni jak ikwen tã dídem a hëna, Mbërom i gan sariya anga way ataya fok nà, anà dõ a wuswes a anan ataya awan.»

Yesu a yam anga wulen su doh sã Urësälima

Lukas 13.34-35

³⁷ «Hayaka Urësälima ahay! Kwanay dõ sã Urësälima ahay! Kã vädën anan dõ maja'am a Mbërom ahay, aday kã tiren anan dõ a Mbërom sã slënak ikwen ahay ataya tu kon. Aday saray bayak a, na gak anan may sã halak ikwen nga anà kwanay dõ sã Urësälima ahay ù vo uno, kawa man njëkar sã halan nga anà wan anahan ahay à bërgaslay inde ata awan. Hwiya kã ngämen bay re. ³⁸ Ihe, doh sã mazlaß

a Mbərom a kwanay i təra rəgay. ³⁹ Matanan, ni jak ikwen anan: Ki cinen uno sabay, si azanan ki naa cinen uno nà, à alay a aday ki i jen: “Mbərom â daf alay sə mazlaḅ anahan pu dō sa nay ahay tə sləmay anahan ata awan.”»

24

Do manidə ahay ti i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom

Markus 13.1-2; Lukas 21.5-6

¹ Pə dəḅa anahan a wa, Yesu a nay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa, winen apan i zla way anahan. Njavar anahan ahay tə həḁək pə cakay anahan, aday tə ḁakan pu doh mi ḁezl aya à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom. ² Aday Yesu a jan atan kutok, a wa: «Kə cinen anan anà doh a anaya zle fok bidaw? Nen apan ni jak ikwen tə ḁiḁem a həna: ‘Do manidə ahay ti mbazl anan. Kon hinen saa ḁinger zek pə hinen nà, ibay fok.»

Way saa lahan anà andav sə daliyugo ataya awan

Markus 13.3-13; Lukas 21.7-19

³ Yesu a njahay à ḅəzlom sə Ulivet. Njavar anahan ataya tə həḁəken ayak pə cakay, tinen a taayak, aday tə cəce panan wa, ta wa: «Jan umo bidaw? Doh sə mazlaḅ a Mbərom i saa mbazl nə siwaw? Minje sa ma i ga aday mi saa san ki may ahay aday daliyugo i ndav coy anaw?»

⁴ Yesu a mbəḁahan atan apan, a wa: «Liven anan ì zek a kwanay ahay lele, ḁowan â sa njak kwanay bay. ⁵ Anga ḁo ahay bayak a ti gəḅa sləmay uno, ti nay, kuwaya i ja winen nə Almasihu. Ti njak anan ḁo ahay bayak awan.

⁶ Ki slənen ləbara sə vərəm ahay cara cara, kwa ḁəren, kwa bəse, əna kə jəjiren anan bay. Anga təktek way ataya ti təra aday. Əna wita kə ḁəzlek pə andav ana daliyugo fan bay re. ⁷ Kon a anan, i slabak pu kon hinen, bahay a anan i vad zek tə bahay hinen. À man ahay cara cara may i ga,

aday daliyugo i bal matanan re. ⁸ Dæce ataya fok ti tæra næ kawa wan sæ dæløy anan uwar ti zek cew ata awan.

⁹ «À alay ata nà, ti varan kwanay à alay inde anà dō ahay aday tâ ga alay tæ kwanay, tâ vad kwanay à mæke sa ndaw. Dō su kon ahay fok ti nak ikwen idæ anga kwanay njavar uno ahay. ¹⁰ À alay ata kutok, dō ahay bayak a ti mbæsak sa daf upo nga, ti ga daf pi zek ahay, ti nan idæ i zek ahay re. ¹¹ Dō maja'am a Mbærom mungwalay aya bayak a ti nay ahay, ti zluwe anan dō ahay bayak a cite. ¹² Mer su way sæ sædæk i zakay aday asan zek sæ dō ahay bayak a i sæfe. ¹³ Əna dōwan a kè sæmak anan hus à andav a inde cæna, winen i tam. ¹⁴ Ti dakay anan læbara sæ bahay a Mbærom mugom a anan pæ daliyugo kæzlek, aday dō su kon ahay fok ti slæne anan. Ata daliyugo i sa ndav kutok.»

Do manidæ ahay ti naa mbazl anan Uræsalisa

Markus 13.14-23; Lukas 21.20-24

¹⁵ «Ki i cinen anan anà sækar sæ lize way i tavay à man cæncan awan, kawa ana dō maja'am a Mbærom Daniyel sa ja apan ata awan. * (Dōwan a kè jingek anan 'am a anan nà, â sænan anan anà nga anahan næ lele.) ¹⁶ À alay ata asanaw nà, dō sæ Yahudiya ahay tâ haw sa ma nga à bæzlom ahay inde. ¹⁷ Dō aday winen pa nga su doh dukwen â dazay, â haw, əna â sa ray ahay way anahan ahay ù doh wa bay. ¹⁸ Dōwan a winen à guvo dukwen, â saa nay ahay agay sa naa gæbak ayak zana anahan bay re. ¹⁹ Wuna, pa pac ataya nà, dæce inde anga uwar ti zek cew aya awan, aday anga uwar ta wan a à bak ataya re. ²⁰ Gen anan amboh à Mbærom aday ahaw a kwanay â sa tæra à alay sa mad kabay pæ luvon sa man uda bay. ²¹ Anga à alay ata nà, dæce i zalay, bina kwa ana Mbærom sæ ndakay daliyugo hus ahay biten dukwen, dæce kawa winen ata kè tærak kula

* ^{24:15} Ca pæ Daniyel 9.27, 11.31, 12.11.

bay, aday inde i tæra kula sabay re. ²² Əna, Mbərom kè kəcak anan luvon ataya bay nà, abay dōwan saa tam nà, ibay. Əna, kè kəcak anan luvon awan anga dō anahan a sə walay ataya awan.

²³ «À alay ata nà, dōwan a kà jak ikwen: “Almasihu winen həna” kabay “Winen tiya” nà, kâ sa dəfen apan nga bay. ²⁴ Anga almasihu ahay mungwalay aya bayak a ti nay ahay pi zek tu dō sə jəka tinen dō maja'am a Mbərom ahay. Ti ga minje sə way ahay, tə masuwayan aya cara cara sa njak anan kwa dō mə walay aya awan, abay a ga zek nà, na. ²⁵ Na jak ikwen anan pi zek wa kurre. Sənen pi zek lele.

²⁶ «Ta sak a jak ikwen: “Almasihu winen tiya pə pala à kiβe” nà, kî zlen saa cay anan ahay bay. Kabay ta sak a jak ikwen: “Winen mi dər zek a həna” dukwen, kə təmihen 'am ata bay re. ²⁷ Bina Wan su 'Do i nay ahay nə kawa awuted a Mbərom sə wuted pərad, a dav kwa aha ata awan. ²⁸ À man a aday way ma mac a inde ata cəna, mugudok ahay ti halay nga bayak a nà, à man ata awan.

Luvon ana Wan su 'Do saa may ahay

Markus 13.24-27; Lukas 21.25-28

²⁹ «Pə luvon sə dəcə ataya sa ndav cəna, pac i dav sabay, kiya dukwen matanan. Mawuzlawazl ahay ti gucey ahay à məndak, aday dukwen məgala sə way ahay à mburom ataya, ti bal. ³⁰ Ata minje mbala Wan su 'Do i kay ahay zek pa nga mburom kutok. À alay ata, dō su kon ahay fok ti zlah, ti yam. Ata, ti canan anà Wan su 'Do winen apan i may ahay pə matapasl ahay pa nga mburom tə məgala awan, aday tə mazlab a bayak a re. ³¹ Məzləzlilen məduwen a i fa zek. Aday Wan su 'Do i slənay ahay maslay anahan ahay, ti halan nga anà dō anahan a sə walay ataya kwa ta sə wura fok hus pə magaga sə daliyugo.»

Minje sə buway

Markus 13.28-31; Lukas 21.29-33

³² «Sənen pə way ana buway sə dākak ikwen anan ata aday. Kə cinen anan anà alay anahan aya ta gak kulbosloslo nà, daslam aya dūkwen ta dāk, ata kə sənen zle coy viya winen apan i slay bəse. ³³ Matanan re, kə cinen anan anà way uno sə dākak ikwen anan ataya cəna, sənen a nà, nen Wan su 'Do, nen apan ni may ahay bəse, nen pə alay sə məsudoh. ³⁴ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Əlek dō sə biten ahay ti i mac nà, way ataya fok ti təra. ³⁵ Daliyugo i ndav, kərngay i slukwac pə bagəbaga mburom, əna 'am uno nà, i ndav itəbay.»

Dowan saa san luvon sa ndav anan daliyugo nà, ibay

Markus 13.32-37; Lukas 17.26-30, 34-36

³⁶ «Əna, dōwan saa san luvon sə way ataya nà, ibay. Maslay a Mbərom ahay ta san bay, nen wan anahan a dūkwen na san bay. Sa san luvon a cəna, si zek a bəbay uno Mbərom awan. ³⁷ À alay a Wan su 'Do i may nà, way ahay ti təra nə kawa sə təra à alay ana Nuhu ata re.† ³⁸ À alay ata nà, dō ahay tinen apan ti taslay mivel sa pa way ahay, ta sa sa way a tinen ahay, mungol ahay ti gəba dalay, dəna ahay dūkwen ti zla à mbaz, hus pə luvon ana Nuhu sa zla way anahan à kwalalan inde ata kutok. ³⁹ 'Do ataya fok, tə sənak pi zek bay, hus pə luvon ana a'am sa rah anan daliyugo aday a ra atan fok ata awan. À alay ana Wan su 'Do sa may ahay ata dūkwen, i təra nə kətanən re.

⁴⁰ «À alay ata kutok, dō ahay cew ti ga mer à guvo kərtek awan, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak anan. ⁴¹ Uwar ahay cew ti gan pa van kərtek awan, dō kərtek a nà, ti gəba anan, aday dō hinen nə ti mbəsak

---

† 24:37 Ca pə Laataanooji 7.17-23.

anan. ⁴² Njihen cəna, mə lavay zek aya awan, bina kə sənen luvon ana Bahay a kwanay sa nay ata bay.

⁴³ «Sənen pə way inde lele aday: Kak bahay su doh awan, a san apan zle, à alay a həna anan nà, dō sə akar ahay ti nay ahay àga winen saa zləray anan ahay nà, dōwan ata i njak ahan dāw? I nahay nə tə idē cekərkərre anga aday dō sə akar ataya tātə zlan ù doh bay, bidaw? ⁴⁴ Anga nan kutok, kwanay dükwen, njihen mə lavay zek aya cekərkərre matanan re, bina, nen Wan su Dō nà, ni i may ahay à alay a dūwuraw dükwen, ki sənen apan bay re.»

Do sa ga mer su way lele awan, tu dō sa ga mer su way lelibay awan

Lukas 12.41-48

⁴⁵ «Dō sa ga mer su way lele awan, aday winen nə wurwer a ata nà, wayaw? Winen nà, dōwan a aday bahay su doh anahan a sə mbakan anan dō si mer su way ahay fok à alay anahan inde ata awan. Winen i varan atan way sa pa lele à alay aday tādē sa pa way ata awan. ⁴⁶ Ataslay mivēl i tərən anà dōwan ata awan, kak bahay su doh anahan kà mak agay aday kà tak anan ahay à nga winen apan i gan nga anà dō si mer su way anahan ataya lele nà, na. ⁴⁷ Nen apan ni jak ikwen tə dīdem a həna, bahay su doh anahan ata i mbəsakan anan way ahay à alay inde nə fok.

⁴⁸ «Aya əna, hinahibay ite, dō sa ga mer su way ata kà sak a jalay à nga anahan inde: “I ga nà bahay su doh uno i may bəse bay.” ⁴⁹ Winen gədek sa ga anan alay tə azar su dō si mer su way ahay, gədek pə way sa pa anahan ahay, sa pa, aday i sa mahay anahan tu dō sə vaway nga ahay. ⁵⁰ Sənen apan lele kutok, bahay su doh ana dōwan ata i may ahay nà, pə luvon a aday winen a i san apan bay jiga ata awan, kabay à alay a dükwen i san bay re. ⁵¹ Bahay su doh anahan ata kà sak a may ahay aday kà tak anan ahay

à nga nà, winen apan i ga mer su way lelibay aya ata nà, i ga anan alay tē dōwan ata tē mindel. I razl anan à man su dō sē mbadēmbadā ahay, aday ti rac slan tē ide sē ayam awan anga dōce à man ata awan.»

25

Jike sē dēna dalay ahay kuro

¹ «À alay a Wan su Do i may ata nà, i ga minje tē dēna dalay aya kuro sa ba dō sē gēba dalay ata awan. Tē gēba lalam a tinen ahay, ta zla sa ba dōwan a sē gēba dalay ata kutok. ² Cəkəbay, dēna ataya nà, dāra aya nē bēlbēle aya awan, dāra aya ite, ma san nga aya awan. ³ Dēna bēlbēle ataya cēna, tē gēbay lalam a tinen ahay mənǰəna sē gēbay apan kwalaba sē kwalenjer maza awan. ⁴ Dēna ma san nga ataya nà, tē gēbay lalam a tinen ahay, tinen tē pəkay kwalenjer maza à kwalaba hinen ahay inde re. ⁵ Aya əna, dōwan sē gēba dalay ata kē njahak ayak bayak awan, dēna ataya fok tē dangwaz, ta njak ahan.

⁶ «Man luvon a ga bine siwaw cēna, tē sləne abəbal awan sē dō ahay, ta wa: “Do sē gēba dalay kē dəzlek ahay. Slabiken, tēmihən anan!” ⁷ Dēna ataya fok tē pədek cēna, tē dazlan sē lavay anan zek tē lalam a tinen ahay fok. ⁸ Dēna bēlbēle ataya tē dazlan sa jan anà dēna ma san nga ataya kutok, ta wa: “Amboh, viren umo kwalenjer a kwanay ataya panan mənǰək mənǰək ite, bina lalam a manay ahay tinen apan ti mbacay pumo wa.” ⁹ Dēna ma san nga ataya tē mbədahan atan apan, ta wa: “A'ay, i slak uko fok bay. Suwan, zlen à wulen su doh, aday ki sukumen ahay pə dō sa ga masa ahay wa.” ¹⁰ Dēna bēlbēle ataya ta zla saa sukumay ahay kwalenjer à wulen su doh ahay wa kutok. À alay a tinen apan ti pəlay kwalenjer à wulen su doh wa ata awan, dō sē gēba dalay a dəzley ahay ite. Dēna ma san nga ataya tē slabak, ta zla à man sē azar uko

tatə dō sə gəba dalay. Bahay su doh a tacay anan məsudoh anahan. ¹¹ A njahay zərata cəna, dəna dalay a azar ataya dāra aya, tə dəzley ahay ite. Ta jan ayak 'am anə bahay su doh uho wa, ta wa: “Kem, təban umo ayak wa ite!” ¹² Bahay su doh ata a jan atan ahay apan, a wa: “Tə didek a nà, na san kwanay bay.”»

¹³ Natiya kutok, Yesu a wa: «Anga nan, njihen mə lavay zek aya awan, anga kə sənən luvon a bay, kwa alay adəka sabay fan.»

Jike su dō si mer su way ahay

Lukas 19.11-27

¹⁴ «À alay ata dükwen, i ga minje tə bahay su doh saa zla à man dären ata awan. A ngaman anə dō si mer su way ahay, a mbəsakan atan anan zlıle anahan. ¹⁵ A varan dala sə gura səkat dāra anə dō kərtek awan. Anə dōwan hinen dükwen, dala sə gura səkat cew, aday anə dō mə slala maakan a nà, dala sə gura səkat kərtek. A varan anə kuwaya dükwen, kawa ana dōwan a saa mba apan ata awan. A dazlan, a zla way anahan kutok.

¹⁶ «Kwayan'a, dō sa njad dala sə gura səkat dāra ata a zla, a mbəda anan alay lele. Kə njadak apan wan a dükwen dala sə gura səkat dāra re. ¹⁷ Dō sa njad dala sə gura səkat cew ata a zla, a mbəda anan alay, kawa dōwan a mama'am ata re. Kə njadak apan wan a dükwen dala sə gura səkat cew re. ¹⁸ Əna dōwan sə təma dala sə gura nə səkat kərtek ata, a zla, a la anan dala ana bahay anahan ata à məke inde, a dər anan uda awan.

¹⁹ «A njahay pə dəba wa bayak a nà, bahay a tinen ata a may agay. A cəce patan wa, ta ga anan tə dala sə gura anahan ahay nə kəkəməw. ²⁰ Dō sa njad dala sə gura səkat dāra ata, a nay, a jan anə bahay anahan: “Kə varak uno dala sə gura səkat dāra. Ca apan, nə njadak apan wan aya səkat dāra re.” ²¹ Bahay anahan ata a jan nà: “Suse, iken

do si mer su way lele aday difek a re. Ka gak mer su way lele awan te way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbesakak way ahay bayan a a alay inde re. Hayak wa u doh. Taslumo mivel pe karteck awan.”

²² «Do sa njad dala se gura sekat cew ata, a nay, a jan ana bahay anahan, a wa: “Bahay uno, ke varak uno dala se gura sekat cew. Ca apan, ne njadak apan wan aya sekat cew re.” ²³ Bahay anahan ata a jan na: “Suse, iken do si mer su way lele aday difek a re. Ka gak mer su way lele awan te way a aday abay bayak a bay ataya awan. Ni mbesakak way ahay bayan a a alay inde re. Hayak wa u doh. Taslumo mivel pe karteck awan.”

²⁴ «Do sa njad dala se gura sekat karteck ata dukwen a nay, a jan ana bahay anahan, a wa: “Na san iken zle, iken do jinje awan. A man aday ke caslak ayak way bay ata dukwen, ka zla se caray wa way re. A man aday ke zevak awan bay ata dukwen, ka ban panan way re. ²⁵ Ne jeharak te iken bayak awan. Anga nan, ne derek anan dala anak a meke. Ahan way anak kutok.”

²⁶ «Bahay anahan ata a jan, a wa: “Iken na, do lelibay awan, isew awan. Ka san apan zle, nen na, do jinje awan. A man a ne caslak awan bay ata dukwen, ne caray wa way re. A man aday ne zevak ayak awan bay ata dukwen, na ban panan way re. ²⁷ Matanan, abay tede ki daf anan dala uno a bank, aday ata na mak agay na, ni tan a nga ana dala uno te wan a awan. ²⁸ Temihen panan dala se gura sekat karteck ata awan, aday viren anan anan apan ana do aday dala se gura anahan inde mbulo ata awan. ²⁹ Anga kuwaya way anahan inde cena, ti zegahan anan apan aday a ga inde apan bayak a adaka. Ena do aday way anahan ne manjek ata na, ti ngazar panan kwa manjek anahan ata re. ³⁰ Aday do si mer su way a isew a kariya ata na, liren

anan ayak uho ì ide zәнzen a inde. À man ata nà, dō ahay ti yam, ti rac slan.”»

Jike sә tәman tә awak ahay

³¹ «Pә luvon a aday Wan su Dō kà sak a nay ahay à mazlaḅ inde tә maslay anahan ahay fok cәna, i njahay tә mazlaḅ a pa man sә njahay sә bahay anahan. ³² Dō sә daliyugo ahay pu kon pu kon fok ti halay nga pa 'am anahan. Aday i dazlan sә gәzla atan kawa dō sә jugwar gәnaw ahay sә gәzla anan tәman anahan ahay pi zek wa tә awak ahay day cew ata awan: tәman ahay cara, awak ahay cara. ³³ I tavay anan tәman ataya tә alay puway anahan, aday awak ahay dükwen, tә alay gula anahan.

³⁴ «Aday bahay i jan anà dō sa day sә alay puway anahan ahay kutok: “Hayak ikwen ahay, kwanay dō ana Bәbay uno sa daf pikwen alay sә mazlaḅ anahan ataya awan. Njihen à bahay anahan a inde kutok, bahay a anan mә lavay zek a nә anga kwanay kwa hәna kabay, daliyugo dükwen mә ndakay a fan bay. ³⁵ Anga, abay may a han upo, kә viren uno ahay way sa pa, abay jom u go, kә viren uno ahay a'am, abay nen mbәlok awan, kә tәmihen ahay nen, kә liven upo zek, ³⁶ abay zana inde upo ibay, kә viren uno ahay zana pi zek, abay nen dәvac awan, ki men uno ahay zek, abay nen ù doh sә dangay, ki cen ahay upo.”

³⁷ «Dō a dífek ataya ti cәce panan wa: “Bahay a manay, mә canak may a han apak, aday mә varak way sa pa ata nà, siwaw? Mә canak jom a gak, aday mә varak a'am ata nà, ahaw? ³⁸ Mә canak iken mbәlok awan, aday mә tәma iken, mә lavay apak zek ata nà, siwaw? Mә canak zana anak ibay, aday mә pәkak apak zana a nà, ahaw? ³⁹ Mә canak iken dәvac a, kabay iken ù doh sә dangay, aday ma zlak ayak sa cay ahay apak ata nà, siwaw?”

⁴⁰ «Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Way a kwanay sa gan anà mērak uno a kərtek ma kac ata nà, ki gen uno nà, ì nen awan.”

⁴¹ «Kagasl, bahay i jan anà dō sē alay gula anahan ataya kutok: “Kwanay dō a Mbərom mē tahasl a anaya, zlen ayak pē cakay uno wa. Zlen ù uko sē mbacay itəbay ata inde, uko a mē lavay zek a nē anga Fakalaw tē maslay anahan ahay ata awan. ⁴² Abay may a han upo, kē viren uno ahay way sa pa bay, abay jom u go kē viren uno ahay a'am bay. ⁴³ Abay nen mbəlok awan, kē tēmihen ahay nen bay, kē liven upo zek bay. Abay zana inde upo ibay, kē viren uno ahay bay. Abay nen dāvac awan, nen ù doh sē dangay, ki zlen ayak pē cakay uno sa cay ahay upo bay.”

⁴⁴ «Tē cəce panan wa: “Bahay a manay, mē canak aday may a han apak, kabay jom a gak, kabay iken mbəlok awan, kabay zana inde apak ibay, iken dāvac a, kabay iken ù doh sē dangay, aday ma mak anak ahay zek bay ata nà, siwaw?”

⁴⁵ «Ihe, Bahay i mbədahan atan apan kutok: “Nen apan ni jak ikwen tē dīdem a hēna: Way a kwanay sa ngam sa gan anà dō uno a anaya ma kac ataya kwa kərtek bay ata nà, ki gen uno bay ata nà, anà nen awan.”

⁴⁶ «Ti zla atan à man sē dēce sa ndav sabay ata awan, əna dō dīdek aya kəma, ti njad sifa sa ndav bay ata ite.»

26

Wurwer sa ban anan Yesu

Markus 14.1-2; Lukas 22.1-2; Yuhana 11.45-53

¹ Yesu a ndav anan 'am a anaya fok cəna, a jan anà njavar anahan ahay, a wa: ² «Kē sēnen apan zle, a mbəsak luvon ahay cew coy aday azar uko sē Pasəka i sla. À alay ata ti

ban nen, nen Wan su 'Do, ti varan nen anà dō ahay aday ti darak ayak nen pə dədom mə zləngad awan.»

³ À alay ata ite, bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom, tə maced sə Yahuda ahay, tə halay nga àga Kayafas, bahay nga su dō sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom ata awan. ⁴ Tə jəjem 'am sa ban anan Yesu tə wurwer, aday sa vad anan. ⁵ Əna ta wa: «Dâ sa ban anan à azar uko inde bay, bina dō ahay ti sa vəze puko.»

Uwar a inde a mbədan amar pa nga anà Yesu

Markus 14.3-9; Yuhana 12.1-8

⁶ À alay ata nà, Yesu winen à Baytiniya, àga dowan a inde, tə ngaman Simon dō mə dugwad awan.

⁷ Uwar a inde a zlak ayak à man anahan tə dunguzlok sə amar sə wurde a dala bayak awan. A mbad anan amar ata pa nga ana Yesu à alay a winen apan i pa way. ⁸ Njavar anahan ahay tə canan anà way anahan sa ga ata cəna, a ma nga sə cəban atan. Ta wa: «A nes anan amar a anan həna nà, pa maw? ⁹ Ta wa, abay tē sukom anan way tə amar a anan nà, i ga dala bayak awan, aday ti var anan dala awan anà dō mətawak aya nà, ta gak way lele bidaw?»

¹⁰ Yesu dukwen a sləne way a tinen a sa ja ata zle re. A jan atan kutok, a wa: «Kə bənen anan mbiyed anà uwar a anan nə pa maw? Way anahan su go ata nə lele. ¹¹ Anga dō mətawak aya nà, ti ga inde tə kwanay hwiya, əna nen ni ga inde tə kwanay hwiya itəbay. ¹² A pak upo amar a anan nà, a ga upo nə amar uno sa zla anan à məke. ¹³ Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: À man aday dō ahay ti wazay anan ləbara uno mugom a anan kwa aha pə daliyugo fok nà, ti taker anan ləbara sə way ana uwar a anan sa ga həna ata awan.»

Yudas a sukom a way tə Yesu

Markus 14.10-11; Lukas 22.3-6

¹⁴ Natiya kutok, do kærtek à wulen su do maslan anahan kuro nga cew ataya wa, sə ngaman Yudas Iskariyot ata, a zla pə cakay sə bahay sə gədan dundo anà way ahay. ¹⁵ A jan atan, a wa: «Kak nə varak ikwen anan Yesu nà, ki viren uno ma ì nen awan anaw?» Tə baslay dala kwayan'a, tə varan dala sə gursa kwa kuro maakan.* ¹⁶ A ban pə winen ata wa kutok cəna, Yudas a pəlan atan cəved sə varan atan anan Yesu.

Yudas i i ga dəf pə Yesu

Markus 14.12-21; Lukas 22.7-14, 21-23; Yuhana 13.21-30

¹⁷ Natiya, à luvon mama'am sə azar uko sa pa tapa sə pen mə zlambar a bay ata bine siwaw nà, njavar a Yesu ahay ta nay, tə cəce panan, ta wa: «A nak mâ sa lavay anan zek tə way sa pa sə Pasəka ata nà, ahaw?»

¹⁸ Yesu a jan atan kutok, a wa: «Zlen à wulen su doh sə Urəsalima àga mana, jen anan nà: “Miter a manay a ja nà: Alay uno i sla bəse. U no sa ga azar uko sə Pasəka tə njavar uno ahay nà, àga iken.”»

¹⁹ Njavar anahan ataya ta ga kawa ana Yesu a sa jan atan ata awan, tə lavay anan uda zek tə way sa pa sə azar uko sə Pasəka kutok.

²⁰ Suko a a ga nà, Yesu a njahay pə tuwez tu do maslan anahan ahay kuro nga cew sa pa way pə kærtek awan.

²¹ Tinen apan ti pa way a kutok, Yesu a wa: «Nen apan ni jak ikwen tə didem a həna: Dowan a kærtek à wulen a kwanay inde, i i ga upo dəf.»

²² 'Am ata a wusen nga anà njavar anahan ahay fok. Tə dazlan sə cəce panan fok a tinen a kærtek kærtek, ta wa: «Bahay, nen bay ba?»

²³ Yesu a mbədahan atan apan, a wa: «Dowan a manay sa tar alay maya à tuwez inde ata, saa ga upo dəf nə winen.

²⁴ Nen Wan su Do nà, ni mac, kawa ana Deftere a Mbərom

* 26:15 Ca pə Jekariya 11.12.

sa ja upo ata awan. Əna dəce i naa tan à nga anà dō saa ga upo dəf ata awan. Suwan pə winen maka tē wahay anan bay jiga awan.»

²⁵ Yudas, dōwan a saa ga apan dəf ata, a cəce, a wa: «Miter, nen bay ba?»

Yesu a mbədahan apan, a wa: «Iken a sa ja!»

Way sa pa cəncan awan

Markus 14.22-26; Lukas 22.15-20; 1 Korintu ahay 11.23-24

²⁶ À alay a tinen apan ti pa way mba, Yesu a gəba tapa sə pen, a ngəran ayak anà Mbərom, a gəzla anan i zek wa, aday a varan anan anà njavar anahan ahay, ta sa jan atan: «Təmihen, pen. Həna anan nà, zek uno awan.»

²⁷ Pə dəba anahan a wa nà, a gəba gəsa'am, a ngəran ayak anà Mbərom, aday a varan atan anan gəsa'am ata awan, ta sa jan atan nà: «Sen wa jubjəb, kwanay a fok.

²⁸ Həna anan nə mez uno mə pəkay a anga sə pəse ines sə dō ahay bayak awan. Tə mez uno a anan, Mbərom a ban 'am tə dō ahay. ²⁹ Nen apan ni jak ikwen tə didem awan: I ban pə luvon sə biten a anan wa nà, ni naa sa way kawa həna a anan sabay, si azanaka pə luvon aday di saa sa maza pə kərtek a à bahay a Bəbay uno inde.»

³⁰ Pə dəba anahan a wa nà, ta ga ara sə həran nga anà Mbərom, ta zla way a tinen à bəzlom sə Ulivet.

Atə Yesu tə Piyer

Markus 14.27-31; Lukas 22.31-34; Yuhana 13.36-38

³¹ À alay a tinen apan ti zla way a tinen ata kutok nà, Yesu a jan anà njavar anahan ahay, a wa: «À luvon a sə biten a anan inde, ki i mbəsiken nen, kwanay a fok. Anga Deftere ana Mbərom a ja nà: “Ni vad anan dō sə jugwar təman awan, aday dukwen təman ahay ti ta 'am.†” ³² Əna,

† 26:31 Ca pə Jekariya 13.7.

na sak a slabakay ahay à mæke wa nà, ni lahak ikwen à Galile.»

³³ Piyer a jan kutok, a wa: «Kwa â ga nə do ahay fok ti mbəsak iken dəp nà, nen ni mbəsak iken itəbay.»

³⁴ Yesu a mbədahan apan, a wa: «Nen apan ni jak tə dīdēm a həna, Piyer: À luvon a sə biten a anan inde, zukwa njəkar i saa zlah nà, ka jak saray maakan ka san nen bay.»

³⁵ Piyer a mbədahan apan, a wa: «Kwa â ga nə ni mac anga iken dəp nà, ni ja kula na san iken bay itəbay!» Njavar a Yesu a azar ataya fok ta ja matanan re.

Yesu a ga amboh à Gecemene

Markus 14.32-42; Lukas 22.39-46

³⁶ Natiya kutok, tə dəzle à man a sə ngaman Gecemene ata tə njavar anahan ahay. Yesu a jan atan: «Njihen à man a anan, ni zla tiya saa gay amboh.»

³⁷ Winen apan i zla nà, a ngaman anà atə Piyer ta wan ana Zebede ahay cew, ta zla jiga awan. A dazlan sə jalay mərəva sə dəce anahan ata kutok. ³⁸ A jan atan, a wa: «Mivel uno i ndəroḅ, hus pa sa mac anan. Njihen à man a anan. Ben ti nen lele.»

³⁹ A zla pa 'am mənəcək nà, a slahay ta 'am duboz, a ga amboh kawa həna anan: «Bəbay uno, kà zlak anak à nga nà, ki gəḅa puno dəce saa nay upo a anan ata awan. Aya əna, way kawa su no nà, â təra bay, si kawa sa nak iken.»

⁴⁰ A ma à man ana njavar anahan a maakan ataya nà, a tan atan ahay à nga nə ma njak ahan aya awan. A jan anà Piyer: «Ki mben apan sa ba ti nen kwa ler kərtek bay asəka? ⁴¹ Ben lele, gen amboh, anga aday kə tiven anan anà way saa njak kwanay ahay. Apasay su do zənzen a nà, a gan may sə dəfan apan anà Mbərom, əna zlay si zek anahan a bəle awan.»

⁴² A zla mə slala cew a dukwen, a ga amboh asa, a wa: «Bəbay uno, kak i njad zek aday dāce a anan i zla puno wa bay cəna, nā sa anan adəka. Way a sa nak ata ā təra.»

⁴³ A may ahay pə cakay ana njavar anahan ataya asa, a tan atan à nga nà, tə njəkak ahan asa, ta mba apan sə təba ide kwa mənjoek bay jiga awan. ⁴⁴ A mbəsak atan, a zla saa ga amboh asa, kawa sə manan. ⁴⁵ Cəna, a ma pə dəba à man ana njavar anahan ahay, a jan atan, a wa: «Kwanay apan ki man anan uda awan dāw, dō sa njak ahan ahay? Kagasl, alay a kà slak həna kutok, aday ti varan nen Wan su Dō à alay inde anà dō sə atahasl ahay. ⁴⁶ Slabiken, zluko. Dō sa ga upo daf winen tiya, kà nak ahay.»

Do ahay ta ban anan Yesu

Markus 14.43-50; Lukas 22.47-53; Yuhana 18.3-12

⁴⁷ Yesu kə ndəvak anan 'am anahan ata fan bay, Yudas, dō kərtek à wulen sə njavar anahan aya inde kuro nga cew ata, a dəzley ahay pə cakay anahan. A njahan pa 'am wa anà dō ahay bayak a tə way sə alay a hunjəslesle: maslalam a pi zek tə sukol aya re. Sə slənay atan ahay nə bahay sə gədan duno anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay.

⁴⁸ Yudas, dowan a sa ga daf pə Yesu ata, ba kə varak atan minje sə way, a wa: «Dowan a ni ban anan həmbok ata nà, winen awan. Bənen anan.»

⁴⁹ Kwayan'a, Yudas a hədek pə cakay ana Yesu, a jan: «Iken inde zay bidaw, Miter?» A varan alay, a ban anan pi zek həmbok.

⁵⁰ Yesu a jan kutok: «Car uno, ndav anan way a sə gəbay iken à man a anan ata awan.» Dō ahay ta zlak ayak kutok, ta ban anan, ves.

⁵¹ Dowan a kərtek à wulen su dō a Yesu ataya, a ndahay maslalam anahan, a car anan bile ana bahay nga su dō sə gədan duno anà way anga Mbərom, aday maslalam

anahan ata a gad panan sləmay kərtek a poc. ⁵² Əna Yesu a jan, a wa: «Ma anan maslalam anak ù doh anahan awan, anga dō sa ban maslalam ahay ti lize nə tə winen awan. ⁵³ Aday asa, ka san sa jəka, nâ gan may nə ni cəce pə Bəbay uno wa, i sləno ahay maslay anahan ahay bayak a məcapar a kuro nga cew bidaw? ⁵⁴ Aka aday, kak nə cəcihek maməzek ata nà, way a mə vinde upo à Deftere a Mbərom inde ata i sa təra kəkəməw? Deftere a ja nà, i təra upo kawa həna anan.»

⁵⁵ Yesu a jan anà dō ahay kutok, a wa: «Ki nen upo tə maslalam aya aday tə sukol aya sa ban nen kawa nen dō sə ngəzar dō à cəved inde daw? Nen inde ù doh sə mazlaḅ a Mbərom pac pac, nen apan ni tətakan anan way anà dō ahay, kə bənen nen bay. ⁵⁶ Əna way a anaya fok a təra cəna, aday way ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja à Deftere a Mbərom inde ataya tē təra.»

Kagasl kutok, njavar anahan ahay tə mbəsak anan, ta haw way a tinen fok.

Yesu winen pa 'am su dō sə lavay nga sə Yahuda ahay

Markus 14.53-65; Lukas 22.54-55, 63-71; Yuhana 18.13-14, 19-24

⁵⁷ Dō sa ban anan Yesu ataya ta zla anan àga Kayafas, winen bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom. Miter sə Tawrita ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay tinen mə halay nga a à man ata awan. ⁵⁸ Piyer winen apan i pərahan ayak azar à dəḅa wa à dəḅa wa, dezl à gala ana bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ata awan. A zla ù doh ite re, tə njahay pi zek tu dō si mer su way sə àga dōwan ata ataya awan, anga sa ca pə andav sə sariya ana Yesu.

⁵⁹ Aday nà, bahay sə gədan dongo anà way ahay, pi zek tu dō sə lavan nga anà Yahuda ahay, fok a tinen a ta ban bitem sə mungwalay ahay aday ti vad anan Yesu à məke.

⁶⁰ Əna ta njad cəved a bay, kwa abay do sə mungwalay ahay bayak a tə ndəbak apan 'am ahay cara cara dəp nà, na. Kagasl, do ahay cew ta nay, ⁶¹ ta wa: «Dowan a anan kà jak, a wa: “Ni mba apan sa mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom, ni han uda maza à luvon maakan inde.”»

⁶² Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay a slabak, a jan anà Yesu, a wa: «Kə mbəda apan itəbay kələdaw? Do a anaya fok ta ja apak nə maw?» ⁶³ Yesu a njahay way anahan faafa. Bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a jan kutok, a wa: «Nen apan ni cəce panak həna. Mbaday tə sləmay a Mbərom, bahay sə sifa. Jan umo, iken nə Almasihu, Wan a Mbərom daw?»

⁶⁴ Yesu a mbədahan apan kutok, a wa: «Matanan! Əna nen apan ni jak ikwen həna: Pa 'am kəmaya, ki cinen anan anà Wan su Do, winen mə njahay a à alay puway ana Mbərom Ba Məgala. Ki cinen anan pə matapasl ahay pa nga mburom, winen apan i may ahay re.»

⁶⁵ Natiya, bahay nga su do sə gədan dundo anà way ahay ata a ngəraw anan zana anahan pi zek wa, a wa: «Həna nà, dī gan may anà side hinen re daw? Kə jənak anan pa 'am a Mbərom. Kə slənen 'am anahan a coy. ⁶⁶ Ki jen həna nə kəkəməw?»

Do ahay tə mbədahan apan, ta wa: «Winen tə mungok a coy. Kà slak sa vad anan.»

⁶⁷ Tə təfen mənə pə ide, tə duzlay anan tə alay, aday do azar aya tə dəcan, ⁶⁸ ta wa: «Iken nə Almasihu, do maja 'am a Mbərom nà, jan umo kutok: Sə dəcak nə wayaw?»

Piyer a wa a san Yesu bay

Markus 14.66-72; Lukas 22.56-62; Yuhana 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Natiya, Piyer winen mə njahay a à gala hwiya. Dəna sa ga mer su way a inde à man ata a nay, a jan: «Iken dukwen abay kwanay jiya tatə Yesu sə Galile ata re.»

⁷⁰ Əna Piyer a məman anan, pa 'am sə do ahay fok, a wa: «Nen na san 'am anak a sa jay ata bay.»

⁷¹ Piyer a slabak, a zla way anahan à mægədegəden uho. Dəna hinen asa a canan re, a jan anà do ahay à man ata awan: «Həna a anan dukwen, winen tə Yesu sə Nazaratu ata re.»

⁷² Piyer a məman anan asa, a wa: «Ni mbaday, tə didek a, na san anan bay.»

⁷³ A njahay mənəcək asa, do sa man ataya ta nay pə cakay a Piyer. Ta jan, ta wa: «Tə didem awan, iken do a tinen wanahan, anga miresl anak a a dakay anan iken nə Galile ahay.»

⁷⁴ Kagasl Piyer a dazlan sə mbaday coy: «Kak na san dowan ata zle nə, Mbərom a tə alay anahan awan â tahasl nen! Na san dowan ata bay fok!»

Kwayan'a, njəkar a zlah. ⁷⁵ 'Am a Yesu a sa jan kurre ata à man à nga inde, a wa: «Njəkar i saa zlah nə, ka jak saray maakan ka san nen bay.» A nay uho, a yam cədcək cədcək tə ide sə ayam.

27

Ta zla anan Yesu àga Pilatu

Markus 15.1; Lukas 23.1-2; Yuhana 18.28-32

¹ Ide a cəde siwa a cəna, bahay sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay ta ban 'am sa vad anan Yesu kutok. ² Coy tə jaway anan, ta zla anan àga Pilatu, guverner sə Yahudiya, winen Ruma ahay.

Amac ana Yudas

Mer su way ahay 1.18-19

³ Natiya, Yudas a ca apən nə ta gan anà Yesu nə, sariya sa vad anan à məke cəna, a jalay anan cədcək cədcək, a zla à man ana bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom tə məced sə Yahuda ahay, a man atan anan dala

sə gursa a tinen sə varan kwa kuro maakan ata awan. ⁴ A jan atan, a wa: «Na gak ines, anga nə njəkak anan uda anà dō mənjàna ines.»

Əna tinen ite ta jan apan, ta wa: «Ma a manay apan anaw! Wita nà, baway anak kutok!»

⁵ Coy Yudas a dazlan, a guce anan dala ata à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom. A zla, a ngərew zek anahan tə liber.

⁶ Bahay sə gəḁan dungo anà way ahay anga Mbərom ataya ta ra anan dala ata awan, ta wa: «Tawrita kə varak uko cəved sa tar anan dala a anan à kukwar sa ḁaf dala su doh sə mazlaḅ a Mbərom bay. Anga tə dala ata tə sukom nə mez su dō.» ⁷ Ta ḅan apan à wulen a tinen a inde kutok, tē sukom anan guvo ana dō sa han səngəle a inde tə dala ata awan, aday ti taa la uda mədurlon ahay. ⁸ Anga nan kutok, hus həna ḁukwen, tə ngaman anà guvo ata nà, Guvo sə Mez. ⁹ Natiya 'am ana dō maja'am a Mbərom Yeremiya a təra, anga kà jak, a wa: «Ta ra dala sə gursa kwa kuro maakan, dala mbala ana Isəra'ila ahay sa ḅan apan sə sukom anan tə winen ata awan. ¹⁰ Tə sukom anan guvo ana dō sa han səngəle a inde, kawa ana Mbərom Fetek sə ḁuko anan ata awan.*»

Ta ga sariya sa vad a Yesu

Markus 15.2-15; Lukas 23.3-5, 13-25; Yuhana 18.33 - 19.16

¹¹ Yesu, winen mə tavay a pa 'am ana guverner Pilatu. Pilatu ite, a cəce panan wa, a wa: «Iken nà, bahay sə Yahuda ahay ḁaw?»

Yesu a mbəḁahan apan, a wa: «Ka jak anan asanaw!»

¹² Bahay sə gəḁan dungo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə məced sə Yahuda ahay ta ndaḅ apan 'am, əna kə mbəḁahak apan bay. ¹³ Kagasl, Pilatu a cəce panan asa, a

---

* ^{27:10} Ca pə Jekariya 11.12-13; Yeremiya 18.2-3, 19.1-2, 32.6-15.

wa: «Kè slənek 'am ana dō sa ra apak 'am a anaya itəbay kələdaw?»

¹⁴ Yesu kè mbədahak apan kwa mənjoek bay fok, aday a gan masuwayan anə guverner Pilatu.

¹⁵ Pə azar uko sə Pasəka fok cəna, guverner a taa mbəsakan atan ahay dō kərtek à dangay wa, dōwan a kawa ana dō ahay saa cəce ata fok. ¹⁶ À alay ata ite, dōwan a inde à dangay a re, dō ahay fok ta san anan lele. Tə ngaman Yesu Barabas. ¹⁷ Dō ahay tə halay nga, aday Pilatu a cəce patan wa kutok, a wa: «A nak ikwen nê mbəsakak ikwen ahay à dangay wa həna nà, wayaw? Yesu Barabas daw, kabay Yesu sə ngaman Almasihu ata daw?» ¹⁸ Pilatu a san zle, ta ban anan Yesu nà, anga sərak cərkəke.

¹⁹ À alay a Pilatu winen apan i ga sariya ù doh ata nà, uwar anahan a slənay apan dō, à jan nà: «Kà sa gan awan anə dōwan a mənjoena ines a anan bay, bina avad a nə, cəen sə zubay kè bənək uno mbiyed anga winen bayak awan.»

²⁰ Aya əna, bahay sə gədan dundo anə way ahay, pi zek tə məced sə Yahuda ahay, ta ran 'am anə dō ahay aday tē cəce Pilatu à mbəsakan atan anan Barabas aday à vad anan Yesu. ²¹ Guverner a cəce patan wa asa, a wa: «A nak ikwen nê mbəsakak ikwen ahay à wulen su dō a cew a anaya wa nə wayaw?»

Tə mbədahan apan, ta wa: «Mbəsakan umo ahay nə Barabas.»

²² A cəce patan wa: «Aday nà ga anan tə Yesu sə ngaman Almasihu ata nà, kəkəməw?»

Tə mbədahan apan pə kərtek a tinen a fok, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

²³ Pilatu a cəce asa: «A ga mer sa ma lelibay a anaw?»

Əna tə zəga anan sa zlah tə məgalak a, ta wa: «Darak anan ayak pə dədom!»

²⁴ Pilatu a ca apan nə i mba apan sa ga awan kwa mənjoek ibay, aday abəbal awan winen apan i zəga hwiya. Natiya kutok, a banay alay anahan pa 'am sə do ahay ta sa ja nà: «Ines sa vad anan dōwan a anan inde upo ibay. Wita nà, kwanay sa san!»

²⁵ Do ahay fok tə mbədahan apan, ta wa: «Ines sa vad dōwan a anan â njahay pa nga a manay ahay, aday pa nga a gwaslay a manay ahay.»

²⁶ Pilatu a mbəsakan atan anan Barabas. A jan anà suje ahay tē ndabay anan Yesu. Aday a varan atan anan, tē daray anan pə dədom.

Suje ahay ta ran mindel anà Yesu

Markus 15.16-20; Yuhana 19.2-3

²⁷ Suje ana Pilatu ahay ta zla anan tə Yesu ù doh sə guverner, aday tə halan nga anà suje ahay fok pə cakay.

²⁸ Tə culok panan zana, tə dəfan zana dəzdəz a pi zek, kawa sə bahay. ²⁹ Tə hanan jugo sə adak, tə dəfan à nga inde, tə varan sukol à alay puway anahan. Kagasl tə dukwen gərmec ù vo, ta ma nga sə mbasay apan, ta wa: «Bahay sə Yahuda ahay â ga inde sə coy!» ³⁰ Tə təfe apan məne, tə ngəzar panan sukol sə manan aday tə dəcan anan pa nga saray bayak awan. ³¹ Ta ndav anan sə mbasay apan nà, tə culok panan zana ata, ta man anan zana anahan pi zek kutok. Ta zla anan saa darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan.

Tə daray anan Yesu pə dədom mə zləngad awan

Markus 15.21-32; Lukas 23.26-43; Yuhana 19.17-27

³² Natiya awan, tinen apan ti zla anan Yesu ata nà, suje ahay tə zlangay uda tə dōwan a inde tə ngaman Simon, winen Siren ahay. Suje ahay ta gan bəlaray sə tavak dədom ata pə Yesu wa. ³³ Tə dəzle à man a inde tə ngaman Golgota, kawa sa ja nà, Kəlakasl-sa-Nga. ³⁴ À man ata nà,

tə varan way mə kwasay a mə japay a tə ndəliwen a anà Yesu aday â sa. Əna Yesu a tukom anan cəna, a ngam sa sa bay.

³⁵ Coy tə darak anan ayak pə dədom mə zləngad awan, aday tə gəzla anan zana a Yesu ahay à wulen a tinen ahay inde, ta sa ga apan caca. ³⁶ Tə njahay à man ata sa ba anan kutok. ³⁷ Tə vinde anan way a tinen a sa ban anan apan ata awan, tə lawak anan ayak pə dədom pa nga anahan. Tə vinde anan 'am ata nà, natiya awan: «Dowan a anan nə Yesu, bahay sə Yahuda ahay!» ³⁸ Tə darak ayak dō sə akar aya inde cew re, dō kərtek a tə alay puway, dō hinen tə alay gula, Yesu à mamasl a tinen.

³⁹ Do sa zla ta man ataya awan fok ta bal nga kwata kwata, tə gənahan, ta wa: ⁴⁰ «Iken ka wa ki mbazl anan doh sə mazlaḃ a Mbərom aday ki han anan maza awan à luvon maakan inde ba? Tam anan nga anak kwa! Kak iken Wan a Mbərom cukutok nà, dazay ahay pə dədom a wa bidaw?»

⁴¹ Bahay sə gədan dungo anà way ahay anga Mbərom, tə miter sə Tawrita ahay, tə məcəf sə Yahuda ahay, ta ma nga sa ran mindel a re. Ta wa: ⁴² «Kə təmak anan dō azar aya awan, əna a mba apan sa tam anan nga anahan a bay. Winen bahay sə İsəra'ila acəkan daw? Â dazay həna pə dədom wa aday di sa dəf apan nga kutok. ⁴³ A dəf nga pə Mbərom, a wa winen wan anahan! Lele, cuko apan kutok, kak a nan à Mbərom sa tam anan həna nà, na.» ⁴⁴ Do sə akar ataya mə daray aya pə kərtek a tatə Yesu ataya ta ma nga sə gənahan matanan re.

Amac a Yesu

Markus 15.33-41; Lukas 23.44-49; Yuhana 19.28-30

⁴⁵ Natiya, a ban pə man ipec wa nà, luvon a ga pə daliyugo fok takədimbom, hus à njamde maakan. ⁴⁶ A ga njamde maakan nà, Yesu a zlah tə məgalak a, a wa: «Eli,

Eli, lama sabaktani?» Kawa sa ja nà: «Mbərom uno, Mbərom uno, kə mbəsak nen angamaw?[†]»

⁴⁷ Do a mə tavay aya à man ata azar a tə sləne bine maw cəna, ta wa: «Winen apan i ngaman anà Eliya.» ⁴⁸ Dowan a tinen a kərtek a haw, a gəba awan a kawa baf, a tar anan à way mə kwasay a inde, aday sərekeke re asa. A taran anan ayak tə gusuko zəbor awan aday Yesu à susəb. ⁴⁹ Əna dō a azar ataya ta wa: «Kak Eliya i nay saa tam anan nà, dī ca apan aday. Buko!» ⁵⁰ Yesu a zlah tə məgalak awan asa, a mac way anahan.

⁵¹ À alay anahan a sa mac ata ite, zana sə gəzla anan man sə njahay a Mbərom pi zek wa tə dō ahay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ata, a ngəraw ì zek wa əndem, a bənay ahay kwa à mburom wa hus à məndak. Aday dukwen daliyugo a bal, pəkərad ahay ta ta ì zek wa. ⁵² Jəvay ahay tə təba re, aday dō a Mbərom ma mac ataya tə slabakay à məke wa bayak awan. ⁵³ Do ataya tə jənay ahay à jəvay wa, aday pə dəba ana Yesu sə slabakay ahay à məke wa ata nà, ta zlak à Urəsalima, wulen su doh cəncan awan, aday dō ahay bayak a tə canak atan re.

⁵⁴ Suje sə Ruma ahay tə bahay a tinen, tinen apan ti ba pə Yesu. Tə canan anà daliyugo a sa bal pi zek tə way a sə təra ataya nà, tə jəjar pi zek anga way a sə təra ata awan. Ta ja, ta wa: «Tə dīdek awan, winen Wan a Mbərom.» ⁵⁵ Uwar ahay bayak a inde à man ata awan, tə tavay zad, tinen apan ti cak ayak apan. Tinen aday nà, tə pərahan ahay azar anà Yesu kwa à Galile wa, anga ti gan mer su way. ⁵⁶ À wulen sə uwar ataya nà, dī tan à nga anà Mariyama dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama may ana Yakuba tə Yusufu, aday may ana wan a Zebede aya inde à man ata re.

[†] 27:46 Ca pə Jabuura 22.2.

Tə gəba anan Yesu à məke

Markus 15.42-47; Lukas 23.50-56; Yuhana 19.38-42

⁵⁷ Suko a a ga cəna, dōwan a inde zlile awan, winen Arimatiya ahay, a nay. Dōwan ata nà, tə ngaman Yusufu, winen dukwen njavar ana Yesu. ⁵⁸ A zla à man ana Pilatu, a cəce panan məsinde ana Yesu. Pilatu dukwen kə təmahak anan anan, a varan cəved sa la anan Yesu. ⁵⁹ Yusufu a zla, a gəba anan məsinde, a nga anan apan rəkot a inde lele awan. ⁶⁰ A dəfak anan ayak à jəvay anahan a inde ma la a à jama inde wiya awan. A bətukwal apan bələlen məduwen a, a tacay anan 'am sə jəvay kutok, a zla way anahan. ⁶¹ Mariyama, dəna sə Magədala ahay, tə Mariyama hinen ata, tinen mə njahay aya pa 'am jəvay, ti ca apan.

Do sa ba pə jəvay a Yesu ahay

⁶² Sidew a cəna, luvon sa man uda awan, bahay sə gəfan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə Farisa ahay ta zla àga Pilatu. ⁶³ Ta jan anà Pilatu kutok, ta wa: «Bahay a manay, 'am inde kə mak umo ahay à nga inde. Bina, à alay a dō sə mungwalay a anan kə məcak fan bay ata nà, a wa: “Pə dəba sə amac uno wa luvon maakan nà, ni slabakay à məke wa.” ⁶⁴ Suwan həna nà, jan anà suje ahay tâ ba anan jəvay awan luvon a maakan ataya cite. Bina njavar anahan ahay tâ sa nay sə kəra anan məsinde anahan a bay. Ata ti jan anà dō ahay: “Yesu kə slabakak ahay à məke wa.” Aday mungwalay a həna anan ata nà, i zalay winen a mama'am ata re.»

⁶⁵ Pilatu a jan ata, a wa: «Suje ahay inde həna. Zlen, kâ si ben anan jəvay ata kawa ana kwanay sa mba apan.»

⁶⁶ Ta zla, tə tapay anan 'am sə jəvay ata tə mətətək, ta pak suje ahay à man ata sa ba anan jəvay kutok.

28

Yesu a slabakay ahay à mæke wa

Markus 16.1-10; Lukas 24.1-12; Yuhana 20.1-10

¹ Pə dəba sə luvon sa man uda wa, kawa sa ja nà, pa pac sə zaka, pərek, Mariyama dəna sə Magədala tə Mariyama hinen ata, ta zla sa cak ayak pə jəvay. ² Natiya ca, daliyugo a bal kəzlek kəzlek, anga maslay a Mbərom a nay à mburom wa, a bətukwal anan bələlən ana tinen sə tacay a 'am sə jəvay ata, a njahay apan ton. ³ Maslay a Mbərom ata a dav nə kawa awuted a Mbərom sa dac ata awan. Zana anahan pi zek dukwen a dav nə kawa lanja. ⁴ Do sa ba pə jəvay ataya tə canan cəna, tə jəjar pi zek bayak awan, tə təra kawa do ma mac aya awan.

⁵ Maslay a Mbərom ata a jan anə uwar ataya: «Kwanay nà, kə jəjiren bay, bina na san zle, kwanay apan ki pəlen Yesu, dowan a tə darak anan ayak pə dədom mə zləngad ata awan. ⁶ Winen inde à man a anan sabay! Kə slabakak ahay à mæke wa kawa ananahan a sa ja ata awan. Əna, hayak ikwen ahay! Cen pa man a tinen sə nahak anan ayak uda ata awan. ⁷ Aday zlen bəse, jen anan anə njavar anahan ahay nà: “Yesu kə slabakak ahay à mæke wa. I lahak ikwen à Galile. Ki i cinen anan nà, à man ata awan.” Na jak ikwen anan coy.»

⁸ Kwayan'a, uwar ataya ta haw ahahaw pa 'am jəvay wa, tinen ma rah a tə zlawan aday tə ataslay mivəl a re. Tinen apan ti zlan anan ayak tə ləbara ata anə njavar a Yesu ahay kutok. ⁹ Kwayan'a Yesu a nay ahay, tə zlangay uda tə uwar ataya awan. Yesu a jan atan, a wa: «Zay daw?» Uwar ataya tə hədəken ayak pə cakay. Ta ban anan à saray a wa, tə həran nga. ¹⁰ Yesu a jan atan, a wa: «Kə jəjiren bay. Zlen, jen anan anə mərak uno ahay nə t̄a zla pə daliyugo sə Galile. Ti i cuno nà, à man ata awan.»

'Am ana do sa ba pə jəvay ahay

¹¹ Uwar ataya tinen apan ti zla way a tinen kutok, suje sa ba pə jəvay ataya azar aya ta zla à Urəsalima, tə təkoren ləbara sə way a sə təra ataya fok anà bahay sə gəđan dundo anà way ahay anga Mbərom. ¹² Tinen ite tə halay nga pə kərtek a tə məced sə Yahuda ahay. Ta ban à wulen a tinen inde, tē varan dala bayak a anà suje ahay, ¹³ tã jan atan nà: «Jen nà: “Mə njəkak ahan, aday njavar anahan ahay ta nak, tə kərak anan məsinde sə luvon.” ¹⁴ Guverner kà sak a sləne 'am a anan ite nà, manay a mi san sə bənan mbac, mi təmay ahay kwanay à dəcə ahay wa fok.» ¹⁵ Suje ataya tə təma dala ata, aday ta ga kawa ana tinen a sa jan atan ata awan. Mungwalay ata kà tak 'am à wulen sə Yahuda ahay bayak a hus ahay biten.

Yesu a kan zek anà njavar anahan ahay

Markus 16.14-18; Lukas 24.36-49; Yuhana 20.19-23; Mer su way ahay 1.6-8

¹⁶ Natiya kutok, njavar a Yesu ahay kuro nga kərtek ataya ta zla pə daliyugo sə Galile, ta zla à bəzlom a ba Yesu a kà jak atan anan ata awan. ¹⁷ Tə canan cəna, tə dukwen gərmec ù vo, əna dō a azar aya ta ma nga sa ja nà: «Hinahibay nə winen bay dəge.» ¹⁸ Yesu a hədəken atan ayak pə cakay, a ja: «Mbərom kə varak uno anan məgala pə way sə mburom ahay fok tə məgala pə way sə daliyugo ahay fok. ¹⁹ Anga nan, zlen pə cakay su dō su kon ahay fok, təren atan njavar uno aya awan. Gen atan baptisma tə sləmay ana Bəbay Mbərom, tə sləmay ana Wan anahan, aday tə sləmay ana Apasay Cəncan awan. ²⁰ Tətiken atan anan aday ti dəfan apan anà way uno sa jak ikwen ataya fok. Sənen anan, ni ga inde tə kwanay pə luvon pə luvon hus pa sa ndav anan daliyugo.»

Aḅan 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

